

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**17 ANI DE LA
CONGRESUL al IX-lea al P.C.R.**

**STRATEGIA
DEZVOLTĂRII
INTENSIVE,
ARMONIOASE
A ECONOMIEI
ROMÂNEȘTI**

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu pe șantiere și alte mari obiective economice din județul Constanța

Desfășurată în zilele premergătoare împlinirii a 17 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R., perioadă de mari realizări în construcția economico-socială, vizita a prilejuit un nou dialog direct al secretarului general al partidului cu oamenii muncii.

ÎMBOGĂȚIREA TEORIEI ȘI PRACTICII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

SÎNT evenimente în istoria unui popor care pe măsură scurgerii timpului capătă valori și semnificații deosebite.

Un asemenea moment este pentru poporul român Congresul al IX-lea al partidului comunist, de la a cărui desfășurare se împlinesc acum 17 ani. Marcind o piatră de hotar în conștiința socialistă a țării, Congresul al IX-lea a inaugurat în planul gândirii științifice și al practicii sociale un nou climat de muncă. El a proclamat necesitatea stringentă a părăsirii hotărâte a dogmatismului și îngustării, aprecierilor simpliste, necesitatea dezbaterilor aprofundate de pe poziția creatoare a teoriei socialismului științific a noilor probleme pe care le ridică activitatea internă și internațională.

Cei 17 ani care au trecut de la cel de-al IX-lea Congres al partidului, prin amploarea prefacerilor revoluționare, prin complexitatea și bogăția împlinirilor care au transformat fundamental întreaga noastră viață economică și social-culturală, s-au înscris pentru todeauna cu litere de aur în istoria patriei noastre ca unii celor mai îndrăznețe împliniri. Înfăptuirile fără precedent obținute în această etapă de fertilă și prodigioasă activitate poartă amprenta gândirii profunde, a capacității novatoare, a viziunii clare, științifice, originale, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, comunistul care a reconsiderat fundamental mersul societății noastre spre culmile tot mai înalte ale socialismului, care a ridicat în fapt omul și nevoile sale la rangul de obiectiv fundamental al întregii politici a partidului.

Ansamblul de măsuri adoptate în cea vară a anului 1965 de forumul cel mai înalt al comunistilor români a determinat dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, perfecționarea continuă a organizării și conducerii vieții sociale, adâncirea democrației, a așezat relațiile sociale pe principii etice și echității socialiste, ceea ce a contribuit la participarea plenară și tot mai responsabilă a maselor la conducerea vieții economico-sociale a țării, la afirmarea tot mai puternică a personalității omului. Toate aceste înfăptuiri au la bază o fecundă și efervescentă gândire teoretică prin abordarea și aprofundarea competență și curajoasă de către partid a unei largi problematice proprii atît în ce privește politica internă cît și fenomenele și procesele ce se desfășoară pe plan internațional.

Opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, întemeiată pe aplicarea principiilor materialismului dialectic și istoric, ale socialismului științific la condițiile și particularitățile istorice ale procesului revoluționar din România, aduce o contribuție dintre cele mai remarcabile la dezvoltarea gândirii social-politice contemporane, la îmbogățirea patrimoniului universal al doctrinei clasei muncitoare ca privire la făurirea noii orînduirii sociale.

Un bilanț al celor 17 ani de la istoricul Congres al IX-lea al partidului comunistilor din România scoate în evidență faptul că în acest răstimp partidul s-a afirmat cu putere ca nucleul vital al întregii noastre națiuni, fiind forța cea mai activă în organizarea plenară a întregului popor în amplul proces de înaltă valorificare a tuturor resurselor materiale și umane de care dispunem, de sporire continuă a bunăstării materiale. În această perioadă secretarul general al partidului nostru a chemat întregul popor să acționeze cu toată forța și vigoarea pentru a pune în mișcare toate resursele, toate energiile, inițiativele și spiritul revoluționar în slujba marilor idealuri ale socialismului și comunismului. A cunoscut o și mai puternică intensificare procesul revoluționar inițiat și continuu îmborsărit de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, proces de profundă înnoire în toate domeniile vieții sociale. S-a afirmat o concepție nouă și un nou sistem de conducere a societății, întemeiate pe știință și pe adâncirea continuă a democrației muncitorești, pe dezvoltarea umanismului revoluționar.

În această perioadă s-au afirmat mai puternic în întreaga gândire și acțiune a partidului spiritul novator și cutezant, clarviziunea și realismul, promovarea neabătută a legăturii indisolubile între teoria și practica socială. Prin întreaga sa creație teoretică și practică în fruntea partidului și a țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a afirmat ca cel mai autentic exponent al năzuințelor de progres și prosperitate ale națiunii noastre socialiste, a determinat o cotitură radicală, cu profunde semnificații și în activitatea teoretică a partidului, cotitură caracterizată printr-o abordare originală a unei sfere largi de probleme,

printr-o viguroasă manifestare a spiritului creator, potrivit dogmelor și șabloanelor, imobilismului și osificării.

După cum se remarcă în mesajul adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., cu prilejul împlinirii a 15 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, acel congres, ca și cele care au urmat, lucrările și cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu „au determinat un profund reviriment în gândirea social-politică a partidului și poporului nostru. S-a evidențiat cu putere originalitatea soluțiilor concrete adoptate de partidul și statul nostru în rezolvarea problemelor de bază ale organizării și conducerii societății, aplicarea creatoare a socialismului științific, a concepției materialismului dialectic și istoric, a adevărilor universale valabile la condițiile social-istorice concrete din România, aprofundarea fenomenelor și aspectelor noi apărute în procesul transformării revoluționare a societății“. În această înlănțuire de idei mesajul apreciază pe drept cuvînt că operele tovarășului Nicolae Ceaușescu „...bogat teaur de idei profund novatoare — reprezentă o înaltă școală a gândirii socialiste revoluționare, pentru toți comunistii din patria noastră, pentru întregul popor“.

O enumerare rezumativă a problemelor teoretice privind dezvoltarea societății noastre socialiste, a lumii contemporane în general, evidențiază remarcabile rezolvări originale. Astfel, teme majore, cum sînt: definirea conținutului epocii contemporane și a procesului revoluționar mondial; dialectica relațiilor generale — particular, național — internațional, obiectiv — subiectiv în viața socială; conținutul, trăsăturile și esența bazei tehnico-materiale a societății socialiste; esența și dinamismul relațiilor de producție și sociale, fizionomia structurii sociale și de clasă; amplificarea democrației socialiste, rolul și perspectivele națiunii în epoca actuală, izvorul și modul de manifestare a contradicțiilor în societatea socialistă, esența și direcțiile evoluției partidului și statului socialist; dinamica și complexitatea constituirii și dezvoltării conștiinței socialiste, procesele economico-sociale specifice contemporaneității și cerințele aplicării unor noi principii în relațiile dintre state, necesitatea și conținutul unei noi ordini economice și politice internaționale reprezintă contribuții de inestimabilă valoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu la îmbogățirea teoriei și practicii sociale.

Opera teoretică a secretarului general al partidului nostru reliefează coordonatele sintetizării și aprofundării concluziilor ce decurg din experiența Partidului Comunist Român în aplicarea creatoare a socialismului științific, a tezelor universale valabile ale materialismului dialectic și istoric la condițiile României. Se evidențiază și se definește în întreaga creație a tovarășului Nicolae Ceaușescu adevărul că prin însăși esența sa, prin spiritul său viu, novator, teoria revoluționară indeamnă la creație, este teoria a cărei vitalitate își are sursa în capacitatea de a se îmbogăți continuu, pe baza progreselor științei și ale cunoașterii umane, prin însușirea critică a noilor concluzii deduse din practica socială.

Ilustrare vie a gândirii și acțiunii în spirit științific, revoluționar, asemenea trăsături își au rădăcinile în stăpînirea temeinică și promovarea consecventă a concepției despre lume și viață a clasei muncitoare, în cunoașterea realităților social-istorice, în analiza deschisă a vieții social-politice interne și internaționale. Toate acestea sînt o demonstrație strălucită a slujirii fără preget a intereselor și aspirațiilor de progres și bunăstare ale poporului român, a cauzei socialismului, păcii și colaborării între națiuni.

Se poate astfel spune, pe bună dreptate, că opera teoretică și activitatea practică a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, realizată de-a lungul celor 17 ani, reprezintă o contribuție valoroasă la îmbogățirea teoriei și practicii socialismului științific, o elocventă mărturie a dezvoltării pe un plan superior a gândirii social-politice românești prin sintetizarea experienței făuririi noii orînduirii și analiza tendințelor dezvoltării sociale din lumea de azi.

Definirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și continua îmbunătățire a conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată, deslușirea dialecticii procesului de edificare a acesteia reprezintă unul din elementele cele mai de preț ale patrimoniului teoretic al partidului nostru. În concepția secretarului general al partidului nostru, introducerea termenului de multi-lateralitate în definirea etapei pe care o străbatem se explică

prin mai multe motive. În primul rând pentru că el formulează clar și explicit faptul că dezvoltarea societății socialiste românești se referă la toate sferele vieții sociale. Prin el se înțelege cuprinderea în ansamblul strategiei și tacticii partidului a sferelor vieții economice, sociale, politice și spirituale, a realizării plene și multilaterale a personalității umane. Prin acest termen se înțelege că societatea socialistă dezvoltată trebuie să se realizeze în toate planurile într-o concepție unitară și complexă. „Am dat formularea de «multilateral dezvoltată» societății noastre viitoare — definea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 — pentru a nu se crea neînțelegeri, pentru a nu se lăsa loc neglijării vreunei laturi a activității, pentru a nu se trage concluzia că vorbind de societatea socialistă dezvoltată, ne-am referi numai, sau mai cu seamă, la dezvoltarea bazei materiale”.

Pornind de la rolul hotărâtor al dezvoltării forțelor de producție pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, acest concept dezvoltă în întreaga multitudine și complexitate obiectivele acțiunii istorice a maselor, călăuzite de partid, în vederea valorificării depline a valențelor socialismului, ca mod superior de organizare a societății pe toate planurile — al raporturilor de producție, al relațiilor interumane, al realizării unei democrații autentice, al conștiinței și eticii sociale, al dezvoltării nestingerite a personalității creatoare a omului, al înfloririi spirituale a întregii societăți. Există o corelație organică între acest concept și ideea, frecvent subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind caracterul neîntrerupt al transformărilor revoluționare ca lege a dezvoltării istorice în socialism. Procesul revoluționar continuă și va continua în vederea realizării obiectivelor strategice stabilite în Programul partidului, în vederea soluționării contradicțiilor ce iau naștere pe parcursul dezvoltării sociale, reconsiderării critice curajoase a ceea ce s-a perimat, continuei perfecționări a sistemului nostru social și politic în toate componentele sale.

Plecând de la conținutul și direcțiile etapelor de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, care presupune un stadiu calitativ superior în dezvoltarea unitară și armonioasă a societății, un loc central în gândirea și acțiunile secretarului general al partidului nostru îl ocupă fundamentarea științifică a strategiei dezvoltării puternice a forțelor de producție și a perfecționării continue a relațiilor de producție și sociale. Pornind de la acest lucru, în concepția partidului nostru chintesența tuturor priorităților economice o constituie formarea unei economii naționale moderne, cu o structură optimă și cu un înalt randament și eficiență economică. În contextul acestui mod de gândire făurirea unei industrii moderne ocupă un loc de seamă. O cristalizare decisivă a înregistrat concepția strategică de industrializare a țării în epoca inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Datorită imensului travaliu științific depus în acești ani de secretarul general al partidului au fost înlăturate unele concepții limitative privind direcțiile și conținutul industrializării socialiste, s-a imprimat o nouă viziune strategiei industrializării, situându-se tot mai puternic pe prim plan laturile calitative ale acestui proces.

Privitor la etapa actuală, pornind de la liniile directoare stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, în cuvântările și lucrările secretarului general al partidului de după acest eveniment, dintre care se detașează într-o manieră strălucită expunerea la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, sint cuprinse contribuții de cea mai mare însemnătate pentru îmbogățirea politicii economice a partidului și statului nostru. Opțiunile formulate se referă la dinamismul și conținutul eficienței economice în etapa unei noi activități în sferele hotărâtoare ale producției naționale, ale independenței energetice, pentru o restructurare a industriei care să permită o mai bună valorificare a resurselor de materii prime și energetice, pentru creșterea continuă a rolului științei în producția materială, pentru înfăptuirea unei noi și profunde revoluții în agricultură, pentru dezvoltarea echilibrată și armonioasă în teritoriu a economiei, pentru participarea activă la circuitul economic mondial și ridicarea competitivității acesteia. Caracterul științific al ideilor și tezelor formulate sau dezvoltate în această perioadă de secretarul general al partidului cu privire la dezvoltarea economică rezidă, mai ales, în capacitatea de a ține seama de procesele și fenomenele care au loc în domeniul economic, atât în contextul național cât și internațional.

Politica de industrializare în concepția partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu implică o redefinire și adaptare permanentă la cerințele etapelor pe care le parcurge țara noastră și la noile situații economice internaționale. Criza de energie, combustibili și materii prime care afectează întreaga economie mondială ridică probleme deosebite și pentru dezvoltarea industriei noastre. Această situație a impus, în perioada definitivării actualului plan cincinal, o reevaluare a dezvoltării economiei noastre, o restructurare a ei în funcție de criteriul economisirii energiei și combustibililor. Pornind de la această

situație nouă, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia necesitatea acordării unei deosebite atenții „...restructurării industriei, asigurând realizarea unor produse de înaltă tehnicitate și calitate cu un consum redus de energie și materii prime. Pe ansamblul industriei, în viitorul cincinal trebuie să realizăm o creștere de cel puțin 32—34% a gradului de valorificare a materiilor prime și energiei”.

Într-un asemenea cadru de restructurare a dezvoltării economiei noastre secretarul general al partidului nostru formula cu toată puterea la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 necesitatea schimbării priorităților în dezvoltarea ramurilor economiei naționale. În condițiile actuale, prioritară a devenit dezvoltarea ramurilor producătoare de materii prime de bază, respectiv a industriei extractive și a agriculturii. „Așcum am subliniat în hotărârile Congresului al XII-lea — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — o atenție deosebită trebuie să acordăm dezvoltării bazei materiale și în primul rând, bazei energetice”. Dezvoltarea prioritară a industriilor extractive are o importanță deosebită în vederea diminuării dependenței economiei naționale de piața externă, pentru evitarea consecințelor negative pe care le are ascensiunea rapidă a prețurilor pe piața mondială la materiile prime și combustibili.

În deplină concordanță cu realitățile țării noastre, cu cerințele ei de progres, secretarul general al partidului relevă că în economia noastră, pe fondul rolului conducător al industriei, agricultura trebuie să reprezinte o ramură principală, de bază, chemată să impulsioneze progresul general al țării, subliniind că în etapa actuală am ajuns într-un asemenea stadiu în care pe fondul creșterii calitative a industriei, trebuie să se acorde, totodată, o deosebită atenție dezvoltării și modernizării agriculturii.

După cum se știe, Congresul al II-lea al țărănimii, pornind de la sarcina trasată de Congresul al XII-lea al partidului privind dezvoltarea puternică a agriculturii, ca una din ramurile de bază care condiționează progresul economico-social general al societății noastre, a dezbătut și adoptat un program concret de măsuri pentru înfăptuirea unei noi revoluții agrare, care să asigure trecerea la o nouă calitate în întreaga activitate din agricultură. „Ne propunem, de fapt — arăta secretarul general al partidului nostru în cuvântarea rostită la congres — să realizăm o adevărată revoluție agrară în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală din satele noastre. Va trebui făcut totuși pentru obținerea unor producții vegetale și animale superioare la nivelul unităților frunțase, care să permită satisfacerea cerințelor științifice fundamentate ale consumului populației, precum și celelalte nevoi ale economiei naționale”.

Elaborat în decursul experienței mai multor ani de conducere a agriculturii, de către gândirea novatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conceptul de nouă revoluție agrară în agricultură — căpătat contururi precise nu numai în ceea ce privește necesitatea, ci și direcțiile principale de înfăptuire a ei. În timp ce prima revoluție agrară a avut un caracter predominant social ducând la transformarea radicală a relațiilor de producție de la sate, la apariția unei noi clase fundamentale schimbate — țărănimea cooperatistă — noua revoluție agrară este menită, cum sublinia secretarul general al partidului, să asigure așezarea formei cooperatist-socialiste a marii producții pe o bază tehnico-materială avansată, afirmarea revoluției tehnico-științifice în agricultură, realizarea unei revoluții în știință, în conducerea agriculturii, în modul de a lucra al specialiștilor, al țărănimii în conștiința tuturor oamenilor muncii de la sate.

De o deosebită valoare teoretică și practică sînt contribuțiile tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea concepțiilor economice de plan național unic al dezvoltării economico-sociale, fond național de dezvoltare economico-socială, conceptul de organizare modernă a producției și a muncii, teza cu privire la optimul repartizării venitului național în fond de consum și fond de dezvoltare, precum și a conceptului noului mecanism economico-financiar.

Pe baza unei concepții noi, revoluționare, în ultimii ani, prin contribuția hotărâtoare a secretarului general al partidului, s-a conturat tot mai clar modelul creșterii economice al țării noastre în etapa actuală, caracteristic intrării economiei românești într-o nouă fază a evoluției sale, în care factorii calitativi a creșterii economice capătă importanță hotărâtoare. Astfel, înfăptuirile de importanță istorică dobîndite de poporul nostru în cei 17 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului faptul că de la situația de țară rămasă în urmă, România s-a transformat într-o perioadă istorică scurtă într-o țară industrială agrară care și-a propus ca obiectiv strategic fundamental a actualului cincinal trecerea la stadiul de țară mediu dezvoltată sînt indisolubil legate de aportul esențial al secretarului general al partidului la îmbogățirea teoriei și practicii dezvoltării economiei socialiste, de concepția sa științifică, realistă, clarvăzătoare.

Mihai CHIOREANU

Strategia dezvoltării intensive, armonioase a economiei românești

FLUXUL continuu al dezvoltării noastre în toate domeniile diferitele perioade ale fâuririi noii orînduiri se deosebesc unele de altele prin conținutul obiectivelor și sarcinilor, prin importanța realizărilor, prin aportul lor la înălțarea noului edificiu social-economic. În acest sens, perioada care a început acum 17 ani, odată cu cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, are un rol decisiv în dezvoltarea României socialiste, ea fiind cea mai bogată în realizări. În această perioadă s-au obținut cele mai mari succese în dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale și în perfecționarea relațiilor de producție, în creșterea venitului național, a avuției naționale, și, a bunăstării națiunii, au avut loc modificări structurale, calitative ale dezvoltării economice și sociale (vezi tabelul). Este o realitate de necontestat faptul că acum, în acești 17 ani, partidul nostru, după exemplul direct al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a manifestat un puternic spirit de înnoire, de înlăturare a închistării în gândire și acțiune, a tot ceea ce frînează mersul înainte al societății noastre. „Nu trebuie să ne fie teamă că o lege sau alta, că o teză sau alta despre dezvoltarea economico-socială, despre partid, trebuie schimbată”, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa rostită la cea de a 60-a aniversare a partidului. „Aceasta este o legitate a dialecticii” — spunea, în continuare, secretarul general al partidului. „Nu trebuie să căutăm în operele clasicii dacă au spus sau nu ceva despre fenomenele de astăzi. A gândi așa înseamnă a acționa dogmatic, înseamnă a nu fi revoluționar, ci conservator, a rămîne în urma dezvoltării sociale”. Unul din elementele cheie, călăuzitoare în acest amplu proces, îl constituie statornicirea în viața partidului și statului nostru a preocupării permanente de a porni, în abordarea tuturor problemelor dezvoltării de la realități, de la cerințele mereu schimbătoare ale vieții.

Pe linia transformărilor calitative care au avut loc îndeosebi în perioada al cărei început a fost marcat de Congresul al IX-lea, se impune menționat faptul că partidul nostru, fără a reproduce structuri existente în alte țări, a elaborat un model propriu de structurare a economiei naționale, corespunzător condițiilor și necesităților noastre de progres, model în cadrul căruia se îmbină armonios industria cu agricultura, ramurile extractive cu cele prelucrătoare etc., sporind continuu aportul factorilor intensivi la dezvoltarea de ansamblu.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, asigurarea unor anumite structuri și priorități în evoluția ramurilor și subramurilor constituie unul din factorii dezvoltării calitative, intensive a economiei naționale avîndu-se în vedere aportul lor la impulsivitatea progresului, la gospodărirea rațională a resurselor și creșterea eficienței, fiind la rîndul său supusă influenței multiple pe care o exercită progresul științifico-tehnic.

Proporțiile dintre producția socială și nevoia socială, dintre producție și consum, dintre consum și acumulare, dintre producția mijloacelor de producție și producția bunurilor de consum, dintre industrie și agricultură, sau dintre acestea din urmă, pe de o parte, și circulația mărfurilor și transporturi, pe de altă parte, cele din interiorul fiecărei ramuri și încă multe altele se află în continuă dinamică, după cum în permanență mișcare și dezvoltare este organismul social-economic. Relația de cauzalitate care se impune aici, înainte de toate, este aceea că dinamica necesităților, în contextul dat al resurselor, determină dinamica proporțiilor economice.

Așa cum reiese cu claritate din opera secretarului general al partidului, proporțiile economice, restructurările și reorientările în producția socială sînt astăzi în mare măsură, înfrîurite de tendințele care au loc în domeniul resurselor de materii prime și energetice și, implicit, de restricțiile pe care acestea le ridică, precum și de relațiile economice externe, de fenomenele și evoluția pieței mondiale etc.

În același timp, configurația sistemului proporțiilor economice suferă modificări sub influența progresului științifico-tehnic care, antrenînd dezvoltarea forțelor de producție și diversificarea nevoii sociale, duce, totodată, la adîncirea diviziunii

muncii, la apariția de ramuri și subramuri noi, simultan cu lărgirea sau restrîngerea altora.

În țara noastră, ca urmare a politicii partidului de dezvoltare multilaterală a economiei, în mod deosebit ca urmare a realizărilor remarcabile dobîndite în ultimii 17 ani, cînd, odată cu abandonarea unor teze din trecut care minimalizau potențialul tehnic și de creație al poporului nostru, s-a pus accentul pe ramurile de înaltă tehnicitate ale industriei, structura acesteia s-a îmbogățit radical. După cum se știe, în această rodnică perioadă, au apărut o serie de subramuri inexistente în trecut, ca: producția de utilaje tehnologice de înaltă complexitate, mașinile grele și mașini-agregat, tractoare, autoturisme, aeronave, calculatoare electronice de mare capacitate, componente electronice de performanță, aparatură modernă de radiocomunicații, nave maritime și utilaje de transport de mare capacitate, utilaje

Dinamica principalilor indicatori ai dezvoltării economiei naționale

	1938=100		
	1950	1965	1980
1. Populația	104,6	122,0	142,3
2. Populația activă — aptă de muncă	101,2	117,0	125,0
3. Numărul personalului muncitor	150,5	305,1	520,2
4. Produsul social	99	410	14 ori
5. Venitul național	99,5	411	14 ori
6. Producția globală industrială	147	957	48 ori
7. Producția globală agricolă	74	143	258
8. Venitul național pe locuitor	95	337	10 ori

petrolier) instalații de foraj marin, s-a extins gama produselor alimentare și a industriei ușoare etc., etc. Se înțelege de la sine că, odată cu aceasta, a devenit cu mult mai complex și sistemul legăturilor economice, al proporțiilor economice, care se impun a fi respectate în funcționarea și dezvoltarea planică a întregului mecanism economic național. Fiecărei subramuri nou apărute în peisajul economico-social al dezvoltării noastre a trebuit, așa-zicînd „să i se facă loc” în structura de ansamblu a activității și, implicit, în alocarea resurselor, la un moment dat.

Totodată, s-au ridicat și se ridică răspunderi din ce în ce mai mari în procesul coordonării întregii activități spre realizarea scopului unic al partidului — ridicarea nivelului bunăstării materiale și spirituale a poporului. Cu atît mai mult în prezent cînd, modificările de situații se produc adeseori cu mare rapiditate, cînd se manifestă tot mai puternic așa-numita lege de antrenare sau de propagare a efectelor atît pe plan intern în cadrul relațiilor dintre sectoare, dintre ramuri, dintre subramuri, dintre unități economice etc., cît și în cadrul raporturilor dintre economia națională și economia mondială, dintre piața internă și piața externă, care evoluează deosebit de sinuos. În acest context, constituie un merit deosebit al partidului nostru, elaborarea unui model propriu al dezvoltării în etapa actuală, caracterizat prin ritm ridicat de creștere, în condițiile în care pe plan internațional se înregistrează ritmuri scăzute, în care se manifestă criza de materii prime și resurse energetice, o instabilitate accentuată a economiei mondiale.

Dar, nu numai atît. Dinamismul în sistemul proporțiilor economice, mai ales în ultima perioadă, are loc și ca urmare a faptului că apariția unor noi ramuri și subramuri ale producției, ca și extinderea celor existente dau naștere și unui fenomen de complementaritate, de apariție a altor genuri de activități conexe cu primele. Este cazul, spre exemplu, al creării și extinderii activității de cercetare științifică și proiectare, de pregătire și perfecționare a cadrelor, de întreținere și reparare a echipamentelor tehnice de calcul electronic, a celorlalte mijloace de muncă moderne, precum și a o serie de bunuri de consum personal de folosință îndelungată, de desfacere a mărfurilor, de transporturi și telecomunicații etc. Subliniem în mod deosebit extinderea și diversificarea serviciilor — productive și neproductive — care ocupă un loc crescînd în ansamblul activi-

tații economice, necesitând asigurarea unor ritmuri corespunzătoare de dezvoltare și apelând, totodată, la o bază tehnică modernă de funcționare a lor. În țara noastră, în anul 1980, ponderea populației ocupate în sfera serviciilor era de 24%, față de 11,5% în anul 1950. Indiscutabil, de astă dată, actul de decizie devine mai complex, iar funcționarea și dezvoltarea mecanismului economic național necesită acum, luarea în calcul a unui număr mai mare de variabile. Ca și în biologie, își găsește și aici aplicabilitate fenomenul denumit homeostază care, în domeniul economiei, pune în relief capacitatea sistemului economic socialist de a-și asigura o funcționare stabilă și optimă într-un mediu mereu variabil, în condiții mereu schimbătoare. Desigur, de mare însemnătate este în această direcție, luarea în considerare a legităților generale ale construcției socialismului și a realităților din fiecare țară.

Progresul științifico-tehnic duce nu numai la creșterea complexității sistemului proporțiilor economice; el creează, în același timp, și posibilități de rezolvare, de depășire a greutăților, a limitelor ce se pot ivi în soluționarea optimă a sarcinilor dezvoltării. Așa, de exemplu, ca urmare a politicii consecutive a partidului de creștere a productivității muncii, asistăm la o diminuare a necesarului de fonduri de producție și de forță de muncă pe unitatea de efect util obținut. Apar, astfel, anumite disponibilități de mijloace de producție și de forță de muncă ce pot fi orientate și utilizate în alte ramuri, inclusiv în cadrul celor nou apărute. Datele statistice oglindesc tendința de scădere a necesarului de forță de muncă pe unitatea de producție obținută. Reține atenția și faptul că, în cadrul unor subramuri industriale (energie electrică și termică, chimie, construcții de mașini și prelucrarea metalelor) reducerea este mai accentuată decât pe ansamblul industriei.

Desigur, ritmurile de dezvoltare a ramurilor și subramurilor economiei sînt diferite, atît între ele, cît și de la o perioadă la alta, după cum înseși trebuințele oamenilor și ale societății în general diferă unele de altele. O proporție economică fundamentală, de care depinde, în mare parte, progresul de ansamblu al economiei naționale și funcționarea ei echilibrată este cea **dintre producția mijloacelor de producție și producția bunurilor de consum**. Pe măsura creării și dezvoltării bazei tehnico-materiale, a asigurării aparatului de producție mereu mai perfecționat, necesar atît sferei productive cît și celei neproductive, se creează condițiile apropierea ritmurilor de creștere a producției celor două sectoare. Coeficientul de devansare în cadrul producției industriale, a ritmului mediu anual de creștere a grupei B de către ritmul mediu anual de creștere a grupei A este, în mare parte, diferit de la un cincinal la altul și cu tendința generală de micșorare. În întreaga perioadă 1951—1980, ritmul mediu anual de creștere al producției globale industriale a fost de 12,3%, al grupei A de 13,7% și al grupei B de 10%, iar coeficientul de devansare a fost de 1,35; în intervalul de timp 1966—1980, ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale a fost de 11,4%, iar în cadrul acesteia — la grupa A — 12,3%, la grupa B — 9,5%, coeficientul de devansare fiind de 1,28; în perioada ceva mai apropiată, 1971—1980, ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale a fost de 11,2%, al grupei A — 11,9%, al grupei B de 9,4%, iar coeficientul de devansare a fost de 1,26.

Aceasta constituie încă o reflectare a politicii științifice a partidului, promovată în ultimii 17 ani, care se caracterizează prin preocuparea sporită pentru asigurarea dezvoltării corespunzătoare și a industriei bunurilor de consum și a agriculturii, adică a ramurilor de care depinde în mod direct consumul populației. În această perioadă, partidul nostru, ținînd seama de rolul decisiv al ramurilor producătoare de mijloace de producție în ansamblul dezvoltării, a militat, totodată, împotriva fetișizării creșterii cu precădere a producției sectorului I, pentru o abordare realistă, ținînd seama de condițiile și cerințele existente. Conform prevederilor, în cincinalul 1981—1985, ritmul mediu anual de creștere urmează să fie de 7,5% în industria ușoară și 7,7% în industria alimentară, adică superior sau foarte apropiat celui pe ansamblul industriei.

În etapa actuală, a trecerii la o calitate superioară în întreaga activitate, se accentuează așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu. Latura intensivă a dezvoltării. Tot mai mult, lărgirea dimensiunilor producției depinde, în cazul factorului material, nu numai de cantitatea de mijloace de producție, ci și de calitatea lor, care, pe baza progresului științifico-tehnic contemporan, se află la un nivel mai înalt, fapt ce favorizează apropierea ritmurilor de creștere a celor două mari subdiviziuni ale producției. În această ordine de idei, menționăm că însuși ritmul mai ridicat de creștere a ramurilor producătoare de mijloace de producție se întemeiază în tot mai mare măsură pe aportul creșterii productivității muncii. Astfel, știința și tehnica avansate influențează proporțiile economice și în sensul că, prin randamentul mereu sporit al mijloacelor de producție (și al forței de muncă — devenită mai calificată), ele oferă posibilitatea acoperirii necesităților stabilite, în condițiile unor restructurări, ale unor noi raporturi în alocarea pe ramuri, subramuri și în profilul teritorial al efortului investițional al țării. Faptul că, în prezent, economia românească dispune de o puternică bază tehnico-materială, permite ca în actualul cincinal

să se acționeze nu atît pentru crearea de noi obiective economice cît mai ales pentru ridicarea nivelului tehnic și folosirea cît mai eficientă a capacităților de producție deja existente. Așa cum a menționat secretarul general al partidului și în Expunerea la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie, dezvoltarea în continuare a economiei românești presupune **creșterea**, pe mai departe, **în ritmuri susținute, a producției industriale**, adîncirea gradului de prelucrare a materiilor prime și materialelor, valorificarea superioară a lor. Vedem în aceasta grija partidului pentru menținerea la cote înalte a factorului propulsor, antrenant al progresului de ansamblu a patriei — dezvoltarea industriei. Astfel, în cadrul politicii economice a partidului, dezvoltarea industriei constituie o opțiune fundamentală în edificarea socialismului a țării. În perioada 1966—1980, producția globală industrială a crescut într-un ritm mediu anual de 11,4%; în actualul cincinal se prevede creșterea într-un ritm mediu anual de 8,8% a producției nete industriale și de 7,6% a producției globale industriale.

Dinamica proporției dintre producția mijloacelor de producție și producția bunurilor de consum se exteriorizează în raporturi și legături mai concrete și mai directe dintre industrie, agricultură, construcții, precum și în interiorul fiecăreia dintre aceste ramuri și în cadrul unităților economice respective; studierea în trepte, la diferitele verigi, a activității economice permite totodată și cunoașterea mișcării întregului sistem al corelației dintre cele două sectoare ale producției materiale, și a altor elemente ale dezvoltării economico-sociale de ansamblu.

În sistemul proporțiilor economice, un loc deosebit ocupă **proporția dintre industrie și agricultură**. Ca o expresie a caracterului realist al politicii partidului, a dinamismului său în gândire și acțiune, se impune subliniat faptul că în perioada de după cel de al IX-lea Congres al P.C.R., în elaborarea strategiei dezvoltării și modernizării economiei românești, a fost reevaluat locul agriculturii ca ramură de bază a economiei naționale. În acest sens, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 1—2 iulie: „Privind în perspectivă, economia României va trebui să se bazeze pe o industrie modernă, puternic dezvoltată, pe o agricultură modernă de înaltă productivitate, continuînd să rămînă și în viitor o țară industrial-agrară“. De aceea, în etapa actuală, chiar în condițiile creșterii susținute a producției industriale și ale întăririi poziției industriei de ramură conducătoare, în concepția partidului nostru, a secretarului său general, **dezvoltarea și modernizarea agriculturii** constituie unul din sectoarele cu rol hotărîtor pentru progresul întregii noastre economii naționale. În această privință, subliniem următoarele:

a) Sporirea producției agricole este impusă în mod obiectiv de cerințele de consum de bunuri agro-alimentare ale populației, de necesitățile de materii prime ale unor ramuri ale industriei, țara noastră oferind din plin condiții naturale favorabile. În legătură cu acest ultim aspect se poate afirma că avem aici dovada faptului că, în politica de dezvoltare economică este important să se pornescă de la resursele cerințe.

b) Proporția dintre industrie și agricultură trebuie înțeleasă nu numai ca raport cantitativ, ci și calitativ, ea implicînd și mutații de ordin social-politic. Avem în vedere alianța dintre clasa muncitoare și țărănimă. În asigurarea acestei proporții, partidul nostru antrenează și pirghiile economice, în cadrul cărora prețurile îndeplinesc un important rol. Măsurile adoptate la începutul acestui an privind îmbunătățirea și corelarea prețurilor de producție, contractare și achiziție ale produselor agricole au menirea de a stimula mărirea producției agricole, în concordanță cu nevoia socială existentă și, deci, respectarea proporțiilor. Așezarea pe principii economice a prețurilor permite ca, dincolo de latura cantitativă a proporției dintre industrie și agricultură, să se asigure și raporturi echitabile între aceste ramuri, în procesul reciproc de vânzare-cumpărare.

c) Proporția dintre industrie și agricultură, în actuala etapă presupune luarea în calcul și a unei anumite restructurări în evoluția viitoare a industriei, anume dezvoltarea mai accentuată a acelor subramuri prelucrătoare care să asigure, pe de o parte, baza tehnico-materială necesară înlăptuirii noi revoluții agrare (ramuri ale industriei constructoare de mașini și ale industriei chimice), iar, pe de altă parte, prelucrarea produselor agricole (îndeosebi industria alimentară).

În etapa actuală de dezvoltare, și în condițiile economice de pe piața mondială, în lumina documentelor Congresului al XII-lea al P.C.R., a orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, o mare însemnătate pentru dezvoltarea armonioasă a economiei naționale o are **extinderea bazei proprii de materii prime și resurse energetice**, ca unul din sectoarele cu rol hotărîtor, în realizarea progresului întregii economii naționale, asigurarea în deceniul 1981—1990 a independenței țării noastre în domeniul energiei și combustibilului.

Ca urmare, se vor produce schimbări în alocarea resurselor pe subramuri ale industriei și implicit în ponderea producției acestora în ansamblul producției industriale. În general, o ase-

prof. dr. C. ENACHE

(Continuare în pag 11)

Independența energetică în procesul creșterii economice

ÎN LUMINA orientărilor stabilite de Congresul al IX-lea al partidului — eveniment politic ce a marcat hotărâtor destinele țării — economia României a înregistrat progrese de mare importanță. Aplicarea politicii științifice, originale, năvitoare de creștere puternică a industriei, agriculturii, de dezvoltare eficientă, pregnant calitativă a întregii economii a determinat transformarea României dintr-o țară agrară înapoiată într-o țară industrial agrară cu perspective dintre cele mai înfloritoare. În acest cadru, un mare accent s-a pus, îndeosebi odată cu anul 1965, pe dezvoltarea puternică a bazei energetice a țării.

Valorificarea superioară a potențialului energetic național

ÎN CONCEPȚIA partidului nostru, independența energetică, parte componentă a independenței economice, condiție și expresie a acesteia, contribuie în mod hotărâtor la asigurarea echilibrului structural, dinamic al creșterii economice. Pentru țara noastră, aflată într-un amplu și profund proces de optimizare a dezvoltării forțelor de producție, problema asigurării bazei energetice și de materii prime proprii constituie — mai ales în condițiile actuale, ale crizei mondiale de materii prime și energie — singura soluție eficientă, cu efecte stabilizatorii de lungă durată asupra echilibrului și costului dezvoltării. Elaborată pe baza îmbinării organice a două procese — unul cu caracter extensiv, de lărgire a cîmpului de producție în domeniul bazei energetice și de materii prime, și altul cu caracter intensiv, de repartizare rațională și utilizare cu maximum de eficiență a resurselor natural-materiale — concepția privind asigurarea independenței energetice are o fundamentare științifică, realistă și de largă perspectivă istorică.

Dezvoltarea producției de energie din resurse proprii, concomitent cu utilizarea cât mai economicoasă a acestora, presupune o gamă largă de acțiuni, declanșate cu hotărâre în țara noastră încă dinaintea apariției crizei de energie pe plan mondial. S-a

Evoluția producției de energie electrică

	1965	1980	1985	1990
Producția de energie electrică - total	17 215	67 486	32 500	110 000
— în hidrocenrale	1 005	12 637	17 500	26 400
— în centrale nucleare-electrice	—	—	—	25 000
— pe bază de cărbune	3 177	17 880	39 200	48 400
— pe bază de hidrocarburi	12 920	35 268	20 100	5 000
— pe bază de resurse energetice refozabile și surse noi	...	...	1 800	5 200
dinamică %	100	392	479	639
ponderare %	5,8	18,7	21,2	24,0
dinamică %	100	1 257	17 412	2 626
ponderare %	—	—	—	—
dinamică %	100	562	1 233	1 523
ponderare %	18,5	26,5	47,5	44,0
dinamică %	100	283	154	38
ponderare %	75,8	54,8	24,3	4,6
dinamică %	—	—	100	288
ponderare %	—	—	2,2	4,7

avut și se are astfel în vedere restructurarea industriei și a economiei, în favoarea activităților complexe, care valorifică superior potențialul energetic și de resurse al țării, reducerea severă

a consumurilor specifice, realizarea doar a produselor de calitate corespunzătoare. Totodată, în vederea eliminării importului de energie, s-a pus și se pune un accent deosebit pe înlăturarea unor mutații de structură în asigurarea necesarului energetic al țării, pe valorificarea, în tot mai mare măsură, a unor noi resurse de energie, a celor neconvenționale etc. Prin toate acestea s-a urmărit frînarea creșterii costului dezvoltării economico-sociale, asigurarea unor premise esențiale ale echilibrului economic pe toate treptele structurii organizatorice, în raport de prioritățile și de restricțiile obiectiv determinate în fiecare etapă a creșterii economice, obținerea unei eficiențe superioare în repartizarea resurselor. Realizându-se în condițiile intensificării efortului propriu, pe baza afirmării unei noi calități în toate domeniile de activitate, în strînsă legătură cu extinderea și sporirea eficienței participării țării noastre la circuitul economic mondial, independența energetică va contribui la diminuarea influențelor negative ale crizei economice mondiale asupra economiei românești.

În condițiile aplicării unui complex program de măsuri, creșterea produsului național, în raport cu creșterea consumului de energie a înregistrat în țara noastră în ultimele trei cincinale o evoluție favorabilă. În industrie, de exemplu, în perioada 1965-1980, consumul de energie primară la 1 mil. lei producție industrială a scăzut cu circa 50%, iar cel de energie electrică cu aproape 30%. De asemenea, consumul de energie electrică la o unitate de producție industrială s-a redus în deceniul 1971-1980 cu 33%, după ce în deceniul anterior, îndeosebi în prima sa parte, se consemnase o creștere de 30%. În fapt, sporirea mai rapidă a venitului național decît a consumului de energie constituie una din caracteristicile principale ale etapei noi, de dezvoltare intensivă a economiei românești. În prezent, măsurile vizînd creșterea puternică și buna gospodărire a tuturor resurselor energetice sînt considerate drept priorități vitale, potrivit exigențelor și cerințelor actualei etape.

Programul de producere a energiei în cincinalul 1981-1985 și dezvoltarea bazei energetice a țării pînă în 1990 — așa cum a fost el elaborat în această primăvară — se încadrează și dezvoltă pe o treaptă superioară Programul-directivă stabilit de Congresul al XII-lea al partidului în acest domeniu-program ce prevede ca pînă la sfîrșitul actualului deceniu, România să devină independentă din punct de vedere energetic. Sînt acțiuni de o mare actualitate, ținînd seama că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „nu în suficientă măsură am ținut pasul cu asigurarea bazei de materii prime și energetice... Este deci necesar acum să acționăm pentru a recupera rămînerea în urmă în domeniul energetic și al materiilor prime, să ne asigurăm o bază mai bună internă și, în felul acesta, să creăm condiții pentru a putea să trecem la dezvoltarea într-un ritm înalt a economiei, pe o bază mai trainică din punct de vedere al energiei și materiilor prime“.

Mutații de structură în balanța producției de energie electrică

ÎN SCOPUL înlăturării acestor cerințe se au în vedere acțiuni și măsuri pentru amplificarea resurselor energetice: extinderea și perfecționarea sistemului electroenergetic național; devansarea construirii de centrale electrice pe bază de cărbuni; valorificarea mai bună a potențialului hidroenergetic al țării; asigurarea unei ponderi în creștere din necesarul energetic pe baza energiei nucleare și a noilor surse de energie. În mod deosebit — și pe baza tuturor acestor acțiuni — se urmărește diminuarea folosirii hidrocarburilor pentru producția de energie. Potrivit acestor orientări, structura producției de energie electrică și a puterii instalate va evolua, pînă la sfîrșitul actualului deceniu, în con-

cordanță cu exigențele reducerii la minimum necesar a hidrocarburilor (vezi și tabelul).

După cum se desprinde din datele tabelului, producția de energie electrică a crescut în perioada 1965—1980 de circa 4 ori, în timp ce în deceniul 1981—1990 va spori cu 60%. Pe fondul tendinței de creștere internică a producției de energie electrică, se vor produce modificări radicale în structura acestei producții. Astfel, dacă în 1980 ponderea producției de energie electrică produsă pe bază de hidrocarburi era de 54,8 la sută, în 1985 aceasta se va reduce la 24,3% pentru ca, la sfârșitul actualului deceniu, să ajungă la numai 4,6%. Reducerea hidrocarburilor în producția de energie electrică are loc atât ca pondere cât și în mod absolut.

Concomitent cu scăderea producției și ponderii energiei electrice produse pe bază de hidrocarburi, deceniul 1981—1990 se caracterizează prin sporirea volumului și ponderii producției de energie electrică obținută pe bază de cărbune — în special pe bază de lignit. Trebuie spus că în prezent, tot mai multe țări își reorientează politica energetică în scopul contracarării influențelor nefavorabile ale instabilității pieței mondiale a petrolului asupra economiilor naționale, adoptând măsuri pentru sporirea exploatarei și folosirii cărbunelui în balanța energiei primare. În țara noastră, producția de energie electrică pe bază de cărbune va crește în 1990 de 2,7 ori față de 1980 și de 15,2 ori față de 1965. Corespunzător, se remarcă sporirea ponderii cărbunilor în producerea energiei electrice, de la 18,5 în 1965, la 26,5 la sută în 1980 și la 47,5 la sută în 1985; desigur, asemenea mutații au fost și sînt însoțite de preocupări asidue pentru diminuare, pe toate căile, a costului exploatarei și transportului cărbunelui.

Pentru anul 1990, ponderea producției de energie electrică estimată pe bază de cărbune se va reduce la 44,0 la sută — desi, în mod absolut, producția de energie electrică pe bază de cărbune va crește în cincinalul 1986—1990 cu 9,2 mild. kwh. Acest proces este determinat de construirea centralelor nucleare-electrice, a căror pondere în producția totală de energie electrică va reprezenta 22,7 la sută în 1990; de sporirea mai puternică a cantității de energie electrică produsă de hidrocentrale, precum și de creșterea de aproape 3 ori a producției de energie electrică produsă de resurse energetice refolosibile și resurse noi. În aceste condiții, la sfârșitul actualului deceniu, pe primul loc în producerea energiei electrice se va situa cărbunele cu 44,0 la sută, pe locul secund hidrocentralele cu 24,0 la sută, centralele nucleare-electrice urmînd să dețină 22,7 la sută în totalul respectiv, după care urmează resursele energetice refolosibile și noi cu 4,7 la sută și hidrocarburile cu o pondere de 4,6 la sută.

Aceste modificări structurale și calitative ce vor avea loc în producția de energie electrică au la bază înfăptuirea unor obiective economice de maximă importanță, care au ca rezultat creșterea puterii instalate în centralele electrice. Astfel, puterea produsă în centralele pe cărbune va ajunge la 8 000 MW la sfârșitul actualului cincinal și la 10 000 MW în 1990. Concomitent, în hidrocentrale, puterea instalată va spori la 6 000 MW în 1985 și la peste 9 300 MW în 1990. O asemenea orientare se fundamentează pe — și va avea ca rezultat, în același timp — o valorificare în mai mare măsură a cursurilor de apă; numai pînă la sfârșitul actualului cincinal vor fi amenajate cel puțin 525 microhidrocentrale. Să amintim și faptul că centralele termoelectrice ce se vor construi în acest deceniu se vor realiza ca centrale de termoficare pentru a produce combinat energie electrică și termică. Un accent deosebit se va pune pe îndeplinirea programului de dezvoltare a energiei nucleare: puterea instalată în centralele nucleare-electrice va fi de 4 500 MW în 1990 și 9 600 MW în 1995.

Acoperirea cerințelor tot mai mari de energie impune — așa cum arătăm — creșterea sustinută a producției de cărbune. În acest cadru s-au inițiat măsuri de cea mai mare însemnătate, sectorul extracției cărbunelui concentrînd în etapa actuală eforturi prioritare de asigurare cu forță de muncă, cu utilajele necesare etc. la nivelul cerințelor. Potrivit programului recent adoptat, în anul 1985 producția de cărbune va crește la 87 milioane tone față de 37,8 milioane tone în 1980 și de 12 milioane tone în 1965. Mai menționăm și faptul că la sfârșitul actualului cincinal, 10 milioane de tone de șisturi bituminoase vor fi folo-

site pentru producerea de energie electrică. Producția totală de lignit și cărbune brun în cincinalul actual va fi de circa 256 milioane tone, ceea ce înseamnă o creștere de peste 2,3 ori față de perioada 1976—1980. Creșterea sustinută a producției de cărbune în actualul cincinal se va realiza în bazinele din Gorj, Mehedinți, Vâlcea, Muntenia și Transilvania, prin mărirea capacităților de extracție în cariere, precum și prin realizarea de lucrări de deschidere și pregătire în subteran.

Concomitent cu creșterea producției de cărbune, un accent deosebit se va pune pe intensificarea lucrărilor de cercetare geologică și tehnologică care să permită descoperirea de noi rezerve de cărbune. În acest fel se preconizează compensarea consumului de rezerve din actuala perioadă: concomitent cu pregătirea condițiilor pentru introducerea în exploatare a unor noi zone productive de cărbune se vor crea premisele ca la sfârșitul actualului deceniu cea mai mare pondere din producția de energie electrică să fie obținută pe bază de cărbune.

Creșterea eficienței în valorificarea resurselor

EFORTURILE deosebite pentru descoperirea de noi surse de materii prime și energie trebuie să fie însoțite de măsuri hotărîte în vederea reducerii consumurilor materiale, a consumurilor energetice, ținînd seama că în economia, în industria noastră se practică încă consumuri mai mari comparativ cu cele ce se realizează pe plan mondial la produsele similare.

Pe seama reducerii consumurilor materiale — inclusiv energetice — pe unitatea de produs, prin creșterea randamentului de utilizare a energiei, prin reducerea pierderilor respective — și sînt deosebit de numeroase căile în acest sens — se poate crea o considerabilă rezervă care să contribuie la asigurarea în mai bune condițiuni a necesarului energetic al țării. „**În linii generale, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu referindu-se la problema consumurilor materiale, cu consumurile materiale din 1981 noi putem să realizăm producția din 1985 — cu mici creșteri în cîteva sectoare de activitate — numai pe seama reducerii consumurilor și a recuperării și recondiționării materialelor. Aceasta constituie o sursă uriașă de care dispunem în momentul de față, pe care o avem la dispoziție, nu trebuie nici s-o mai importăm sau să o producem în țară; nu trebuie să săpăm nici noi sonde, nici noi mine, ci trebuie să folosim rațional, inteligent, ceea ce avem la îndemînă.**”

Este evident că asemenea aprecieri sînt de o mare actualitate și în ceea ce privește sectorul producerii și utilizării energiei. În fapt, acționează în acest cadru măsurile pentru utilizarea mai judicioasă a resurselor energetice, pentru reducerea consumurilor și economisirea, pe toate căile, a energiei. Un mare accent se pune pe modernizarea tehnologiilor și raționalizarea fluxurilor de producție, pe creșterea continuă a randamentelor de utilizare și recuperare integrală a resurselor energetice, tehnice și combustibile rezultate din procesele de fabricație; de asemenea, pe măsurile de sporire a eficienței, de sporire mai substanțială a productivității muncii, de mai bună organizare a producției și a muncii, de întărire a ordinii și disciplinei, punîndu-se capăt nefolosirii în întregime a timpului de lucru și a capacităților de producție de care dispunem. Se are în vedere eliminarea risipei și a pierderilor de combustibili și energie. În această direcție acționează și ridicarea calificării forței de muncă, folosirea pirghiilor de cointeresare materială sub aspectul stimulării pentru o activitate de calitate superioară. Un rol esențial revine în acest sens aplicării mecanismului economico-financiar bazat pe autoconducerea muncitorească, autogestiunea economico-financiară.

Creșterea eficienței în valorificarea resurselor este, deci, rezultatul unui ansamblu de căi, procedee și direcții de acțiune. Calitatea muncii, nivelul de gîndire și creație, activitatea depusă de toți oamenii muncii ca proprietari, producători și beneficiari constituie cheia succesului, înfăptuirii marilor obiective și priorități pe care și le-a propus România socialistă pentru actualul cincinal și deceniu.

dr. Dumitru CIUCUR
dr. Constantin POPESCU

O politică a păcii și colaborării între popoare

AU TRECUT 17 ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, la care, prezentînd Raportul Comitetului Central, tovarășul Nicolae Ceaușescu definea orientările programatice ale activității pe plan extern, subliniind că „România, manifestîndu-se ca factor activ pe arena mondială, infăptuiește o politică externă de pace, desfășoară o activitate perseverentă pentru micșorarea încordării internaționale, pentru dezvoltarea colaborării între popoare și consolidarea păcii în lume”. Aceste orientări au fost mereu actuale de-a lungul întregii perioade care s-a scurs și sînt în prezent mai actuale decît oricînd. Justețea lor a fost pe deplin confirmată de viață, de practică — supremul criteriu de verificare al oricărui adevăr.

În nici o perioadă anterioară România nu s-a angrenat atît de profund și atît de dinamic în viața internațională, n-a acționat cu atita vigoare pentru promovarea în lume a aspirațiilor și intereselor poporului român, a aspirațiilor tuturor popoarelor la libertate și independență națională, pace, înțelegere și colaborare între toate națiunile. Valorile acestei activități s-au înscris în istoria patriei noastre prin profunzimea raporturilor de prietenie și strînsă conlucrare pe care România și le-a creat cu aproape toate statele lumii, prin afirmarea cuvîntului ei în lume, pretutindeni ascultat și apreciat, prin înaltul prestigiu de care se bucură pe toate meridianele globului, prin contribuția sa inestimabilă la soluționarea problemelor cu care lumea contemporană s-a confruntat și se confruntă încă.

Faptele sînt într-adevăr cu totul grăitoare. De la Congresul al IX-lea și pînă în prezent relațiile României cu celelalte țări s-au extins și diversificat la dimensiuni necunoscute anterior, activitățile ei în diferitele sfere ale raporturilor internaționale s-au amplificat permanent. Dacă în 1965, România întreținea relații diplomatice cu 66 de țări, relații economice cu 98 și legături culturale cu 24 de țări, în prezent întreține relații diplomatice cu 137 de state, relații economice cu 150 și schimburi culturale cu 140 de țări. În perioada 1965—1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins vizite într-un număr mare de țări ale lumii și a primit vizitele multor șefi de stat și de guvern din toate continentele globului. Prin aceste întîlniri, președintele țării noastre a încetănit dialogul la nivel înalt ca act politic fundamental. Eforturile depuse prin acest dialog direct au vădit utilitatea acțiunilor, demonstrînd că printr-o atitudine clară, realistă, se poate înainta spre abordări constructive ale problemelor fundamentale la ordinea zilei. Cu ocazia întîlnirilor la nivel înalt au fost semnate: 20 de tratate de prietenie și cooperare, 37 declarații solemne comune, un număr mare de declarații comune și alte documente care constituie un cadru politic și juridic valoros pentru promovarea relațiilor României cu țările respective, le imprimă tot mai multă stabilitate și perspectivă. România a devenit în februarie 1976 membră a „Grupului celor 77”, din care fac în prezent parte 125 de țări în curs de dezvoltare și din august 1976 participă în calitate de invitat la activitățile mișcării țărilor nealiniate. Ea face parte, de asemenea, din circa 80 organizații internaționale și participă la lucrările a peste 700 de organizații neguvernamentale. După 1965 a devenit membră a unor instituții specializate ale O.N.U. importante, cum sînt Acordul general pentru tarife și comerț (G.A.T.T.), Fondul Monetar Internațional (F.M.I.) și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.).

În mod constant, în anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea, pe baza orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu România a promovat o politică activă de colaborare și prietenie cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Pornind de la rolul lor important în viața internațională, țara noastră situează pe prim plan întărirea raporturilor de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, acordînd, în acest cadru, o atenție deosebită relațiilor cu țările socialiste vecine, cu statele membre ale C.A.E.R. În spiritul înțelegerilor la nivel înalt, în cei 17 ani,

România a încheiat cu țările socialiste peste 240 acorduri guvernamentale, majoritatea în domeniul economic și tehnico-științific. Importanța relațiilor României cu țările socialiste este relevantă și de ponderea lor mare, respectiv 38% în comerțul exterior românesc, precum și de dinamismul schimburilor comerciale, care au crescut în perioada 1965—1981 de 5,8 ori. În cadrul relațiilor cu țările socialiste, un rol important îl are colaborarea economică, iar cu țările socialiste membre, C.A.E.R.-ul. Prin această colaborare, țările socialiste dispun de posibilitatea de a-și soluționa multe probleme ale dezvoltării economico-sociale, ale construcției socialiste.

România acordă o mare însemnătate relațiilor cu țările în curs de dezvoltare, considerînd că ele reprezintă un factor important al economiei și politicii mondiale, că ele au și vor avea un rol tot mai mare în viața internațională. Pornind de la această apreciere făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, România a dezvoltat după Congresul al IX-lea intense relații politice, economice, tehnice și culturale cu aceste țări. În 1965 România avea relații diplomatice cu 34 țări în curs de dezvoltare, acum are cu 99. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a stabilit printre obiectivele fundamentale ale politicii economice externe creșterea substanțială a comerțului cu aceste țări, astfel ca ponderea lor în comerțul exterior al României să ajungă la 25% pînă la începutul actualului deceniu. Obiectivul a fost îndeplinit și depășit; față de 4,6% cît era această pondere în 1965 ea a depășit 30% în 1981. România desfășoară cu aceste țări o largă cooperare nu numai pe plan bilateral ci și pe arena mondială.

În sfîrșit, politica comprehensivă a României, de a dezvolta relațiile cu toate statele lumii, pornește de la realitățile lumii contemporane, de la existența țărilor cu orînduiri sociale diferite și, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, ea dezvoltă relații și cu țările capitaliste dezvoltate, considerînd că participarea la diviziunea mondială a muncii este o necesitate obiectivă pentru toate națiunile.

În perioada ce a trecut de la Congresul al IX-lea, în activitățile de promovare a relațiilor României cu celelalte țări, preocuparea centrală în politica partidului și statului nostru a fost dezvoltarea schimburilor comerciale și a cooperării economice. Urmare a înfăptuirii consecvente a acestei politici, comerțul exterior al României a crescut în perioada 1965—1980 de 8,6 ori. Mult mai importante decît creșterile cantitative sînt însă schimbările calitative care au caracterizat evoluția relațiilor economice externe ale țării. Structura comerțului s-a modificat foarte mult în favoarea produselor industriale și, mai ales, în favoarea mașinilor, utilajelor, echipamentelor și produselor chimice. Eficiența schimburilor comerciale a crescut substanțial. Dar cea mai importantă evoluție este trecerea în această perioadă la o cooperare economică tot mai largă cu multe țări ale lumii, mai ales la cooperarea în producție, căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a dat un conținut deosebit de bogat. Tocmai în această perioadă s-a conturat concepția despre cooperarea economică și s-a trecut practic la folosirea celor mai diverse și mai eficiente forme ale acesteia. În prezent România participă la peste 150 obiective care se construiesc în străinătate în diverse domenii de activitate. Cooperarea la aceste acțiuni se face prin livrări de instalații complexe, executarea de lucrări de construcții-montaj, linii de montaj, proiecte și asistență tehnică. România execută în prezent cele mai variate lucrări în străinătate: irigații, hidroameliorații (Irak, Libia și Siria), rafinării (Siria, Irak, Iordania și Turcia), foraje de petrol (Algeria, Grecia și Irak), foraje de apă (Libia), foraje geologice (Zambia, Vietnam, Maroc), baraje (Algeria), electrificare și linii energetice (Egipt, Indonezia și Iran), filaturi de bumbac (Sudan și Bangladesh), fabrici de ciment (China, Pakistan și Siria), complexe de prelucrare a lemnului (Nigeria, R.P.D. Coreeană și Mongolia), porturi (Maroc), drumuri (Irak și Libia), construcții de locuințe și social-culturale (Libia, Algeria și Nigeria), pentru a

menționa numai pe unele dintre cele mai importante. Totodată, în diverse țări ale lumii s-au constituit 27 societăți mixte de producție, 37 societăți mixte comerciale și 4 bănci mixte cu participare românească, iar pe teritoriul României funcționează 5 societăți cu participare străină. În practica actuală a țării noastre se folosesc forme de cooperare care erau de neconceput înainte de 1965. Ele permit o mai bună încadrare a României în circuitul economic mondial, o valorificare superioară a resurselor umane și materiale de care ea dispune, a creației materiale și spirituale a poporului român.

În prezent, cooperarea economică internațională capătă o importanță tot mai mare în realizarea produsului social, în asigurarea necesarului de materii prime, în modernizarea economiei românești și îmbunătățirea continuă a pozițiilor ei în economia mondială. Cooperarea stimulează promovarea exporturilor de mărfuri, importanța ei este în creștere, obiectivul urmărit fiind de a se ajunge să realizăm pe această cale 20—25% din volumul total al comerțului exterior.

Obiectivul central al politicii partidului nostru a fost întotdeauna, și cu deosebire acum, **realizarea unui comerț exterior larg și diversificat**, prin aplicarea fermă a orientării de dimensiune judicioasă a importurilor, prin creșterea substanțială a exporturilor, pentru a se putea acoperi financiar necesarul achiziționării de combustibili și materii prime din străinătate, asigurarea unei balanțe de plăți echilibrate. În acest scop, gradul de angajare a României în circuitul economic mondial nu va slăbi, ci se va accentua, raportul dintre volumul exportului și venitul național urmînd să ajungă la peste 34% în 1982, mai mult decît în anii anteriori cînd s-a ridicat la 26—27%.

România conține dezvoltarea continuă a relațiilor sale bilaterale cu toate țările lumii ca o **contribuție directă la întărirea păcii, înțelegerii și colaborării internaționale**. Totodată, ea se manifestă ca un participant activ la soluționarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea. În cei 17 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus contribuții de valoare inestimabilă la formularea unor concepte noi, originale, realiste, în problemele de maximă complexitate ale lumii de azi — securitatea și cooperarea europeană, dezarmarea, soluționarea politică, pașnică a diferendelor dintre state, lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice mondiale, democratizarea relațiilor internaționale, lichidarea colonialismului, neocolonialismului și discriminării rasiale. A avut permanent inițiativă și a propus mereu măsuri concrete pentru soluționarea acestor probleme în interesul tuturor popoarelor, al păcii și civilizației omenirii.

În cele aproape două decenii de la Congresul al IX-lea al P.C.R. în viața internațională au avut loc profunde transformări. În primul rînd, s-a afirmat tot mai puternic voința popoarelor de a se dezvolta liber și independent, de a fi stăpîne pe propriile destine. Înțelegînd profund aspirațiile popoarelor, președintele României a sesizat perfect această tendință fundamentală din viața internațională, a formulat principiile pe care să fie așezate relațiile internaționale, a orientat politica externă a țării în concordanță cu interesele vitale ale poporului român și ale tuturor celorlalte popoare. A fost elaborată concepția după care **respectul față de independența și suveranitatea națională, consolidarea independenței tinerelor state, ca și întărirea independenței oricărui stat reprezintă esența cea mai profundă a relațiilor internaționale contemporane**, fără de care acestea nu se pot desfășura normal. În prezent, cînd în relațiile internaționale s-a ajuns la o încordare deosebit de gravă, care a dus la creșterea pericolelor de noi conflicte militare, inclusiv de izbucnire a unui război mondial, secretarul general al partidului nostru a definit cu claritate care sînt contradicțiile societății contemporane, raportul de forțe pe plan mondial, cauzele care generează această stare de lucruri și, constant, a făcut apel la ceilalți șefi de stat, la opinia publică mondială, pentru a se pune capăt încordării internaționale, a opri cursul spre confruntare și război, pentru realizarea și continuarea politicii de destindere, respect al independenței naționale și pace. Apreciînd că trăim o epocă deosebit de complexă a vieții internaționale tovarășul Nicolae Ceaușescu consideră că sîntem, de fapt, într-o perioadă de reasezare a raportului de forțe, de realizare a unui nou echilibru mondial între diferite state și grupări de state, care va trebui să se bazeze pe o mai mare diversitate a centrelor de putere, va ține mai mult seama de rolul țărilor în curs de dezvoltare, al țărilor mici și mijlocii și țărilor nealiniatelor, care, totodată, să fie așezat pe principii de egalitate, de respect al independenței și neameslec în treburile interne ale altor popoare.

În politica sa externă România se conduce după aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu conform căreia în momentul de față **problema centrală a vieții internaționale o constituie lupta pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru trecerea la dezarmare și, în primul rînd, la dezarmarea nucleară, pentru o pace trainică în lume**, dezarmarea fiind obiectivul cardinal al politicii externe a României socialiste. Și în acest domeniu, activitatea neobosită a României pentru făurirea unei lumi fără arme și fără războaie este marea de personalitatea secretarului general al partidului, președintele țării, Nicolae Ceaușescu, poartă

amprenta puternică a gândirii sale, a acțiunii social-politice și activității sale internaționale. Conceptul de dezarmare al președintelui Nicolae Ceaușescu a imprimat activității internaționale a țării noastre consecvență, realism și clarviziune, ceea ce a făcut ca România să se manifeste pe arena mondială ca un factor dinamic și constructiv în lupta pentru oprirea cursei înarmărilor, să se afirme cu autoritate în căutarea celor mai potrivite căi și modalități de declanșare a unui proces efectiv de dezarmare. Recentele inițiative de pace ale României propuse la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. pentru dezarmare, în numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost primite cu apreciere și aprobare de opinia publică internațională. De un larg ecou s-a bucurat, de asemenea, Apelul Marii Adunări Naționale, adresat sesiunii speciale, semnat de 18 milioane de cetățeni români.

În gama largă a preocupărilor României, ale P.C.R., față de destinul pașnic al popoarelor de pretutindeni, **Europa ocupă un loc de frunte**. Cristalizînd un concept nou, propriu, privind securitatea și cooperarea europeană, tovarășul Nicolae Ceaușescu a luat în considerare situațiile reale existente în Europa, demonstrînd că nici deosebirile de orînduire sau de grad de dezvoltare, nici apartenența sau neapartenența la grupuri militare și economice nu pot constitui obstacole în calea ridicării unui nou edificiu european. Este meritul său deosebit de a fi susținut și argumentat că Europa poate să-și realizeze și să-și păstreze propria unitate, bazată pe diversitatea orînduirilor sociale ale statelor ce o compun, pe dezvoltarea liberă a fiecărui popor. România susține cu tărie necesitatea abordării și soluționării problemelor esențiale ale continentului prin înțelegerea raporturilor intereuropene pe baze noi, democratice, prin consacrarea principiilor care să asigure independența și suveranitatea fiecărei națiuni, să ofere posibilități largi de colaborare în domeniile economice, tehnico-științifice și culturale, să realizeze destinderea și dezarmarea, să mobilizeze opinia publică în lupta pentru atingerea obiectivelor propuse.

România consideră că un **alt imperativ arzător al lumii contemporane este lichidarea subdezvoltării și edificarea noii ordini economice internaționale**. În legătură cu acest deziderat major al umanității, în cei 17 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea, președintele Nicolae Ceaușescu a elaborat un concept atotcuprinzător conținînd teze, ample și științifice argumentate, care au intrat în circuitul mondial al valorilor economice și politice ca o contribuție originală, teoretică și practică, ca un aport de substanță la demararea și aprofundarea căilor și mijloacelor de înfăptuire a noii ordini. De fiecare dată cînd se adresează opiniei publice, șefilor de state și altor conducători, forurilor internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrage atenția că fără lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale, problema ce afectează două treimi din omenire, este greu de vorbit de stabilitate economică mondială, de realizarea unei lumi a colaborării pașnice. În concepția României există o **strînsă interdependență între problema dezarmării și problema noii ordini economice internaționale**. Oprirea cursei înarmărilor, adoptarea de măsuri concrete de dezarmare, ar genera mijloace suplimentare, financiare și materiale, pentru reglementarea gravelor probleme ale țărilor sărace. Totodată, ar exercita o puternică influență asupra întregii economii mondiale, ar stimula comerțul mondial, precum și stabilitatea economică și politică internațională.

Cerințele democratizării vieții internaționale sînt mereu prezente în politica externă a României. Ea susține necesitatea participării active a tuturor statelor la viața internațională, în mod deosebit a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniatelor, vital interesate în soluționarea democratică a problemelor care privesc prezentul și viitorul lor.

Considerînd că O.N.U. și alte organisme internaționale constituie **cadrul cel mai democratic** pentru abordarea și reglementarea — cu participarea tuturor statelor mari, mijlocii și mici — a marilor și complexelor probleme care preocupă omenirea contemporană, România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu relevă permanent **necesitatea creșterii rolului O.N.U. în viața internațională**, pentru a întreprinde acțiuni concrete menite să ducă la soluționarea acestor probleme, în interesul tuturor popoarelor, al păcii și colaborării internaționale.

Valoroasa experiență cîștigată de România în cei 17 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R., succesele remarcabile obținute în politica ei externă, înaltul prestigiu de care se bucură pe toate meridianele globului, constituie o confirmare strălucită a justiției politicii externe românești promovată în această perioadă și, totodată, o garanție că aplicînd consecvent și în viitor principiile acestei politici, sub semnul orientărilor și sarcinilor trasate de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român, patria noastră socialistă, vor înscrie pagini noi de succese în lupta popoarelor pentru pace, progres social, independență națională, securitate și colaborare între toate națiunile.

Petre TĂNASIE

Investiții

Prioritate punerii în funcțiune la termen a noilor capacități de producție

● In primul semestru din 1982, circa 200 noi capacități racordate la circuitul economic ● De ce totuși restanțe în respectarea termenelor de dare în funcțiune la unele obiective importante ? ● O mai mare operativitate din partea factorilor investiționali implicați în asigurarea documentațiilor tehnice, utilajelor și în executarea montajului.

IN PRIMUL SEMESTRU din acest an organizațiile de construcții au obținut rezultate importante în punerea în funcțiune la termen a obiectivelor de investiții planificate. În acest interval de timp au fost racordate la circuitul economic, integral sau parțial, circa 200 de noi capacități de producție, din care peste 10 în devans față de termenele planificate. Pe șantierele de construcții-montaj unde au fost luate din timp măsuri tehnico-organizatorice corespunzătoare stadiului lucrărilor, unde colaborarea dintre constructori și beneficiari s-a derulat în condiții bune, sarcinile de plan au fost în întregime îndeplinite și chiar depășite.

Realizările obținute sînt și o urmare a faptului că prin măsurile luate pe linie de partid și de stat, în acest an accentul a fost pus pe mobilizarea eforturilor factorilor investiționali spre finalizarea capacităților de producție ale căror lucrări au fost declanșate anterior, limitîndu-se la minimum atacarea de obiective noi. Măsura în sine s-a dovedit eficientă, ea permițînd concentrarea eforturilor și mijloacelor tehnice pe șantierele ale căror obiective prezintă importanță deosebită, așa cum este cazul noilor capacități producătoare de materii prime și energetice.

ANALIZA DE ANSAMBLU privind activitatea de investiții reflectă însă că ritmul general al lucrărilor nu este cel corespunzător, că sînt încă neajunsuri care fac ca unele obiective să nu fie realizate în termenele planificate. La ultima ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. s-a subliniat din nou că principalul obiectiv care stă în fața tuturor factorilor care au răspundere în domeniul investițiilor este asigurarea respectării termenelor de punere în funcțiune și atingerea parametrilor proiectați la toate obiectivele economice prevăzute să se construiască în acest an.

Din investigațiile întreprinse a rezultat că la finele primului semestru din acest an nu au fost predate un număr de 180 capacități importante, din care peste 86% în ramuri de bază — industria energetică, chimică, metalurgică, agricultură. Nerealizarea în această perioadă a sarcinilor de investiții în domeniile amintite a fost determinată de neasigurarea la timp a utilajelor tehnologice, de ritmul nesatisfăcător în care s-a desfășurat pe unele șantiere execuția lucrărilor de construcții și de montare a utilajelor ca urmare, în prin-

cipal, a neajunsurilor care mai persistă în activitatea constructorilor și beneficiarilor de investiții, îndeosebi în ceea ce privește aprovizionarea cu materiale de construcții, precum și utilizarea forței de muncă și a mijloacelor tehnice din dotare.

Principala problemă care se cere rezolvată cu prioritate pentru darea în exploatare a tuturor capacităților planificate în acest an este **accelerarea livrării utilajelor restante și crearea condițiilor pentru montarea de urgență a acestora, precum și a celor aflate în stoc pe șantiere.** Din acest punct de vedere trebuie subliniat că la sfîrșitul lunii iunie, furnizorii de utilaje din țară erau în restanță față de beneficiarii de investiții cu un volum important de utilaje tehnologice, din care o bună parte aferente capacităților cu termene de dare în funcțiune în acest an. Pe de altă parte este de remarcat că deși furnizorii de utilaje au livrat pe șan-

utilajelor aflate în stoc (—12,3%) și în curs de montaj (—6,4%), volumul utilajelor în stoc la care s-a depășit durata normată de staționare prezintă o creștere însemnată (+19,9%), determinată, în principal, de neasigurarea la timp de către organizațiile de construcții executante a fronturilor de montaj, livrării unor utilaje și instalații incomplete, dezsortate, cu defecțiuni sau fără respectarea ordinii de montaj (vezi tabelul).

Nu întîmplător stocuri importante de utilaje se mențin de perioade îndelungate la unele obiective din cadrul ministerelor industriei metalurgice, industriei chimice, energiei electrice etc., la care nu s-au realizat nici prevederile planului de investiții și nici ritmitatea în asigurarea fronturilor de montaj. Astfel, la obiectivul deschiderea și punerea în exploatare a bazinului carbonifer Jilț-sud (executant întreprinderea de construcții-montaje mi-

Situația utilajelor tehnologice pe șantierele de construcții

	%		
	1 ianuarie 1982	30 iunie 1982	Creșteri + Reduceri —
Utilaje în curs de montaj	100	93,6	— 6,4
Utilaje în stoc din care :	100	87,7	—12,3
— cu durata normată de staționare depășită	100	119,9	+19,9

tiere în devans față de termenele contractuale peste 7,2 mii tone utilaje, numai 3 mii tone din acestea acoperă nevoile noilor capacități cu termen de punere în funcțiune în acest an. Această practică a furnizorilor de a executa și livra în devans unele utilaje a căror livrare pe șantiere nu reclamă urgență, pe lângă faptul că nu dă posibilitatea să se execute comenzile scadente pentru obiectivele de investiții cu termen de punere în funcțiune în acest an, conduce la dereglarea procesului de montaj și, implicit, la formarea de importante stocuri de utilaje care, în cele mai multe cazuri, nu au condiții imediate de montaj.

Pentru asigurarea utilajelor tehnologice în special la capacitățile prevăzute pentru 1982, sarcini deosebite revin unităților producătoare din cadrul M.I.C.M. și M.I.M.U.E.E. cărora, în acest an, le incumbă sarcina de a realiza peste 83% din volumul total al utilajelor prevăzute a se produce în țară. Restanțe mari în furnizarea utilajelor se înregistrează îndeosebi la: Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău, Întreprinderea mecanică de utilaj tehnologic Moreni, întreprinderea „UNIO”-Satu Mare, Întreprinderea mecanică de utilaj chimic București, Întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rîmnicu Vilcea etc.

Cu toate că față de începutul anului, la 30 iunie a.c. s-a reușit să se obțină o diminuare considerabilă a volumului

niere Jilț) s-au acumulat utilaje nepredate la montaj în valoare de 494,2 mil. lei; la dezvoltarea Combinatului chimic Craiova (constructor Trustul de construcții industriale Craiova) utilaje în sumă de 134,1 mil. lei; la Centrala electrică de termoficare Craiova II (constructor Trustul „Energomontaj” București) utilaje în valoare de 113,9 mil. lei.

În acest cadru, **apare necesară intensificarea eforturilor tuturor factorilor implicați pentru grăbirea montării utilajelor tehnologice: la constructori pentru asigurarea mai operativă a fronturilor de montaj, la furnizorii de utilaje pentru livrarea subsansamblelor necesare finalizării operațiunilor de asamblare a instalațiilor tehnologice și bineînțeles și la beneficiar, pentru grăbirea ritmului de punere în funcțiune și atingere a parametrilor proiectați la noile capacități.**

★
DACĂ PE UNELE ȘANTIERE, și acestea puține la număr, pentru a justifica nerealizările de plan constructorii pot invoca unele cauze obiective, pentru marea majoritate însă neîndeplinirea prevederilor de plan este determinată, în primul rînd, de lipsurile ce se mai manifestă în organizarea procesului de producție, în utilizarea eficientă

AI. TACHE
Banca de investiții

(Continuare în pag. 14)

Posibilități pentru reducerea consumurilor energetice în industria chimică

CHEMATĂ SA ADUCĂ o contribuție importantă la dezvoltarea economico-socială a țării, industria chimică se înscrie printre ramurile cu cel mai ridicat ritm de creștere a producției. Dat fiind că peste 85% din produsele chimice care se fabrică în țară au la bază materii prime care sînt în același timp și surse de energie primară (țițeiul și gazele naturale) și că procesele tehnologice chimice necesită, în majoritatea cazurilor, consumuri energetice, mari sub diverse forme, industria chimică se situează, alături de metalurgie, printre ramurile cele mai mari consumatoare de energie. Iată de ce se poate aprecia că chimia reprezintă ramura în care se situează importante resurse de economisire a energiei sub toate formele.

Avînd în vedere aceste considerente, **industriei chimice îi revin** — în lumina recentului Decret al Consiliului de Stat privind stabilirea unor măsuri pentru gospodărirea judi-

cioasă și reducerea în continuare a consumului de energie electrică, termică, gaze naturale și alți combustibili — **sarcini deosebit de importante**. În acest sens, măsurile deja aplicate precum și cele preconizate pentru acest an și în continuare își propun să contribuie substanțial la reducerea consumului de energie electrică și termică precum și a consumului resurselor de energie primară folosite ca materii prime în condițiile creșterii continue a producției marfă (tabelul nr. 1). Astfel, **consumul de energie electrică** pentru un miliard lei producție marfă **urmează să scadă** în acest an cu 36%, cel de alte surse de energie cu 34,3%, iar consumul de materii prime ca surse de energie primară cu 24,5% față de anul 1980, reduceri care se vor accentua în anii următori. O creștere importantă înregistrează și preocupările privind recuperarea resurselor energetice refo-

Contribuția noilor tehnologii

REDUCEREA CONSUMURILOR energetice sub toate formele, prin eliminarea pierderilor de energie sau prin creșterea randamentelor de fabricație în procesele care folosesc materii prime energointensive constituie în permanență o sarcină de primă importanță asupra căreia s-au concentrat eforturile specialiștilor și întregului personal muncitor din sector. În toate întreprinderile chimice s-au desfășurat și se desfășoară analize ample în vederea raționalizării maxime a consumului tuturor formelor de energie, pentru gospodărirea judicioasă și reducerea în continuare a consumului de energie electrică, energie termică, gaze naturale și alți combustibili.

Deși an de an consumurile specifice s-au încadrat într-o dinamică scăzătoare și în general s-au situat sub nivelurile din proiect, se mai înregistrează în unele cazuri depășiri la anumite produse și activități. Pe baza studiului întreprins privind valorificarea posibilităților de reducere continuă a necesarului de energie s-a întocmit un **cuprinzător program de activitate** cu termene și responsabilități precise, defalcate pe centrale, întreprinderi, secții, formații de lucru și locuri de produc-

ție. **Strategia** adoptată în domeniul reducerii consumurilor specifice de energie cuprinde astfel practic toate sectoarele de activitate din chimie și **are la bază în primul rînd realizarea unor tehnologii noi** — de producție și organizatorice — capabile să aducă modificări fundamentale în structura și mărimea consumurilor energetice (în sensul diminuării lor), fără să dăuneze structurii producției utile sau structurii produselor sub aspectul valorii lor de întrebuințare.

În acest scop, s-a trecut la o nouă analiză critică a proceselor tehnologice actuale marf consumatoare de energie sub diferite forme, procedîndu-se la o evaluare a perioadelor lor de uzură morală, în vederea înlocuirii lor cu noi procedee, s-a realizat o inventariere a domeniilor în care trebuie să se concentreze eforturile cercetătorilor pentru stabilirea noilor tehnologii mai puțin energofage. Pentru punerea în valoare, în condiții eficiente din punct de vedere economic, a unor surse noi de energie, în cadrul Institutului central de chimie a fost creat **Institutul de energetică chimică și biochimică**.

Pe această bază, pornind de la ideea că modernizarea în practică a proceselor tehnologice constituie o direcție cu efecte majore în reducerea consu-

murilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, a fost întocmit un program centralizat de perfecționări și modernizări tehnologice pe perioada anilor 1982—1985, care, pe lângă alte efecte pozitive cu caracter tehnologic, conduce la obținerea de economii de circa 525 000 tcc/an și 80 000 MWh/an la nivelul anului 1985, cu un efort de investiții de circa 3 500 mil. lei. **Programul are în vedere acțiuni** în următoarele direcții principale: extinderea procedeele de prelucrare catalitică în rafinării și de regenerare continuă a catalizatorilor la instalațiile de reformare catalitică, realizarea unor reactoare de negru de fum cu performanțe superioare, cu reducerea însemnată a consumului de hidrocarburi pentru producerea negrului de fum, optimizarea conducerii proceselor de fabricație a polietilenei și acrilonitrilului prin introducerea calculatoarelor de proces (în industria prelucrării țițeiului și petrochimiei); modificări metodologice și constructive la componentele interioare de la reactorii de sinteză de la instalațiile de amoniac, cu economii de 15 000 tcc/an (în industria îngrășămintelor); modernizarea proceselor tehnologice din fabricile de celofibră și relon (în industria firelor și fibrelor chimice); reducerea consumului de cauciuc natural prin înlocuirea cu cauciuc poliizoprenic din producție proprie, care are ca efect și reducerea consumului de energie electrică la operațiunile de masticare cu circa 16 500 MWh/an; reducerea ciclurilor de vulcanizare prin ridicarea temperaturilor la fabricarea articolelor tehnice din cauciuc (în industria fabricării și prelucrării cauciucului și maselor plastice) și multe altele.

În centrul atenției : valorificarea resurselor refolosibile

SARCINILE DE ECONOMISIRE și de reducere a consumurilor de energie care revin întreprinderilor ministeru-

Tabelul nr. 1

Evoluția producției și a consumului energetic

	U/M	1980	1981	1982	1983
Consum de energie electrică	U/M mii MWh 1 mld. prod. marfă	176,0	124,9	112,8	105,3
Consum de alte forme de energie	U/M mii tcc 1 mld. prod. marfă	132,3	97,5	87,0	86,2
Consum de resurse energetice primare ca materii prime	U/M mii tcc 1 mld. prod. marfă	104,8	83,4	79,2	81,2
Creșterea producției marfă	%	100	147,9	168,0	187,5

lui nostru în perioada imediat următoare și în următorii ani au impus o analiză amănunțită a tuturor posibilităților de reducere a pierderilor puse în evidență prin bilanțurile energetice întocmite și reactualizate în fiecare an, cît și de **utilizare maximă a resurselor energetice refolosibile**. Printre măsurile cu aplicabilitate într-un termen relativ scurt se înscriu un număr important de lucrări privind închiderea ciclurilor termice prin recuperarea căl-

nivele tehnice coborîte, fapt care a făcut ca una din problemele la care s-au întîmpinat greutăți în rezolvare să fie găsirea unor utilizări de nivel coborît energetic, în cadrul unităților proprii. Problema se menține și în prezent, încît mărirea în continuare a gradului de utilizare a resurselor energetice refolosibile de nivel coborît depășește — atît pentru industria chimică cît și pentru alte sectoare mari consumatoare de combustibil — posibilitățile

utilaje recuperatoare (preîncălzitoare de aer statice sau rotative, generatoare de abur sau de apă fierbinte etc.) omologate, pentru diverse debite și temperaturi ale fluidului cald sau încălzit, ar stîmbla și ajuta, după părerea noastră, la găsirea celor mai simple și mai eficiente soluții de recuperare și ar reduce costurile globale de implementare, față de situația actuală, cînd, în general, fiecare caz în parte este tratat ca unicat.

Pe linia luării imediate a unor măsuri cu aplicabilitate largă în toate întreprinderile industriei chimice, în vederea reducerii și raționalizării consumurilor de energie termică, preocupările au fost orientate și spre **îmbunătățirea sistemelor actuale de recuperare a condensului**. În acest scop a fost organizată testarea oalelor de condens aflate în fabricație curentă în urma căreia s-a tras deja prima concluzie cu privire la perfecționarea constructivă a acestora, începînd încă din trimestrul IV a.c.

Atît programele de lucrări de modernizare tehnologică, cît și cele privind recuperarea resurselor energetice refolosibile sînt în curs de definitivare în urma acțiunii care are loc în prezent în toate întreprinderile, de reducere a necesarului de energie termică și de alte forme de energie conform Decretului Consiliului de Stat nr. 240/29.06.1982, acțiune ale cărei concluzii se finalizează pînă la finele lunii iulie 1982 și care va avea ca urmare noi acțiuni cu rezultate superioare în domeniul gospodăririi cît mai raționale a resurselor energetice utilizate de către unitățile din chimie.

**Pompiliu IOBI
Eugen FERCALĂ**

Ministerul Industriei Chimice

Tabelul nr. 2

Dinamica utilizării resurselor refolosibile

	U/M	1980	1981	1982	1983
Resurse energetice refolosibile (libere*) utilizate în scopuri energetice în întreprinderile proprii	mii tec %	645 100	744 115,3	1 091 169,1	1 987 186,2

* Utilizate în afara instalațiilor care le generează.

durii condensatului la o serie de procese tehnologice; recuperarea energiei termice din gazele de ardere sau energia reziduală a agenților termici din instalații; folosirea unor surse de energie neconvențională etc. **Fondurile pentru realizarea lucrărilor necesare reducerii consumurilor energetice se recuperează în general într-un an, din valoarea combustibilului economisit.**

Pentru realizarea economiilor de combustibil menționate, a fost necesară efectuarea prealabilă a unor ample studii de soluții sau oportunitate care să fundamenteze eficiența realizării lucrărilor de recuperare și înscrierea acestor lucrări în planurile anuale. Avînd în vedere gradul ridicat de tehnicitate al instalațiilor din dotarea industriei chimice, resursele energetice secundare, disponibile pentru a fi refolosite se situează în general la

de utilizare din cadrul întreprinderilor proprii. Avînd în vedere că, în același timp, în alte sectoare ale economiei există utilizatori de căldură la nivel relativ coborît al căror cereră nu sînt integral satisfăcute, apreciem că este posibilă acoperirea acestor consumuri din disponibilitățile de căldură rezultate din industrie. În acest scop credem că **ar fi util ca la nivelul centrelor de proiectare din cadrul consiliilor populare județene (sau municipale) să se ia în considerare aspectul adaptării sau creării de instalații de încălzire centralizată cu utilizarea resurselor de căldură de nivel coborît provenite din industria chimică.**

Un alt domeniu în care sînt de adus îmbunătățiri, care ar avea ca efect creșterea gradului de recuperare, este cel al **tipizării utilajelor recuperatoare**. Existența unui set de proiecte tip de

Strategia dezvoltării

(Urmare din pag 4)

menen orientare este determinată de necesitatea asigurării mai avantajoase a materiilor prime și energiei, în condițiile restricțiilor pe care le ridică criza mondială. În această direcție este de remarcă tendința de creștere în actualul cincinal în ritm mai accelerat a industriei extractive, față de anii anteriori. anume 6,0% în perioada 1981—1985 comparativ cu 3,5% în perioada 1971—1980. Astfel, în structurarea proporțiilor interne ale producției industriale, după cum se apreciază în literatura de specialitate, se cere dezvoltarea mai puternică a subramurilor care au o bază proprie de materii prime în țară.

Progresul tehnico-științific și penuria de materii prime și energie atrag după sine modificări și în cadrul fiecărei subramuri ale producției industriale. Astfel, trecerea la folosirea pe scară tot mai mare a energiei solare, nucleare, geotermice, etc., în perioada care urmează, impune cerințe noi, și deci structuri noi chiar în cadrul unor subramuri ale industriei, cum sînt construcțiile de mașini, care trebuie să producă mașini, utilaje, instalații, echipamente complexe adecvate atît pentru producerea, cît și pentru consumul unei astfel de energii. În aceeași direcție, ridică exigențe noi și producerea de mijloace antipoluante, care să contribuie la protejarea, conservarea și ameliorarea mediului natural de viață. Se vor produce, astfel, modificări în configurația ramurilor construcțiilor de mașini, ca și a industriei chimice, metalurgice etc. În procesul general al asigurării materiilor prime necesare și a structurării eforturilor

societății, se are în vedere și aportul recuperării și refolosirii materialelor.

În același timp, dezvoltarea armonioasă, perfecționarea sistemului proporțiilor are loc și în profil teritorial, în cadrul economiei fiecărui județ, în condițiile autoconducerii și autoaprovizionării, dar asupra acestui aspect nu ne propunem să insistăm aici.

Întreaga dezvoltare armonioasă pe care a cunoscut-o economia românească în cei 17 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului structurarea eficientă a economiei naționale, prin accentuarea rolului ramurilor industriale de înaltă tehnicitate, imbinarea rațională a industriei prelucrătoare cu cea extractivă, a industriei cu agricultura etc., constituie rodul strategiei științifice a Partidului Comunist Român, la a cărei elaborare o contribuție hotărîtoare, de inestimabilă valoare teoretică și practică, a avut și are secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ea este un rezultat direct al așezării la temelie întregii noastre dezvoltări a industrializării socialiste: **„Dacă România, trecînd pe calea construcției socialiste — sublinia secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din 1—2 iulie, nu ar fi acționat pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru realizarea unei industrii moderne pe baza tehnicii celei mai avansate, am fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă de țările industrializate”**. Este un merit incontestabil al partidului nostru că pe baza cunoașterii profunde a teoriei revoluționare a construirii noi orînduirii, a condițiilor concrete și a sensurilor istorice ale dezvoltării, prin aplicarea legităților generale la particularitățile naționale, a elaborat o politică economică profund științifică, deplin verificată de viață, că a depus și depune un continuu efort de cunoaștere anticipată, pe orizonturi de timp mari, a tendințelor fundamentale ale dezvoltării și de adaptare continuă a producției sociale la cerințele mereu dinamice ale vieții sociale.

Bătălia recoltei în plină desfășurare

CAMPANIA de vară în care se strânge și depozitează noua recoltă necesită o mare concentrare de forțe mecanice și umane. Într-o perioadă relativ scurtă trebuie strinsă producția de pe aproape 3,4 milioane hectare, eliberat terenul de paie de pe 3,2 milioane hectare, pregătite și însămînțate culturi duble pe 1,5 milioane hectare și efectuate arături de vară pe mai mult de 1,7 milioane hectare.

Desfășurarea exemplară a acestei campanii necesită **măsuri organizatorice** deosebite pentru ca recoltarea, transportul și depozitarea producției de cereale să fie făcute în timp scurt și fără pierderi. Agricultură dispune de peste 37,5 mii combine care permit ca recoltarea orzului și a orzoaicei de toamnă să se efectueze în 4-6 zile bune de lucru, iar a grâului și orzoaicei de primăvară în 8-9 zile în județele de câmpie și 10-12 zile în cele colinare. Pentru asigurarea transportului producției recoltate direct de la combină la locul de depozitare s-au asigurat peste 400 mii tone capacitate zilnică de transport. Au fost organizate formații mari, complexe, care execută simultan, în flux continuu, recoltatul și transportul producției principale, eliberarea terenului și însămînțarea culturilor duble, formații conduse de specialiști din unitățile agricole. Pe lângă aceste formații au fost numiți împuterniciți ai statului care răspund de buna organizare a activității formațiilor complexe, recoltarea la timp și fără pierderi a producției, organizarea transportului direct din lan, livrarea cerealelor la fondul de stat și fondul de furaje și organizarea evidenței și păstrării producției realizate. În vederea evitării pierderilor mari care s-au produs în anii anteriori, s-a dispus organizarea recoltării cerealelor cu umiditate mai mare, iar acolo unde acestea sînt căzute să se recolteze manual în pîrgă, înainte de intrarea combinelor în lan. Cerealele recoltate cu umiditate mai mare se vor depozita temporar pe platforme pentru lopsărire și solarizare.

Au fost stabilite **planuri de afluire și grafice orare** de livrare a produselor în vederea folosirii întregii capacități de preluare a producției. Există spații de depozitare suficiente care au fost reparate, dezinfectate și dezinscizate, precum și de instalații pentru preluarea mecanizată a produselor, instalații și utilaje de condiționare, poduri basculă și altele care au fost revizuite, reparate și puse în funcțiune pentru a putea recepționa, prelua și depozita într-un termen scurt întreaga producție de grâu, orz și orzoaică destinată fondului de stat și fabricilor de nutrețuri combinate.

PLOILE din ultima vreme au încetinit, iar în unele locuri au întrerupt ritmul secerișului. Ele însă au avut marele avantaj că au completat rezervele de apă din sol, au stimulat vegetația la multe culturi și au creat condiții optime pentru semănatul în miriște.

În prezent, una din cele mai im-

portante sarcini ce revine mecanizatorilor, cooperabilor, specialiștilor și cadrelor de conducere din agricultură este **intensificarea ritmului de recoltare** la grâu și strîngerea recoltei de pe ultimele hectare de orz și orzoaică de toamnă. Pînă în ziua de 21 iulie a.c. au fost recoltate 825 mii hectare orz de toamnă și se continuă recoltarea pe ultimele hectare din județele Harghita, Covasna, Sălaj și altele, iar la orzoaică de toamnă s-a recoltat 97% din suprafață. Vor trebui luate măsuri urgente, folosindu-se toate mijloacele posibile, pentru ca întreaga recoltă să ajungă neîntîrziat la adăpost.

Recoltarea grâului de toamnă s-a realizat pe 226 mii hectare, adică pe

- Organizare exemplară
- Toate forțele la recoltarea cerealelor păioase
- Ritm intens la culturile duble
- Asigurarea furajelor – acțiune prioritară
- Recolta – grabnic depozitată

57% din suprafața cultivată în sectorul socialist. Sînt mai avansate județele Dolj, Olt, Brăila, Buzău și altele. Este necesar ca în aceste zile, în toate județele, dar mai ales în cele rămase în urmă cu recoltatul, prin organizarea mai bună a forțelor de lucru mecanice și unde este cazul și manuale, să se acționeze energic pentru strîngerea recoltei în cel mai scurt timp. **Vor trebui folosite intens toate orele bune de lucru, remediate operativ defecțiunile pentru folosirea combinelor la întreaga capacitate și corelată mai bine capacitatea de recoltare cu cea de transport.** Avînd în vedere faptul că grâul a ajuns la maturitatea de recoltare, vor trebui luate măsuri energice pentru eliminarea tuturor pierderilor la recoltare. Acolo unde lanurile sînt căzute la pămînt datorită intemperiilor, se vor interveni cu echipe de secerători și coșai. Concomitent cu recoltarea grâului se recomandă strîngerea întregii cantități de pleavă, folosind toate dispozitivele existente.

PARALEL cu seceratul grâului trebuie să se desfășoare în ritm intens și la celelalte lucrări de sezon, ca de exemplu: eliberarea terenurilor de paie și strînsul acestora, pregătirea terenului și însămînțarea culturilor duble. Potrivit indicațiilor date, legumele și porumbul pentru boabe vor trebui însămînțate în 48 de ore de la recoltarea culturilor premergătoare, iar furajele în 3-5 zile, timp în care miriștile vor fi pășunate.

Strînsul paielor se efectuează necorespunzător, cu mult sub posibilități, eliberîndu-se pînă la 21 iulie a.c. numai 63% din suprafața recoltată. Vor trebui luate măsuri energice pentru strîngerea și depozitarea paielor folosind toate mijloacele necesare, inclusiv strînsul manual și transportul cu căruțele. Pentru a nu se diminua produc-

ția de paie, tăierea acestora va trebui să se facă cit mai de jos. Culturile duble au fost însămînțate numai pe 63% din suprafața prevăzută. La porumb programul s-a realizat în proporție de 59%, iar la furaje de 63%. Diferențe mari între suprafața recoltată și cea însămînțată cu culturi duble sînt în aproape toate județele, ceea ce impune intensificarea ritmurilor de însămînțare folosind timpul favorabil din aceste zile, astfel ca această acțiune să se poată încheia cit mai repede.

ODATĂ cu celelalte lucrări agricole, trebuie strînse și depozitate cantități cit mai mari de furaje, acțiune de importanță vitală pentru creșterea efectivelor și producției animale. Pînă în ziua de 20 iulie, la recoltatul furajelor cultivate s-a realizat numai 90% din programul lunilor mai-iulie, rămîneri în urmă înregistrîndu-se în I.A.S.-urile din județele Harghita, Brașov, Sibiu, Hunedoara, Bistrița-Năsăud și la C.A.P.-urile din județele Hunedoara, Alba, Vrancea, Sălaj și altele. **Depozitarea furajelor** s-a făcut numai în procent de 60% față de program, existînd însemnate rămîneri în urmă la întreprinderile agricole de stat din județele Olt, Prahova, Covasna și la cooperativele agricole de producție din județele Vrancea, Bistrița-Năsăud, Maramureș și altele. **La insiloatul furajelor verzi** s-au realizat numai 74% din programul perioadei. Trebuie acționat în continuare cu toate forțele la recoltarea întregii suprafețe de furaje cultivate și finețe naturale la strîngerea și depozitarea tuturor resurselor furajere, inclusiv a frunzarelor, paielor, plevei și a altor resturi furajere. Este necesar ca toate animalele să fie scoase la pășune, inclusiv pe suprafețele contractate de la fondul silvic, pe miriști, iar furajele care se recoltează în această perioadă să fie depozitate pentru iarnă.

CONCOMITENT cu grăbirea recoltării, un obiectiv important îl constituie și **transportul și depozitarea producției** de orz și grâu. Livrarea producției de orz și grâu se va face conform destinației stabilite, direct de la combină, iar mijloacele de transport vor trebui folosite la întreaga capacitate, realizîndu-se cel puțin 4 transporturi pe zi.

Asigurarea semințelor de orz, orzoaică și grâu trebuie urmărită cu multă atenție. Se vor lua toate măsurile pentru recoltarea în bune condiții a întregii cantități de sămînță elită și înmulțirea I-a. Semințe din înmulțirea a II-a trebuie asigurate la nivelul necesarului, cunoscînd că din această toamnă se interzice folosirea semințelor din înmulțirea a III-a.

În legumicultură continuă **plantarea și însămînțarea culturilor succesive** și a culturilor duble după păioase, care trebuie încheiate în cel mai scurt timp, folosind condițiile favorabile existente. Se execută în continuare lucrări de întreținere, combaterea bolilor și dăunătorilor, irigarea culturilor și alte acțiuni. Condițiile favorabile și producția bună la unele culturi impune să se urgenceze recoltarea și livrarea legumelor la fondul de stat, pentru a se asigura o aprovizionare tot mai bună a populației.

Ovidiu POPESCU
M.A.I.A.

Revitalizarea unor activități agricole eficiente

CREȘTEREA iepurilor constituie o indeletnicire de tradiție a locuitorilor de pe meleagurile noastre. Crescuți în antichitate aproape exclusiv ca animale de ornament, iar ulterior ca animale de laborator, iepurii de casă se cresc astăzi îndeosebi pentru carnea lor gustoasă și într-o mică măsură pentru blană și păr, contribuind la îmbunătățirea aprovizionării populației și a unor sectoare ale industriei mici.

Avantaje economice superioare

FURNIZOARE de carne gustoasă pentru consum și materii prime pentru fabricarea pălăriilor de fetru, creșterea iepurilor rămâne încă, din păcate, o ramură minoră a zootehniei românești, deși oferă avantaje economice esențiale și găsește condiții de dezvoltare pe întreg teritoriul țării.

După gust și aspect, **carnea de iepure de casă se aseamănă mult cu carnea de pasăre.** Fiind ușor digestibilă ea se pretează foarte bine la pregătirea tuturor felurilor obișnuite de fripturi sau mâncăruri, iar sub formă de carne conservată reprezintă **un important articol de export.** Se recomandă în special copiilor, persoanelor în vârstă și bolnavilor, fapt ce contribuie la sporirea interesului omului față de un astfel de sortiment de carne. În multe țări ale lumii a scăzut cererea pentru carne grasă și bogată în calorii și a crescut consumul alimentelor sărace în grăsimi, dar bogate în substanțe proteice. Carnea de iepure este unul din aceste produse, săracă în grăsimi (2%) și, în același timp, foarte bogată în substanțe proteice ușor digerabile (28%). Literatura de specialitate remarcă faptul că iepurele are o carne ce se caracterizează prin **cel mai ridicat procent de substanțe proteice** — în raport cu carnea celorlalte specii de animale și păsări domestice (excepție făcând curcanul) — și prin cel mai redus procent de grăsime, fapt ce o recomandă ca fiind de o mare valoare nutritivă.

Puțin pretențioși față de condițiile de întreținere și furajare, creșterea iepurilor de casă poate contribui la sporirea producției de carne și a veniturilor unităților crescătoare. Pielicelele argășite — rezultate ca produs secundar de la sacrificarea iepurilor pentru carne — sînt folosite la confecționarea de haine, căciuli, gulere etc., iar cele tăbăcite pentru diferite articole de galanterie (mănuși, genți etc.). Tot în privința avantajelor, putem menționa faptul că iepurii de casă — în comparație cu alte specii de animale domestice — pot fi crescuți pe un spațiu foarte redus (asemănător combinatelor avicole).

Folosind cu mult randament numai hrană vegetală, **iepurii de casă se furajează cu toate produsele, subprodusele și deșeurile de origine vegetală** (fin, grăunțe de cereale, diferite plante rădăcinoase — sfeclă, cartofi, napi etc.) **ce se găsesc frecvent în unitățile agricole și în gospodăriile populației.** În timpul verii, hrana lor în sistemul extensiv și semiintensiv de creștere constă aproape numai din furaje verzi (lucernă, borceag sau resturi de la diferite zarzavaturi). Pe lângă acestea, o utilizare eficientă o au semințele de ierburi naturale, de salcîm, de fag, de salcie, de tei ce constituie un valoros și, în același timp, foarte ieftin nutreț.

Creșterea iepurilor — o importantă sursă de venituri

O caracteristică esențială a acestei specii o constituie prolificitatea ridicată. O iepuroaică față de 3—6 ori pe an și în mod obișnuit cite 6—7 pui la o lătare, adică aproximativ 25—35 de produși într-un an. Asociată acestei prolificități sporite este și viteza de creștere și dezvoltare a produșilor, ceea ce face ca de la vârsta de 3—4 luni un produs să aibă o greutate de 2,5—3 kg. Cînd sînt valorificați pentru carne, de la o iepuroaică se poate obține într-un an o cantitate de 40—50 kg de carne, pe lângă alte produse secundare (piei, păr etc.).

Cu toate că țara noastră prezintă condiții prielnice pentru creșterea iepurilor de casă, totuși acestei indeletniciri nu i s-a acordat importanța cuvenită. Din această cauză, efectivul iepurilor de casă este încă mult prea mic în comparație cu posibilitățile existente. Mari posibilități de sporire a efectivelor de iepuri de casă se află în **valorificarea mai uniformă a resurselor de producție de pe teritoriul țării.** Creșterea iepurilor are o accentuată concentrare teritorială, evidențiindu-se trei zone principale. Cea mai importantă dintre acestea este cea din Transilvania (7 județe), care concentra aproximativ două cincimi din efectivul de iepuri de casă. În ordine descrescătoare se situează zona din vestul țării și zona din sudul țării. Față de această situație, cu totul inexplicabilă este poziția județelor din estul și sud-estul țării, unde efectivele de iepuri sînt nesemnificative, deși aceste județe dispun de posibilități asemănătoare celorlalte zone geografice.

Perspectivă de dezvoltare

ÎN LUMINA revitalizării acestei activități agricole eficiente se înscrie și recenta Hotărîre a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la unele măsuri pentru realizarea programului de autoconducere și autoaprovizionare teritorială a populației (martie 1982). Conform acestei hotărîri, cantitățile totale de carne și consumul pe locuitor în perioada 1982—1985 vor rămîne la nivelul planificat, asigurîndu-se astfel aprovizionarea în bune condiții a populației. Diminuarea consumului de carne de bovine va fi compensată prin creșterea ponderii cărnii de porc, pasăre, precum și a cărnii de iepure, acesteia din urmă acordîndu-i-se o atenție deosebită. Toate măsurile preconizate vor contribui la

accelerarea creșterii acestei specii de animale, astfel încît la nivelul anului 1985 producția de carne în viu se estimează la 91 mii tone, adică circa 50 mii tone carne tăiată. Sporirea cantității de carne de iepure va fi posibilă prin **construirea unor mari ferme de stat,** prin extinderea creșterii iepurilor la cooperative — cu deosebire în cele din zonele de deal și munte — pe lângă școli, la gospodăriile anexe ale instituțiilor, precum și în gospodăriile populației. Prin aceste măsuri se vor asigura atât o cantitate sporită de carne pentru consum, cît și o importantă resursă de aprovizionare a industriei de blănuri.

Pînă nu de mult, creșterea iepurilor se făcea de obicei în crescătorii organizate pe lângă unitățile cooperative de consum. Aceasta presupune ca unitățile respective să difuzeze anual circa 10 mii de iepuri pentru reproducție, ceea ce a determinat un nivel scăzut de dezvoltare a efectivului. După unele surse de informare, iepurii de casă dețineau în întreaga țară în urmă cu cîțiva ani un efectiv de numai 300 mii capete; atrage atenția faptul că numai 6% din efectiv aparținea sectorului socialist al agriculturii. La ultimul recensămint al animalelor (1—8 februarie 1982), efectivul de iepuri ajunsese la 725 mii capete, adică o creștere de 374 mii capete față de 1981.

Neglijarea ramurii creșterii iepurilor de casă nu-și avea nici o justificare, mai ales dacă ne gîndim la faptul că această specie de animale necesită investiții reduse și asigură o rentabilitate sporită. Așa cum se menționează în unele studii, cheltuielile de producție pentru un iepure crescut în sistem gospodăresc sînt la un nivel redus, în timp ce veniturile bănești rezultate din desfacerea producției sînt de aproximativ 50 lei.

Și în perspectiva anului 1985, centrul de greutate în creșterea și valorificarea producției de carne de iepure îl vor deține gospodăriile populației. Din producția totală de carne de iepure la nivelul anului 1985, circa 52% va fi produsă în aceste unități. Conform programului de autoaprovizionare teritorială, repartizarea pe destinații a cărnii de iepure a avut în vedere disponibilizarea pentru export a 10 mii tone și asigurarea (în 1985) unui consum mediu de 1,5 kg pe locuitor în mediul urban, centre muncitorești și de 2,1 kg pe locuitor în mediul rural.

Programul elaborat prevede realiza-

rea unor parametri de producție diferențiați în funcție de sistemul de creștere intensiv, preponderent în sectorul socialist și extensiv mai ales în sectorul gospodăriilor populației. Bunăoară, dacă în sistemul extensiv de creștere numărul anual al produșilor livrați de la o iepuroaică este de circa 21 de capete, în sistemul intensiv aceasta ajunge la 40, ceea ce echivalează cu aproximativ 95 kg de carne.

Un rol deosebit de important îl are alegerea raselor de iepuri adaptați condițiilor concrete din țara noastră. În lume sînt cunoscute peste 100 rase ce se pot clasifica: după producția principală (carne, blană și rase mixte), după greutatea corporală (mari, mijlocii, mici și rase pitice), după însușirile blăni (cu păr obișnuit, cu păr scurt și rase cu păr lung). Nu toate rasele sînt la fel de rezistente și se comportă diferit în funcție de condițiile de hrană, microclimat și mai ales în ceea ce privește creșterea industrială. Elementul care limitează dezvoltarea crescătorilor intensive este „mediul”, înțeles mai ales ca microclimat sau ca totalitatea condițiilor ecologice din imediata apropiere a animalelor.

Materialul biologic necesar realizării programului recent elaborat va fi asigurat de cele patru linii de bază importate în anul 1979 și înmulțite în Centrul de selecție și hibridare Cîsnădie din cadrul Întreprinderii avicole de stat Sibiu, iar anual se vor produce și difuza în județe un număr de 164 mii buni.

Pe linie organizatorică, sînt preconizate înființarea unei stațiuni de cercetare pentru iepuri în cadrul Institutului de cercetare și producție pentru păsări și animale mici Balotești și trei centre de selecție și hibridare la

I.A.V.S.: Sibiu, Piatra Neamț și Băicu-lești. La nivelul fiecărui județ, întreprinderea avicolă va organiza un complex integrat (matcă de bunici, ferme de producerea iepurilor pentru carne și abator), iar unitățile agricole cooperatiste și gospodăriile populației vor produce iepuri pentru carne (primind matca de părinți de la unitățile avicole județene) destinați consumului propriu, în comune, cit și pentru livrarea la abatorul întreprinderii avicole de stat.

Un accent deosebit se pune pe latura stimulării gospodăriilor populației. În programul elaborat se prevede acordarea contra cost a unei cantități de furaje concentrate tuturor celor care livrează carne de iepure statului (1 kg de furaje concentrate pentru fiecare kg de carne de iepure în viu, livrat la fondul de stat).

Dacă în sistemul de creștere extensivă a iepurilor se asigură o valorificare superioară a resurselor furajere secundare, sistemul intensiv presupune o anumită prelucrare a acestora. Furajarea se face cu nutrețuri combinate granulate în care finul de lucernă și paie reprezintă 35%, cerealele (orz, ovăz, grâu) — 31,4% și concentratele industriale (tărîțe de grâu, șrot de floarea soarelui, șrot de soia) — 26,3%. Numai pentru sectorul socialist sînt necesare 7,3 mii tone de nutrețuri combinate în 1982 și, respectiv, 237,7 mii tone la nivelul anului 1985.

Odată cu creșterea cererii de carne de iepure și înființarea de combinate mari s-a impus necesitatea intensificării preocupărilor referitoare la igiena și prelucrarea cărnii de iepure. Obținerea de iepuri cu însușiri productive superioare (cantitate cit mai mare de carne în carcasă, de

calitate) și la un cost cit mai redus constituie interesul major al tuturor celor care se ocupă de această specie de animale. Acestea sînt și motivele pentru care în multe țări ale lumii cu o zootehnie avansată se practică o **selecție foarte riguroasă** în acest scop. De mare importanță economică este însă și **greutatea corporală** la care se sacrifică iepurele. De aici rezultă tendința obținerii unor linii sau rase de iepuri precoce, cu un intens ritm de creștere și o înaltă capacitate de valorificare a furajelor.

În primul rînd, iepurii de casă se cresc pentru producția de carne. În același timp se urmărește obținerea unor produse secundare, cum ar fi: pielicelele, părul, lina și blănițele, precum și unele subproduse, ceea ce face ca această îndeletnicire a omului să fie de eficiență economică maximă.

Aplicarea **metodelor moderne** în creșterea iepurilor de casă și folosirea judicioasă a condițiilor create contribuie la punerea în valoare a marilor rezerve și posibilități de care dispune acest sector. Omenirea va trebui să stimuleze în primul rînd dezvoltarea acelor specii de animale, cu care omul nu intră în concurență, în ceea ce privește asigurarea resurselor de hrană. În această privință, iepurii de casă au o mare perspectivă de dezvoltare în viitor. Plecînd de la aceste considerente, sînt mulți specialiști care prevăd că, într-un viitor nu prea îndepărtat, iepurele va fi acela care va învăda piața de carne. De aici, perspectivele cuniculturii oferă un cîmp larg de activitate și inițiativă tehnică pentru un mare număr de crescători și specialiști.

Gh. N. IOSIF

Prioritate punerii în funcțiune

(Urmare din pag. 9)

a mijloacelor tehnice aflate în dotare, precum și în folosirea și dirijarea forțelor de muncă. Astfel, la principalele utilaje de construcții numărul planificat de 1,5—2 schimburi în 8 ore nu a fost realizat, unele organizații de construcții înregistrînd indicatori cu totul necorespunzători: la excavatoare Întreprinderea căi ferate Iași a realizat un indice de 0,9, la centrala Motru trusturile de construcții industriale Brăila, Timișoara și Întreprinderea de construcții căi ferate Timișoara — 0,8, Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj București — 0,7; la macarale turn Întreprinderea de construcții căi ferate Iași — 0,7, Întreprinderea de construcții-montaj Teleorman — 0,5 etc. Un asemenea mod de folosire a utilajelor aflate în exploatare, pe lângă faptul că nu permite realizarea ritmică a lucrărilor de construcții, are efecte negative și asupra situației economico-financiare a întreprinderilor respective prin efectuarea unor cheltuieli de întreținere, reparare și amortizare care nu-și găsesc acoperire prin producția realizată.

De asemenea, datorită faptului că nu există pe toate șantierele ordine și disciplină și se mențin deficiențe în organizarea și controlul muncii, se pierde prin absente nemotivate, învoiri, stagneri de utilaje etc. un volum însemnat

din fondul de timp disponibil (Centrala de construcții-montaj București — 2 047 mii ore, Trustul de construcții hidroenergetice București — 1 571 mii ore, Trustul de construcții industriale Iași — 1 569 mii ore, Centrala de mecanizare pentru construcții industriale București — 1 549 mii ore etc.). Eliminarea neajunsurilor semnalate impune din partea tuturor organizațiilor de construcții luarea în cel mai scurt timp a unor măsuri tehnico-organizatorice menite să mobilizeze întreaga capacitate de muncă în vederea recuperării restanțelor pînă la sfîrșitul anului, realizării integrale a volumului de lucrări prevăzute în 1982. În acest sens de un real ajutor poate fi dirijarea cu **operativitate a forței de muncă, a utilajelor și mijloacelor de transport la obiectivele avansate, cu posibilități certe de punere în funcțiune într-un termen cit mai scurt, creșterea productivității muncii prin extinderea unor tehnologii avansate și folosirea la întreaga capacitate a mijloacelor din dotare, întărirea disciplinei la fiecare loc de muncă etc.**

Pentru intensificarea ritmului lucrărilor și urgentarea punerii în funcțiune a noilor obiective, sarcini importante revin și **beneficiarilor de investiții**. Pînă la începutul lunii iunie a.c. aceștia au predat constructorilor detaliile și devizele de execuție numai pentru 88,5% din volumul lucrărilor prevăzu-

te în acest an. Restanțe mari în predarea către constructori a documentațiilor de execuție se localizează la unii beneficiari din cadrul M.A.I.A., M.E.E., M.I.Ch., M.I.M., M.T.Tc., Consiliu populare etc. Avînd în vedere că existența documentației de execuție este prima condiție ca organizațiile de construcții să-și poată dirija procesele de producție, să se aprovizioneze cu materialele necesare și să asigure forța de muncă în structura cerută de execuție, este necesar ca beneficiarii de investiții, proiectanții să urgenteze elaborarea și predarea, în totalitate, a documentației tehnice, în special pentru obiectivele prevăzute să intre în funcțiune pînă la sfîrșitul anului.

CONECTAREA la circuitul productiv a tuturor capacităților prevăzute a se realiza în 1982 impune din partea tuturor factorilor care participă la procesul investițional — proiectanți, constructori, furnizori de utilaje, beneficiari — să acționeze pentru mobilizarea întregului potențial tehnico-productiv de care dispun, astfel încît să se asigure accelerarea livrării utilajelor aferente obiectivelor planificate în acest an și în primul rînd a celor restante, grăbirea montării utilajelor tehnologice aflate în stoc pe șantiere, recuperarea restanțelor în execuția lucrărilor pe șantiere prin utilizarea mai eficientă a utilajelor aflate în dotarea constructorilor și predarea în cel mai scurt timp a documentațiilor de execuție.

Căi de creștere a eficienței
în activitatea de comerț exterior

EXIGENȚE ÎN EXPORTUL DE UTILAJ PETROLIER

CONJUNCTURA energetică internațională, determinantă pentru evoluția pieței utilajului petrolier, prezintă două aspecte semnificative: pe de o parte, aspectul cantitativ — micșorarea substanțială a rezervelor de țiței, lucru deloc de neglijat în situația în care omenirea nu s-a preocupat încă de dezvoltare, pe de altă parte, aspectul valoric, al politicii de prețuri, care a dus la modificări importante în comerțul internațional, atât ca structură, cât mai ales ca politică comercială. Adaptarea la noua conjunctură a impus țărilor importatoare preocupări pentru intensificarea prospecțiunilor în vederea descoperirii unor rezerve proprii, inclusiv prin punerea în exploatare a unor zăcăminte considerate până la declanșarea crizei energetice ca nerentabile, dar devenite rentabile în urma creșterii prețurilor petrolului. Noua orientare s-a manifestat, fără excepții, în toate țările importatoare de țiței, dar cu mai mare intensitate în țările dezvoltate, care și-au amplificat ori au creat special în acest scop o industrie constructoare de utilaj petrolier puternică, atât pentru nevoi proprii, cât și pentru export.

Unul din sectoarele cele mai dinamice ale construcției de mașini

DACĂ până la mijlocul anilor '70 S.U.A. dețineau supremația zdrobitoare în producția de utilaj petrolier și în exportul acestuia, urmate de U.R.S.S., odată cu declanșarea crizei petrolului noi fabricanți au început să apară tot mai insistent în acest domeniu. Este drept că majoritatea acestora acționează și azi ca filiale, sucursale sau în cooperare cu firmele principale din S.U.A., utilizând licențe americane, dar nu este mai puțin adevărat că în unele țări capitaliste au apărut și produse proprii. Astăzi se produce și se exportă utilaj petrolier de bună calitate — în afară de țările enumerate mai sus, care și-au mărit considerabil producția — într-o serie de alte țări capitaliste dezvoltate sau în curs de dezvoltare, ca: Mexic, Brazilia, Argentina, Japonia, India, Australia și altele.

Dezvoltarea pieței utilajului petrolier nu a avut loc doar extensiv, ci și intensiv, datorită cerințelor tehnice noi ce se pun în fața creatorilor de utilaje pentru condiții din ce în ce mai dificile, mai specifice. Fără îndoială că binecunoscuta turlă apare și în prezent în lucrările de foraj, dar nu trebuie să se tragă concluzia greșită că în lumea acestui utilaj nu s-au făcut progrese. Au apărut instalații mai puternice, capabile să foreze la adâncimi de până la 10 mii de metri și chiar mai mult, care au dus la crearea unor turle mai solide, a unor pompe de noroi de foraj mai puternice, cu acționări mai eficiente, diesel, diesel electrice sau electrice, a unor trolii și sisteme de ridicare mai puternice și — ce e mai important — s-a îmbunătățit calitatea materialelor din care sînt executate instalațiile de foraj (prăjini de foraj speciale, sape de foraj de înaltă calitate și scule de foraj, instrumentație și cimentare).

S-ar putea spune că echipamentele de foraj au ajuns, comparativ cu industria calculatoarelor electronice, la cea de-a treia generație. Au apărut instalații livrabile în subansamble mari, ușor și rapid de montat, apoi instalații transportabile — e drept, pentru adâncimi mai mici, de tip tractabil sau autopropulsat și chiar instalații elicopterabile. Generația trei și jumătate este considerată utilajul pentru forajul marin. În acest ultim sector condițiile deosebite de exploatare au generat practic o industrie nouă, combinație între industria navală și cea petrolieră, dar nu un hibrid, ci efectiv o ramură nouă de foraj. Problemele forajului marin fiind prea complexe, nu le vom adînci cu acest prilej; vom sublinia numai faptul că apariția acestei activități a deschis o nouă piață, în care figurează țări

fără tradiții în forajul de petrol și gaze pe teritoriul lor. Astfel, Anglia era renumită prin „British Petroleum“, care acționa pe teritoriul străine. Azi este un important producător de țiței și gaze în Marea Nordului. Într-o situație similară sînt Olanda, R.F. Germania și, în special, Norvegia.

O altă caracteristică a noului val în tehnica exploatarea petroliere actuale o constituie executarea de foraje în zone greu accesibile. Dacă despre tropicalizarea echipamentelor se știe de foarte multă vreme, mai puțin se cunoaște despre forajul în zone subpolare sau polare, unde în afară de parametrii de lucru care trebuie asigurați, este necesar să se asigure materiale cu calități stabile la temperaturi negative. Și au apărut și asemenea utilaje. Nevoia de energie a dus la extinderea exploatarea țițeiului și gazelor cu conținut mare de H₂S și CO₂ și corespunzător la apariția unor materiale deosebite, înalt aliate, rezistente la acțiunea foarte corozivă a acestor substanțe în combinațiile cu apa. Este vorba în special de apariția unor produse de calitate deosebite din familia prevenitoarelor de erupție, a capetelor de coloană și de erupție etc.

Modificările tehnologice în utilajul petrolier nu se termină cu acestea. Putem enumera încă multe echipamente, ca unitățile de pompaj, pompele de adîncime, agregatele de cimentare, prăjinile de pompaj etc. la care s-a înregistrat creșterea randamentului, astfel încît tona de țiței extras în condiții din ce în ce mai grele să nu fie excesiv de scumpă, iar extracția să se mențină rentabilă.

Piața internațională recunoaște echipamentul de foraj ca domeniu de vîrf

DESIGUR că toate aceste perfecționări din domeniul tehnicii utilajului petrolier au atras după sine scumpirea lui. În acest sens, se pot observa trei tendințe de scumpire: prima este obiectivă, dată fiind calitatea deosebită a materialelor utilizate și scumpirea combustibililor; celelalte două sînt de politică comercială: a) promovarea prețurilor de monopol, ca urmare a patentării soluțiilor tehnice descoperite și b) reacția producătorilor de utilaje la politica prețurilor, practică la exportul de țiței.

În special datorită ultimelor două cauze se practică în domeniul utilajului petrolier prețuri specifice pe tona de material, la anumite echipamente, comparabile cu cele din electronică sau aviație. Sistemul de prețuri din domeniul utilajului petrolier este însă general acceptat pe piața mondială, existînd o tendință permanentă de creștere a acestora; azi prețurile din acest domeniu sînt de peste 4,5 ori mai mari față de cele din anul 1967 și creșterea continuă. În medie, într-o zi de lucru în forajul petrolier se cheltuiesc circa 11 000 dolari, ceea ce vorbește de la sine asupra fiabilității cerute în exploatarea utilajelor. E vorba de forajul clasic, căci în domeniul forajului marin costurile sînt mult mai ridicate. În mod logic, deci, fiecare zi de staționare înseamnă o pierdere de cca. 11 000 dolari și în aceste condiții se preferă cumpărarea unor echipamente cu prețuri de monopol care, datorită productivității ridicate pe care o asigură, duc la rezultate economice superioare. S.U.A. fiind și în prezent principalul exportator de utilaj petrolier, deși cu o pondere micșorată față de situația anilor '60, influențează decisiv nivelul prețurilor pe această piață și, cu excepția exportatorilor din Japonia și Canada, toate celelalte țări producătoare de utilaje petroliere urmează linia americană de prețuri. Fenomenul este explicabil, căci, așa cum arătam mai înainte, în general este vorba de filiale, sucursale ale firmelor americane din alte țări, sau de firme care reprezintă interesele firmelor americane sau care produc în condiții de licență, cumpărată de la aceste firme americane.

Concentrarea într-o singură firmă — „Industrialexportimport” — a celei mai diversificate oferte de export

PORNIND de la aceste premise tehnologice și comerciale, este laudabil faptul că România — țară socialistă în curs de dezvoltare — ocupă în acest domeniu un loc de frunte. La ora actuală, din punctul de vedere al producției utilajului petrolier, România se plasează pe locul trei în ierarhia producătorilor, după S.U.A. și U.R.S.S., iar ca exportator de utilaj petrolier se plasează pe locul doi în lume, după S.U.A. Vom sublinia, însă, că este vorba doar de utilajul petrolier clasic, pentru foraje și exploatarea petroliere terestre, fără luarea în evidență a activității de foraj marin. În România există o tradiție de peste 130 ani de exploatare a țifeiului. Paralel cu dezvoltarea exploatarei, s-a dezvoltat și o ramură, inițial de reparație, ulterior chiar de producere de utilaj petrolier, de mai mică importanță. Și în România primele utilaje au fost executate de firme străine sau sub licență americană, însă geniul ingineresc românesc și-a făcut simțită creativitatea încă de la începuturile acestei industrii, multe din invențiile inginerilor români fiind preluate și utilizate și în prezent. Unele au ieșit chiar din acest domeniu, principiul invenției fiind utilizat și la alte produse, acestea devenind bunuri ale tuturor. Așa este cazul unui tip de coruncă — o sculă de instrumentație, cunoscută în limbajul tehnic sub denumirea de „overshot”, inventată de inginerul prahovean Mihai Ivănescu, al cărei principiu este folosit la mecanismul pixurilor cu pastă, atât de răspândite.

Adevărata industrie românească de utilaj petrolier, capabilă să producă echipamente cu înalt grad de tehnicitate și de productivitate foarte ridicată, s-a creat însă după cel de-al doilea război mondial. La puțin timp după crearea acestei industrii, România a ieșit pe piața internațională cu utilajul petrolier, devenind cu fiecare an un exportator tot mai prețios. Pe piețele capitaliste utilajul petrolier românesc are de înfruntat o concurență acerbă din partea firmelor recunoscute, dar la rîndul lui este un concurent de marcă pentru aceste firme. Nu de puține ori utilajul românesc a câștigat în competiția cu aceste firme, așa încît acum este folosit și cunoscut într-un număr de peste 30 de țări nesocialiste. Printre ele vom enumera câteva: Argentina, Brazilia, Chile, Algeria, Tunis, Egipt, Libia, Ghana, Turcia, Siria, Irak, Iran, India, Pakistan, Birmania, Indonezia, Filipine, R.F.G., Franța, Austria. De dată mai recentă utilajul românesc a pătruns și pe piața S.U.A., reușind să se impună prin calitățile sale.

România este principalul furnizor de utilaj petrolier în cadrul comunității țărilor socialiste. Aceste relații sînt înscrise în Convenția de specializare multilaterală a țărilor membre C.A.E.R. în industria constructoare de instalații și echipamente petroliere, prin care se stabilește gradul de specializare al țărilor participante în construcția de utilaj petrolier și se convine de comun acord volumele și structura livrărilor reciproce pe perioade de cîțiva ani. Nu credem că e cazul să enumerăm țările socialiste în care lucrează echipamentul petrolier românesc, intrucît ar fi nevoie să le numim pe toate. Subliniem totuși că principalii beneficiari de utilaj petrolier sînt cei din Uniunea Sovietică și Republica Populară Chineză, state mari importatoare de utilaj petrolier, avînd un program energetic foarte intens.

Atît pe relația țări socialiste, cît și pe relația țări nesocialiste nomenclatorul de export de utilaj petrolier este foarte vast. În acesta sînt cuprinse instalații de foraj, capabile să foreze pînă la adîncimi de 10 000 metri, din cunoscuta serie „F”, avînd acționare diesel, diesel-electrică sau electrică cu curent continuu sau alternativ, instalații exportate pînă în prezent în toată lumea, într-un număr de ordinul sutelor, ceea ce nu e deloc puțin dacă ținem cont că fiecare instalație este o mică uzină; instalații transportabile de foraj și de producție din seria „P”; instalații de foraj structural din seria „FS”; instalații de foraj hidrologic din seria „FA”; instalații pentru prospecțiuni geologice din seriile „SG” și „FG”. Aceste instalații sînt echipate cu toate subsansamblele necesare efectuării unui foraj, ca trolii, mese rotative, pompe de noroi, motoare de acționare, sisteme de circulație a noroaielor de foraj, preventivoare de erupție orizontale sau verticale, capete de coloană, prăjini de antrenare, scule de foraj și sape de foraj, capete hidraulice, echipamente de cimentare ca agregate de cimentare, scule de cimentare, toate de producție românească. De asemenea, echipamentul de producție, ca de exemplu unitățile de pompare, prăjinile de pompare, pompele de adîncime, capetele de erupție, separatoarele de țifei și gaze etc. se produc integral în România.

Toate aceste utilaje se exportă piin întreprinderea de comerț exterior „INDUSTRIALEXPORIMPORT”, care poate fi considerată drept o firmă cu ofertă dintre cele mai complete din lume. Și iată și argumentul: nu există în lumea capitalistă nici o firmă care să poată livra o instalație de foraj completă, doar din echipamente executate în întreprinderile proprii. La orice instalație de foraj oferită de o firmă capitalistă concură între 20 și 120 de firme, în funcție de clasă și completul de livrare al instalației. I.C.E. „INDUSTRIALEXPORIMPORT” poate oferi instalații compuse din subsansamble produse doar în uzinele pe care le reprezintă pe piața mondială, cum sînt binecunoscutele întreprinderi „1 Mai” din Ploiești, „23 August” și „Vulcan” din București, întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște, „Mecanica” din Cîmpina, „Hidromecanica” din Brașov, I.U.C.F. — Rîmnicu Vilcea și altele. La aceste întreprinderi s-au adăugat și șantierele navale din cadrul Centralei industriale de construcții navale în legătură cu executarea platformelor de foraj pentru Marea Neagră, pe care, după cum se știe, le producem în țară.

I.C.E. „INDUSTRIALEXPORIMPORT” nu are doar rolul de a plasa utilajele petroliere la export, făcînd propagandă în acest sens în rîndurile cumpărătorilor. Activitatea întreprinderii include și informarea permanentă a producătorilor asupra echipamentelor care se cer pe piață, pentru ca industria românească să-și poată reorienta operativ producția în sensul mărfurilor cerute, sau pentru ca în cazul apariției unor cereri pentru o marfă încă neexecutată în țară, împreună cu Institutul de proiectări și cercetări pentru utilaje petroliere și miniere să se treacă efectiv la crearea acelor produse, la asimilarea lor în fabricație și la lansarea lor la export.

Pentru menținerea noastră pe piață, precum și pentru cîștigarea de noi piețe, este obligatoriu să se aibă în vedere în permanență necesitatea ridicării calității utilajelor, corespunzător tendințelor pieței mondiale. Avem în vedere atît modernizarea produselor existente, cît și crearea de echipamente noi, accelerarea introducerii în producție a echipamentelor proiectate pe baza unor programe riguroase, prioritare. În ceea ce privește comerțul cu piese de schimb, el este foarte avantajos pentru vînzător, lucru ce nu mai trebuie argumentat. Vom sublinia doar faptul că există firme de renume mondial care vînd anual mașini și instalații într-un număr foarte mic, de 2—3 bucăți, dar care vînd piese de schimb într-un volum valoric de cîteva zeci de ori mai mare, existînd și prosperînd practic de pe urma comerțului cu piese de schimb. Asigurarea la timp și fără probleme cu piesele de schimb necesare funcționării unui utilaj este, în același timp, o propagandă indirectă nu atît în cazul livrării acestora, cît mai ales în cazul în care ele nu se asigură. Iată de ce considerăm că în domeniul pieselor de schimb pentru instalații de foraj și pentru motoarele diesel de antrenare ale acestora se impune revizuirea opțiunii de export, căci asigurarea instalațiilor cu piese de schimb condiționează fiabilitatea instalațiilor, caracteristică apreciată în acest sector ca hotărîtoare. Nu este deloc întîmplător faptul că cea mai adîncă sondă din America de Sud a fost săpată de o instalație românească de tip 3 DH-200 în cîmpurile petroliere din Comodoro Rivadaria din Patagonia—Argentina, că cea mai adîncă sondă din Europa a fost săpată cu o instalație românească de tip 4 DH-315 în R.D. Germană și că pînă nu demult cea mai adîncă sondă săpată pe teritoriul U.R.S.S. a fost realizată tot cu o instalație 4 DH-315. De asemenea, putem aminti că instalațiile românești au forat primele puțuri productive de țifei în Sahara algeriană și că instalațiile românești de tip T50, 2 DH, 4LD și F200 livrate în Cuba acum 15 ani funcționează și în prezent, bucurîndu-se de aprecieri deosebite. O asemenea longevitate este o calitate deosebită a utilajului românesc, și asemenea cazuri ca cele relatate mai sus sînt izolate în lume.

Avem deci o bază solidă în acest domeniu, avem cadre ingineresti de calitate incontestabilă, creatoare în meseria lor, capabile să proiecteze noi utilaje de mare eficiență și avem capacități de producție corespunzător dotate. Pentru ca România să continue să fie printre primele țări din lume, pentru ca prestigiul utilajului petrolier românesc să crească, este necesară ridicarea permanentă a stachetei calității atît a utilajelor existente, cît și prin apariția altor utilaje noi, prin îmbunătățirea materialelor utilizate, prin scurtarea termenelor de livrare, prin asigurarea promptă cu piese de schimb etc., mai concret prin ridicarea eficienței acestui utilaj din punctul de vedere al producătorului și al beneficiarilor externi în același timp.

Adrian OLARIU

„Industrialexportimport”

ALIMENTAȚIA POPULAȚIEI PE COORDONATELE ÎMBUNĂȚĂȚIRII STRUCTURALE

ÎN CONTEXTUL preocupărilor constante ale Partidului Comunist Român, ale statului nostru socialist, de înlăptuire a țelului suprem de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, a gradului de civilizație și a calității vieții întregului popor, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat recent proiectul Programului de alimentație științifică a populației. Elaborat din inițiativa și sub îndrumarea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, parte integrantă a Programului directiv de creștere a nivelului de trai și ridicare continuă a calității vieții, adoptat la Congresul al XII-lea, acest important document de partid — aflat acum în dezbateri publice, în concordanță cu principiile democrației noastre socialiste — reprezintă un cadru unitar de referință, de corelare a tuturor factorilor care contribuie la asigurarea, pentru toți cetățenii țării, a unei alimentații corespunzătoare, în acord cu recomandările științei nutriției, cu factorii demografici și profesionali, cu resursele de care dispune economia națională. „Luând în considerare recomandările științei — se arată în preambulul proiectului de Program —, obiceiurile, tradițiile și specificul de consum ale poporului nostru, ca și experiența pe plan mondial, programul cuprinde cerințele fundamentale ale unei alimentații echilibrate și direcțiile în care cercetarea științifică, agricultura, industria alimentară, comerțul, alimentația publică și activitățile privind educarea populației trebuie să acționeze pentru realizarea acesteia”.

Elemente de fundamentare a consumului

ELEMENTUL central al Programului de alimentație științifică a populației îl reprezintă conceptul de „consum științific”, noțiune care precizează și direcția spre care sînt îndreptate acțiunile prevăzute în acest document. Într-adevăr, astăzi în mai toate țările lumii, cit și sub egida unor foruri internaționale se întreprind ample investigații privind stabilirea coordonatelor unui consum rațional, se desfășoară largi acțiuni de popularizare a rezultatelor științei nutriției, de educare a maselor. Atari preocupări atestă faptul că, în societatea modernă, nutriția, modul de alimentație reprezintă deopotrivă cauza și efectul unei serii largi de factori de natură diversă: economică, socială etc. Modul defectuos de alimentație este cauza a numeroase boli metabolice sau cardiovasculare. În același timp însă, urmînd evoluția generală a societății în care trăim, consumul alimentar nu se încadrează între anumite coordonate rigide, ci el se diferențiază în funcție de sex, vîrstă, ocupație, obiceiuri, influențînd hotărîtor sănătatea și puterea de muncă a

populației active. Tocmai pornind de la aceste elemente generale, de la tradițiile poporului nostru, de la mutațiile survenite pe plan demografic și profesional în anii socialismului Programul oferă o viziune originală asupra consumului care este specific populației noastre în etapa actuală.

Document menit să devină un autentic ghid de acțiune și instrument de lucru operațional pentru fiecare cetățean al țării, dar și pentru toți cei implicați, într-un fel sau altul, în realizarea consumului alimentar, programul are în vedere prezentul și îndeosebi viitorul, o perspectivă de durată, în care de la cerințele unei alimentații științifice să ajungem la o realitate efectivă a acesteia, cu o arde de cuprindere maximă, respectiv întreaga populație a țării. Viziunea largă, surprinderea multiplelor corelații ce iau naștere în sfera consumului alimentar este ilustrată convingător de principiile care sînt situate la fundamentul acestui document. Este vorba, înainte de toate, de a pune la baza satisfacerii nevoilor de consum cerințele fiziologice științific determinate, dar și posibilitățile economiei. Regăsim în acest principiu, ca o condiție sine-qua-non, imbinarea, armonizarea nevoii obiective — cemsurată prin cercetări și procedee științifice — cu nivelul de dezvoltare a potențialului economic, ca furnizor al produselor ce permit satisfacerea nevoilor populației.

Alimentația științifică este gîndită ca fiind sinonimă cu alimentația echilibrată, văzută într-o dublă ipostază: de echilibru sub aspect caloric și al substanțelor nutritive componente pe de o parte; de echilibru pe ansamblul țării, rezultat din echilibrele obținute pe grupe de populație și în profil teritorial, pe de altă parte. O astfel de concepție reflectă profundul umanism al societății noastre, concretizat în ideea că nu obținem o alimentație științifică decît în măsura în care această cuprinde întreaga populație a țării.

Aceste principii care vizează structura concretă a dietei, modul de reparatură a alimentelor, aportul diferitelor alimente în ce privește substanțele nutritive etc., etc. conferă Programului acel caracter orientativ, de ghid al fiecărui cetățean pentru a-și asigura o alimentație rațională care să preîntîmpine apariția unor boli specifice, să asigure fiecăruia deplina capacitate de muncă. Alături însă de acest caracter orientativ, Programul de alimentație rațională are și rolul de instrument de fundamentare a planurilor economice: a planului național, a planurilor departamentale, precum și a celor elaborate în profil teritorial. Iar această calitate a sa, care concretizează o serie de alte principii de mare deschidere ale politicii partidului nostru în domeniul creșterii bunăstării poporului — cum sînt corelarea dintre producție și consum; realizarea autoaprovizionării teritoriale, adaptarea structurii producției de bunuri alimentare la specificul de consum al diferitelor grupe de

populație etc. — conferă acestui document un evident caracter operațional.

Creșterea producției agricole și alimentare la baza îmbunătățirii consumului

RIDICAREA substanțială a nivelului consumului de alimente al populației, concomitent cu îmbunătățirea calității sale s-a realizat — și se realizează și în continuare — pe baza sporirii producției de produse agricole și alimentare. Astfel, pe parcursul ultimelor trei decenii, producția globală agricolă a crescut de 3,5 ori, producția industriei alimentare de peste 2,6 ori, concomitent cu creșterea de peste 4 ori a retribuției reale a oamenilor muncii și a veniturilor reale ale țărănimii obținute din munca în agricultură. O contribuție însemnată în această direcție a avut, de asemenea, dezvoltarea și modernizarea continuă a comerțului socialist, care, în pas cu desfășurarea susținută a procesului de urbanizare, a asigurat un fond de mînfuri mereu sporit. În comparație cu anul 1950, în medie pe un locuitor, desfacerea de mînfuri alimentare prin comerțul socialist, și alimentația publică a fost, în anul 1980, de 11,9 ori mai mare.

Recurgînd la limbajul direct al cifrelor, vom observa, ca o trăsătură definitorie, creșterea generalizată, în perioada 1950—1980, a consumului alimentar al populației din țara noastră, ceea ce demonstrează, evident, un cu totul alt nivel de alimentație în prezent decît într-un trecut nu prea îndepărtat. În această ordine de idei, este semnificativ faptul că, în comparație cu anul 1950, consumul mediu pe locuitor din anul 1980 a fost mai mare de: 3,7 ori la carne și produse din carne, 1,6 ori la lapte și produse din lapte (exclusiv unt), 4,5 ori la ouă, 3,3 ori la grăsimi — total (ulei, margarină, unt, untură), 2,0 ori la legume și produse din legume, 2,9 ori la fructe și produse din fructe, 4,1 ori la zahăr (inclusiv produsele cu zahăr), 1,4 ori la cartofi și 1,3 ori la produse din cereale (făină, mălai, orez).

Ca rezultat nemijlocit al dezvoltării multilaterale și în ritmuri înalte a economiei noastre naționale după anul 1965, în această perioadă s-au realizat cele mai accentuate creșteri ale consumurilor medii pe locuitor de produse alimentare. Oprindu-ne la cîteva exemple, rezultă că sporurile absolute realizate în 1980, față de 1965, au fost substanțial mai ridicate decît cele din perioada anterioară de 15 ani. (tabelul nr. 1).

Datele de dinamică a consumului alimentar al populației din țara noastră pun în evidență, în afară de această incontestabilă sporire cantitativă, și importante rezultate pe linia îmbunătățirii sale calitative, indirect exprimate de creșterile mai mari înregistrate la produsele alimentare de bază, cu ca-

Tabelul nr. 1

Sporul consumului			
Cresștere în valoare absolută	1980 față de 1965	1965 față de 1950	La 10 procente de creștere în 1965 față de 1950, în 1980 față de 1965 au devenit :
	— expresie fizică —	— expresie fizică —	
Produse			
Carne și produse din carne — kg	35	10	23 procente
Ouă — bucăți	149	56	14 procente
Legume și produse din legume — kg	58	10	75 procente
Fruite și produse din fructe — kg	32	6	42 procente
Zahăr (inclusiv produse cu zahăr) — kg	13	8	8 procente

lități nutritive superioare. Dealtfel, procesul de ameliorare a structurii consumului a cunoscut o mărcantă intensificare în perioada de după anul 1965. De relevat, în acest sens, că la carne și produse din carne, legume și produse din legume, fructe și produse din fructe, precum și la ouă, sporurile absolute din ultimele 3 cincinale s-au situat cu mult peste cele realizate în perioada de 15 ani anterioară.

Pentru consumul alimentar actual al populației din țara noastră este caracteristic faptul că, sub aspectul caloric și al proteinelor, se asigură un nivel comparabil cu cel realizat în țări dezvoltate din punct de vedere economic. Deși, în ultimele 3 decenii, evoluția consumului alimentar a fost profund marcată de tendința de creștere mai rapidă a produselor cu valențe nutritive superioare și de reducerea treptată a consumului de produse din cereale, totuși, nu poate fi considerată satisfăcătoare situația în care proporția în consum a caloriilor și proteinelor din cereale este de circa 45%, deci încă ridicată. Ca o concluzie, așa cum s-a subliniat în documentele de partid, se desprinde necesitatea obiectivă de a se continua modernizarea și restructurarea consumului alimentar, ținând seama de cerințele științifice determinate și, totodată, de specificul și tradițiile de consum ale poporului nostru.

Generalizarea alimentației științifice — factor hotărâtor al dezvoltării armonioase a populației

ESTE astăzi unanim recunoscut că starea de sănătate a oamenilor depinde, în modul cel mai direct, de produsele care se consumă, de cantitățile și modul în care acestea se consumă, excesul alimentar, ca și dezechilibrele în consum fiind cauze de prim ordin ale unor boli cu o largă răspândire în prezent (obezitate, diabet zaharat, dislipidemie, boli cardiovasculare etc). Datele statistice din țara noastră arată, de exemplu, că obezitatea este prezentă la circa 12—32% din populația diferitelor zone geografice, cauza fundamentală constituind-o surplusul alimentar, care depășește cheltuiala energetică a organismului. Este dovedit științific că, la bărbații cu obezitate masivă, rata mortalității este mai mare de 6 ori decât la cei cu greutate normală. Ca o reacție firească la efectele negative ale unei alimentații neraționale asupra sănătății omului, în diferite țări ale lumii se acționează pentru a reduce in-

cidența acestui factor de risc. Cu atât mai necesară este această atitudine, cu cât în țări cum este Japonia, unde se consumă cele mai puține grăsimi, mortalitatea datorată bolilor cardiovasculare este cea mai scăzută din lume.

Cercetările efectuate au condus la concluzia că diminuarea mortalității determinate de bolile sus-amintite implică înlăturarea unor obiceiuri ali-

proportii științifice determinate, a diferitelor produse agroalimentare, astfel încât să se realizeze un echilibru corespunzător între proteine, lipide, glucide, elemente minerale și vitamine; prevenirea și înlăturarea carențelor și exceselor alimentare cu consecințe nefavorabile asupra stării de sănătate a omului, cu o atenție deosebită spre eliminarea consumului exagerat și necontrolat de grăsimi, produse zaharoase, derivate din cereale, produse alcoolice etc.

În acest context, în cadrul Programului, la determinarea științifică a cerințelor nutritive, fiziologice, bazată pe studii efectuate în țara noastră și în alte țări, s-a ținut seama de deosebirile pronunțate ce există de la o grupă de populație la alta. În mod concret, s-au luat în considerare: cinci grupe de copii, până la 12 ani; două grupe de adolescenți și două grupe de adolescente, de la 13 — la 19 ani; trei grupe de bărbați și trei grupe de femei, în funcție de vîrstă. Problema di-

Tabelul nr. 2
Necesarul mediu zilnic de calorii și substanțe nutritive, pe unele grupe de populație

Grupe de populație	Număr de calorii	Proteine (grame)		Lipide (grame)		Glucide (grame)
		ani- male	vege- tale	ani- male	vege- tale	
Copii 1—3 ani	1300	34	15	35	9	169
Băieți 16—19 ani	3300	68	49	58	44	456
Fete 16—19 ani	2700	55	37	49	39	368
Bărbați 20—45 ani						
— efort mic	2700	47	41	49	39	372
— efort foarte mare	4100	62	64	73	58	575
Femei 20—45 ani :						
— efort mic	2500	44	44	43	35	345
— efort mare	2900	49	49	51	42	399
Bărbați peste 62 ani	2300	39	39	36	37	317
Femei peste 60 ani	2100	36	37	34	34	284

mentare nesănătoase — o prezență mult prea ridicată a glucidelor și a grăsimilor de origine animală — și promovarea în consum a produselor cu un conținut valoros pentru sănătatea omului. Potrivit unor date statistice, efectul acțiunilor în acest sens este evident. Astfel, în S.U.A., într-un deceniu (1971—1980), maladiile cardiovasculare s-au redus la bărbați cu 19% și se speră ca, în viitor, reducerea să atingă 30%. În fapt, generalizarea alimentației științifice a populației, avînd ca scop dezvoltarea armonioasă, fizică și intelectuală a omului, menținerea sănătății și a capacității sale de muncă, conduce la înlăturarea neconcordanțelor dintre ceea ce îi este necesar omului și ce consumă efectiv.

Ca trăsături fundamentale ale alimentației științifice se consideră: stabilirea unei concordanțe optime, pe de o parte, între trebuințele fiziologice de hrană ale omului, exprimate în calorii și conținut nutritiv și gama de produse ce asigură satisfacerea acestor trebuințe, pe de altă parte; determinarea științifică a cerințelor nutritive ale omului aflat în diferite stări fiziologice, cu o anumită variabilitate în raport de sex, vîrstă, efort energetic; asigurarea participării în consum, în

ferențierii nivelului cerințelor fiziologice în raport de efortul fizic depus în procesul muncii s-a abordat în cazul populației active, constituindu-se, în acest scop, patru grupe de efort (foarte mare, mare, mediu, mic) pentru bărbați și trei grupe (efort mare, mediu, mic) pentru femei. Evident, această grupare s-a realizat în strînsă relație cu structura ocupațională a populației din țara noastră, fiind cunoscut că meseriile ce intră în grupa de efort foarte mare (miner, sonder, oțelar, fierar-betonist etc.) sînt practicate, de regulă, de bărbați.

Spre exemplificare, apreciem utilă prezentarea citorva date care pun în evidență variabilitatea cerințelor nutritive, pe unele grupe de populație. (vezi tabelul nr. 2). Desigur, aceste niveluri reprezintă valori medii, stabilite pentru omul sănătos și au un caracter orientativ. Prin luarea lor în considerare, fiecare cetățean, potrivit grupei sale de vîrstă și de efort energetic, poate să-și asigure autocontrolul alimentației, conștient că o alimentație

dr. Aurel VAINER

(Continuare în pag. 23)

Eficiența integrării învățămînt — cercetare — producție

TRIPUBLICUL ÎNVĂȚĂMÎNT-CERCETARE-PRODUCȚIE este conceput tot mai mult ca un proces complex care contribuie atât la ridicarea nivelului științific al procesului de învățămînt, la asigurarea unei bune pregătiri teoretice și practice a studenților, cât și la sporirea contribuției cercetării științifice desfășurată de cadrele didactice și studenți în rezolvarea unor probleme complexe pe care le ridică activitatea curentă de producție.

În cadrul formelor variate ale procesului integrării practicate de Institutul Politehnic din București, o atenție deosebită se acordă cercetării științifice legată strîns de unele nevoi stringente de producție. Pentru rezolvarea problemelor cuprinse în programele respective au fost constituite colective mixte, multidisciplinare, cu specialiști din diverse catedre ale institutului, din unitățile de cercetare, proiectare tehnologică și producție, a căror activitate se desfășoară efectiv în întreprinderi industriale.

Ca o expresie nemijlocită a faptului că obiectivele cercetării sînt strîns legate de cerințele prioritare ale economiei, că ele contribuie la soluționarea unor probleme ale producției, în 1981 valoarea contractelor de cercetare realizate la nivelul institutului a depășit 100,5 milioane lei, din care 60% au reprezentat teme de cercetare solicitate de întreprinderile Capitalei. Să menționăm în acest context activitatea privind cercetarea, proiectarea și punerea în funcțiune a liniei automatizate de turnare pentru întreprinderea „23 August”. Prin colaborarea cadrelor didactice de la mai multe catedre și facultăți și cu sprijinul colectivelor din întreprindere au fost realizate integral toate utilajele componente ale acestei linii, s-au efectuat probele tehnologice și s-a definitivat construcția instalației, care a fost pusă în funcțiune și omologată la sfîrșitul anului trecut, contribuind într-o importantă măsură la creșterea productivității muncii și îmbunătățirea condițiilor de muncă. Alături de aceasta se înscriu și cercetările efectuate privind

procedeele de turnare în forme vidate, proiectarea și asistența tehnică acordată pentru punerea în aplicare a acestuia, la întreprinderile „23 August”, „Vulcan”, „Semănătoarea”, I.U.C., „Grivița Roșie”, I.U.P.S., „9 Mai”, A.M.I.T., C.U.G.-Iași, C.S. Galați, „Metalurgica”-Bacău, I.C.M. Reșița etc.

Aceste realizări sînt, înainte de toate, rezultatul aplicării în practică a unei strategii pe termen lung privind modalitățile, formele și eficiența integrării învățămîntului cu producția. Din acest punct de vedere concepția integrării a pornit de la necesitatea realizării unei colaborări strînse între cercetarea universitară și cea productivă, încă din faza de elaborare și experimentare a soluțiilor tehnice. În marea majoritate a cazurilor acțiunile desfășurate în acest sens s-au concretizat în soluții tehnice și tehnologice menite să contribuie la perfecționarea proceselor de producție, reducerea consumurilor, valorificarea superioară a materiilor prime.

ÎN SCOPUL lărgirii acțiunilor pentru economisirea materiilor prime și materialelor au fost abordate numeroase teme cu caracter multidisciplinar. În prezent, se găsesc într-o fază avansată cercetările privind microalierea oțelurilor cu nobiu, titan și alte elemente în vederea creșterii durabilității sculelor, înlocuirea oțelurilor care sînt aliate cu elemente scumpe și deficitare, noua tehnologie pentru prelucrarea nrautilor, procedeele de obținere a poliacrilaminei utilizată pentru recuperarea secundară a țiteiului din zăcămint etc.

Un program de largă perspectivă, la care colaborează colective mari de cadre didactice, cercetători și specialiști din producție este cel referitor la reducerea consumurilor de energie electrică. Se urmărește atât reducerea consumurilor specifice și pierderilor din rețea, cât și atragerea în circuitul economic a noilor surse de energie, în condiții de eficiență. De remarcă contribuția importantă adusă la elaborarea bilanțurilor energetice în întreprinderi. Se apreciază că economia preliminară la producția actuală a întreprinderilor în care s-au întocmit bilanțuri energetice este de 7 500 tcc/an și aproximativ 3,5 GWh/an. Numal întocmirea bilanțului energetic la întreprinderea textilă „Unirea”-București a condus la obținerea unor economii de 152 tcc/an, iar la întreprinderea de tricotaje din Toplița de 200 tcc/an. În același timp, ca urmare a îmbunătățirilor propuse la exploatarea C.T.E. Doicești și Paroșeni și introducerea unor perfecționări tehnice în rețelele de termoficare, economiile sînt apreciate la 8 gcc/kWh (în condițiile în care o reducere de 0,05% din consumul propriu echivalează cu 14 000 tcc/an și 0,9 GWh), simultan cu creșterea puterii disponibile cu cel puțin 14 MW.

În același context se înscriu și cercetările privind noile surse de energie ca o alternativă la diminuarea utilizării în consum a celor clasice. Astfel, a fost creat un prototip de captor solar cu concentrator, care urmează a fi omologat în acest an, și elaborat un studiu privind stabilirea caracteristicilor optime ale ciclului termodinamic pentru centrala solaro-eoliană de la Agigea. În cadrul colaborării privind crearea centralei atomo-electrice cercetările au condus la depistarea unor posibilități sporite de mărire a puterii pe canal la reactoarele nucleare ale centralelor nucleare electrice de tip P.H.W.R. — Th. (beneficiar C.N.S.T. și I.B.N.E.), care va permite o importantă economie de valoare, prin înlocuirea importului.

În ultimul an s-au acordat cadrelor didactice și studenților de la Institutul Politehnic București 18 brevete de invenții, iar pentru alte 30 de mari realizări tehnice au fost înaintate forurilor competente documentele pentru acordarea de noi brevete.

REZULTATELE obținute pe linia înfăptuirii programelor prioritare de cercetare și aplicării lor în practică sînt fără îndoială meritorii. Experiența dovedește însă că în procesul integrării învățămîntului cu producția există încă serioase rezerve, la a căror mobilizare ar putea contribui :

● **Perfecționarea colaborării între diferite catedre, colective, specialiști și institute de cercetări.** Aceasta, îndeosebi, atunci cînd se pune problema elaborării unor produse de mare complexitate și cînd activitatea de cercetare-proiectare-asimilare, pînă la urmărirea comportării produselor la beneficiari trebuie să poarte o responsabilitate unică. În acest context apreciem că cercetările din cadrul programelor de microcroude și interacțiunea substanței cu radiația, precum și cele de microprocese și-ar fi găsit de mult finalitatea dacă ar fi existat o colaborare interdisciplinară mai strînsă cu laboratoarele din industrie și institutele de cercetare pe profil privind soluțiile tehnologice propuse, modalitatea de aplicare a lor în producție, eficiența la beneficiar etc. Asemenea probleme de colaborare multidisciplinară se ridică și în domeniul utilizării calculatoarelor electronice, în proiectarea de -roduse și tehnologii la care participă specialiști din facultățile de T.C.M. și Mecanică.

● **Concentrarea eforturilor cadrelor didactice, cercetătorilor și studenților spre rezolvarea celor mai stringente probleme ale cercetării industriale prin alegerea mai riguroasă a temelor, evitarea dispersării forțelor și reducerea perioadei de asimilare în producție a noilor produse sau tehnologii.** Mai sînt încă probleme de rezolvat și în ceea ce privește asigurarea bazei materiale a cercetării. Finalizarea prototipurilor tehnologiilor ca și reducerea perioadei de la obținerea rezultatelor la aplicarea în practică impun aprovizionarea corespunzătoare cu aparatură, instalații specifice, diferite substanțe chimice etc., cât și asigurarea documentării cadrelor didactice, a cercetătorilor etc. Din acest punct de vedere considerăm că M.E.I. trebuie să acorde un sprijin mai mare în soluționarea acestor probleme legate direct de eficiența cercetării universitare, de rolul ei sporit în soluționarea unor probleme stringente ale practicii productive.

● **În ceea ce privește cercetarea fundamentală, aceasta ar trebui să devanseze necesitățile de investiții și cele ale producției cu cel puțin 5 ani.** Considerăm ca beneficiarul unor astfel de cercetări să fie Ministerul Educației și Învățămîntului care să le valorifice la timpul oportun, în funcție de cerințele din economia națională. Desigur, aceste cercetări ar trebui să țină seama de tot ceea ce s-a realizat nou pe plan mondial în domeniile respective și de evoluția diferiților parametri pentru a evita riscul unei uzuri morale.

Maria GEORGIAN
Institutul Politehnic București

Autoconducerea în acțiune: o anchetă de opinie

RESPONSABILITATEA REPREZENTANȚILOR OAMENILOR MUNCII ÎN ORGANELE COLECTIVE DE CONDUCERE

REFERINDU-SE la cadrul larg ce a fost creat pentru participarea oamenilor muncii la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în Expunerea la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c.: „Este necesar să asigurăm creșterea rolului consiliilor de conducere, în care oamenii muncii ce lucrează direct în producție reprezintă cel puțin 30 la sută”; „să perfecționăm principiile de proprietate, de organizare socială, principiile noului mecanism economic, ale autoconducerii și autogestunii muncitorești, pentru a asigura ca oamenii muncii dintr-o unitate economico-socială să-și realizeze mai bine calitatea de proprietari asupra părții din proprietatea întregului popor încredințată lor spre gospodărire și dezvoltare.”

În lumina acestor orientări, cresc într-o măsură importantă rolul reprezentanților oamenilor muncii în consiliile de conducere, răspunderea lor atât față de cei care i-au ales, cât și față de organul colectiv din care fac parte.

În conformitate cu prevederile legii, toți membrii C.O.M. au drepturi și obligații egale și trebuie să participe activ și responsabil la activitatea acestuia. Privită astfel, calitatea de reprezentant al oamenilor muncii nu presupune — așa cum este uneori greșit înțeleasă — contribuția numai la rezolvarea problemelor ce vizează aspectele sociale, disciplina, relațiile de muncă etc., ci cuprinde întreaga activitate a întreprinderii, hotărârile luându-se în toate cazurile cu majoritate de voturi. Reprezentanților oamenilor muncii le revin deci obligații mari și, pentru a le realiza și a se integra în această echipă de conducere, ei trebuie pregătiți în mod corespunzător, astfel ca prezența lor în consiliu să nu fie formală, ci să constituie un **act responsabil al unor oameni care știu ce vor, ce și cum trebuie făcut.**

Cu prilejul desfășurării unui program de instruire (cu durata de o săptămână) a reprezentanților oamenilor muncii în consiliile de conducere ale unităților componente ale Centralei de prelucrare a lemnului din cadrul M.E.F.M.C., Centrul de perfecționare profesională din Bușteni al acestui minister a inițiat recent o consultare-verificare (pe bază de chestionare și discuții) a participanților, cu scopul de a identifica domeniile în care aceștia au nevoie de cunoștințe corespunzătoare mandatului. Această investigație a relevat aspecte negative, cum ar fi: necunoașterea responsabilităților ce le revin, neantrenarea și neangajarea lor în realizarea unor sarcini concrete etc. Fiind întrebați ce responsabilitate au în C.O.M., mulți dintre ei au dat răspunsuri de genul: „să fiu corect la locul de muncă”, „să discut în ședințe”, „să informez cu privire la situația din secție” etc., iar ca sarcini primite s-au referit la participarea activă la adunările de grupă sindicală, la amenajarea de spații verzi, activitatea educativă de la om la om pentru întărirea disciplinei în muncă; în câteva cazuri li s-au încredințat sarcini ce privesc pregătirea profesională a lucrătorilor, realizarea sortimentajului prevăzute pentru export, încadrarea în consumuri. Circa 20% din reprezentanții chestionați **nu au primit sarcini** ca membri ai C.O.M.

Autoanaliza activității reprezentanților oamenilor muncii a creat baza unor discuții din care au rezultat câteva idei ce ar trebui fructificate, pentru ca organele colective de conducere din întreprinderi să devină mai eficiente.

● **Ce calități trebuie să întrunească cel ce e propus pentru mandatul de reprezentant al oamenilor muncii? Răspunsul e**

mai puțin simplu de dat decât pare la prima vedere, căci nu se poate stabili un arhetip când se lucrează cu parametri subiecțivi, greu cuantificabili, în situații și cu necesități ce diferă de la o întreprindere la alta și când trebuie intuite comportamente în împrejurări altele decât cele cu care sînt deprinși candidații la această sarcină de răspundere. Oricum, nu poate satisface și nu este acceptabil criteriul lipsit de conținut că „tovarășul este un lucrător bun și răspunde chemărilor conducerii”. Poate să fie un lucrător disciplinat, plin de bunăvoință, cinstit, dar cu o capacitate de gândire și un orizont reduse, care înțelege greu ceea ce depășește sfera lui imediată de preocupări etc. În acest caz activitatea de conducere nu se va bucura de participarea unui astfel de membru al echipei, fiindcă de la început el însuși constată că problemele îl depășesc, că nu poate distinge care sînt soluțiile cele mai bune și nu face decât să se alinieze părerii cadrelor de conducere, fără a avea o opinie personală.

Potrivit unui prim model rezultat din discuții, un reprezentant al oamenilor muncii ar trebui să aibă următoarele calități:

- să posede o **bună pregătire politică**, pentru a cunoaște și înțelege politica partidului și obiectivele ce decurg din aceasta pentru colectivul întreprinderii în care lucrează;
- să fie **pregătit profesional** la un nivel corespunzător, pe care să-l demonstreze în muncă;
- să aibă un **orizont larg**, care să depășească profesiunea și să cuprindă sfera problemelor economice generale și a celor sociale;
- să privească întreprinderea ca un bun gospodar, frământat de dorința de a-i îmbunătăți continuu rezultatele, de a apăra și dezvolta proprietatea obștească;
- să pună mai presus de interesele individuale interesele colective.
- să aibă capacitatea de a analiza și înțelege conținutul informațiilor, de a **distinge esențialul**, pentru a participa în cunoștință de cauză în procesul de luare a deciziilor;
- să fie **convins de utilitatea și necesitatea inovării**, să lupte împotriva dogmatismului și conservatorismului;
- să fie un **exemplu în muncă, în comportare și ca principialitate**;
- să **poată influența grupurile de muncă**, iar acestea să aibă încredere în el;
- să fie un om **dinamic, combativ, perseverent**, care să transforme vorba în faptă;
- să **știe să comunice, să coopereze**;
- să **se consulte** cu cei pe care îi reprezintă, să fie apropiat de ei și să-i **respecte**;
- să fie **cinstit, modest, demn, hotărît**;
- să **știe să lucreze în echipă**;

Buna pregătire profesională a fost citată de către cei investigați ca o condiție indispensabilă, însă nu înțeleasă în sens îngust, adică o pregătire adică informații, analiză, participă eficient la procesul de luare a deciziilor și mobilizează colectivul formației de lucru, atelierului, secției la îndeplinirea acțiunilor ce se întreprind.

Nu pot fi neglijate nici aptitudinile ce dovedesc existența unor calități **intelectuale** necesare în procesul de conducere și

care stimulează participarea de fond la activitatea organului colectiv.

● Pe lângă calitățile membrilor C.O.M. trebuie avută în vedere și **obligatia conducătorului acestui organ de a forma și su- da un colectiv unit și responsabil**, fiindcă este știut că o echipă de conducere nu reprezintă numai un număr, ci oameni cu personalități, experiențe și cunoștințe diferite. Conducerea întreprinderii are sarcina de a se ocupa de pregătirea membrilor C.O.M. și îndeosebi a reprezentanților oamenilor muncii, de cunoașterea posibilităților pe care le are fiecare, ale întregii echipe, eterogenă în conținut, dar **unitară și responsabilă în concepție și acțiune**. Această atitudine comună nu se realizează de la o zi la alta, ci presupune un proces de modelare socială și influențare psihică, realizat cu mult tact, pornit din convingerea că numai un organ de conducere competent poate să ridice la cote înalte performanțele întreprinderii. Faptul că mai sînt unii reprezentanți ai oamenilor muncii care în ședințele de lucru nu participă la discuții, nu iau poziție și nu au sarcini de realizat în cadrul acestui organ colectiv demonstrează o prezență pur formală, determinată de carențe proprii individului, dar și de lacune ale conducerii întreprinderii, care nu s-a ocupat de selecția, pregătirea și sudarea echipei.

● Eficiența participării reprezentanților oamenilor muncii la activitatea C.O.M. este determinată și de informarea lor detaliată asupra situației întreprinderii, asupra problemelor și sarcinilor care nu sînt rezolvate corespunzător. La întrebarea dacă știu cum s-a realizat planul pe trimestrul I la cîteva indicatori principali, 40% din cei chestionați nu au răspuns, sau au recunoscut pur și simplu: „nu cunosc“.

★

În cadrul instruirii menționate au fost dezbătute teme ca: locul, rolul și responsabilitățile reprezentanților oamenilor muncii în C.O.M.; decizie și stil de muncă colectivă; organizarea reuniunilor de lucru; autoconducere-autogestiune; noul mecanism economico-financiar etc. Participanții și-au exprimat opinia, la încheierea instruirii, că de-abia acum știu ce au de făcut, că au descoperit o nouă imagine a atribuțiilor pe care le au în organul colectiv și, ca atare, atitudinea lor se va modifica, participarea lor va fi mult mai ridicată, dacă se va crea și climatul în care să se manifeste.

Considerăm această acțiune ca un început ce trebuie continuat de către conducerea de întreprinderi, ținînd seama de faptul că **gîndirea colectivă este calitativ superioară gîndirii individuale**, iar **optimumul global reprezintă mai mult decît optimumul parțial**.

dr. Remus MICU

Organizarea activităților de promovare a noului

Creativitate, calitate, competitivitate

ÎN LUMINA imperativelor economice actuale, o activitate eficientă presupune **îmbinarea aplicării principiilor noului mecanism economico-financiar cu promovarea pe scară largă a noului în domeniul tehnico-științific**, cu ridicarea pe o scară superioară a activității de creație în acest domeniu, pentru **creșterea calității și competitivității produselor, lucrărilor, serviciilor**. Unirea, organizarea, direcționarea în acest sens a eforturilor lucrătorilor din întreprinderi, valorificarea deplină a contribuției lor la afirmarea noului reprezintă o îndatorire deopotrivă a consiliilor de conducere și a organelor sindicale, care și-o îndeplinesc atît prin mijloacele specifice, cît și prin acțiuni comune — ceea ce presupune o intensă, consecventă și responsabilă muncă de organizare.

În județul Harghita, comisia de organizare a participării maselor la activitatea de creație științifică și tehnică și-a orientat activitatea în vederea îmbunătățirii stilului și metodelor de muncă, pentru a crea un cadru de reală emulație în valorificarea potențialului novator al muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor și altor lucrători din unitățile economice.

La nivelul întreprinderilor, orașelor și municipiilor a fost analizată activitatea comisiilor și colectivelor mixte. Cu acest prilej au fost remarcate o serie de experiențe valoroase. La

Întreprinderea de utilaje și piese de schimb Gheorgheni, Întreprinderea de producție industrială pentru construcții de căi ferate Harghita, Întreprinderea de tractoare Miercurea Ciuc și altele au fost constituite colective complexe de creație — formate din muncitori, maștri și ingineri — cărora li s-au încredințat spre rezolvare și aplicare diferite probleme tehnice complexe, vizînd perfecționarea tehnologiilor de producție, ce contribuie la creșterea fiabilității, calității și competitivității produselor. Lucrări semnificative în acest domeniu au fost realizate și la Întreprinderea de matrițe și piese din fontă Odorheiu Secuiesc, la I.F.L.P. Miercurea Ciuc. În sectorul forestier amintim conceperea și executarea, de către un colectiv de la I.F.E.T. Miercurea Ciuc și U.F.E.T. Gheorgheni, a unei instalații de captare a energiei solare pentru uscarea cherestelei. Creatorii noului de la Întreprinderea mecanică Gheorgheni au introdus o nouă tehnologie de execuție a diaframelor și a componentelor acestora, care a dus la ușurarea produselor, la economisirea metalelor speciale și la reducerea consumului de energie, de muncă vie și materializată.

O serie de comisii de creație tehnico-științifică și grupe mixte din rîndul specialiștilor și muncitorilor urmăresc încă din faza de concepție și proiectare performanțele produselor. Astfel, an de an a sporit considerabil ponderea produselor noi și modernizate, cu caracteristici tehnico-funcționale superioare. Este apreciabil efortul depus de colectivele de creație și concepție de la Întreprinderea de tractoare Miercurea Ciuc în domeniul perfecționării S.D.V.-urilor, a unor repere, ceea ce a contribuit la creșterea performanțelor noului tip de tractor SM 800; de asemenea, ele au contribuit la realizarea tractorului SV 445, distins cu Medalia de aur la Tîrgul de la Leipzig.

Eforturile creative și organizaționale depuse de colectivele de muncă, ajutate de comisiile de creație tehnico-științifică, s-au concretizat în realizarea unor prestigioase invenții și inovații. O preocupare permanentă, exigentă există în acest sens la unități din Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Gheorgheni, Toplița, la Întreprinderea de fier Vlăhița, Întreprinderea mînieră Bălan ș.a., unde se dă o atenție prioritară realizării și aplicării invențiilor și inovațiilor, în vederea ridicării calității produselor și raționalizării proceselor tehnologice.

Un obiectiv prioritar al creației tehnico-științifice îl constituie economisirea resurselor materiale și umane, care este posibilă numai prin aplicarea de soluții pentru reducerea consumurilor, printr-o disciplină tehnologică și economică exemplară. Peste 40% din invențiile și inovațiile realizate, în cadrul ediției a III-a a Festivalului național „Cîntarea României”, în unitățile economice ale județului au contribuit, pe lângă îmbunătățirea produselor și a proceselor tehnologice de fabricație, la reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, la diminuarea efortului fizic și îmbunătățirea condițiilor de muncă. În sprijinul acestor preocupări, comisia județeană a organizat diferite manifestări tehnico-științifice, remarcîndu-se consfătuirile cu cadrele tehnice care au avut loc în municipiile Miercurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc și în orașul Gheorgheni, „Săptămîna științei și tehnicii românești”, „Luna cărții tehnice” s-au bucurat de participarea a peste 12 000 de oameni ai muncii. Un larg interes au stîrnit și diferitele consfătuiri și mese rotunde pe teme tehnice de specialitate.

Cu toate aceste rezultate, trebuie să recunoaștem însă că realizările obținute, raportate la potențialul uman și material de care dispune economia județului, sînt încă modeste. Chiar dacă **numai în anul trecut au fost realizate 325 de invenții și inovații și au fost rezolvate peste 600 teme de creație privind organizarea superioară a producției și a muncii**, o parte însemnată din acestea **încă nu au fost aplicate în producție**, datorită atît lipsei de preocupare a unor conducători de întreprinderi, cît și sistemului de omologare, urmărind și recompensare, care nu mai corespunde cerințelor actuale. Totodată, indicele de creativitate, gradul de valorificare a inteligenței și inițiativei personalului muncitor sînt reduse, comparativ cu necesitățile și posibilitățile, cu nivelul de pregătire și organizare. Pornind de la această situație au fost stabilite modalități și măsuri pentru creșterea eficienței creației tehnico-științifice, a analizelor și cercetărilor economice uzinale, în contextul organizării superioare a producției și a muncii.

Generalizarea și valorificarea mai rapidă a rezultatelor metodelor și tehnicilor valoroase, utilizabile printr-o aplicare diferențiată, selectivă, constituie un imperativ de bază al creației, un factor de accelerare a promovării noului în cîmpul actual al științei, calității și eficienței.

dr. Alexandru BALĂZE

vicepreședintele Comisiei județene de creație tehnico-științifică Harghita

Utilizarea deplină și eficientă a fondurilor fixe – componentă a trecerii la o nouă calitate

IMPORTANȚA cu totul deosebită a fondurilor fixe în progresul economic constă în faptul că ele dau conținut avuției naționale, reprezintă suportul material al progresului tehnic și principalul factor al creșterii productivității muncii. Bogatele înfăptuiri ale României socialiste, reflectate în creșterea de circa 15 ori a produsului social și venitului național pe locuitor în perioada 1950–1980, sînt indisolubil legate de sporirea și modernizarea fondurilor fixe. „Cel mai clocvent este în această privință situația fondurilor fixe – sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1–2 iunie 1982 – care constituie baza dezvoltării societății și care sînt de 9 ori mai mari decît cele existente în 1950. Deci ceea ce s-a realizat în secole și secole de dezvoltare economică a poporului nostru, în numai 30 de ani orînduirea socialistă a reușit să mărească de peste 9 ori”. De altfel, 80% din volumul fondurilor fixe existente în 1980 erau puse în funcțiune după anul 1965, iar peste 40% dintre acestea între anii 1976–1980.

Practica social-economică a dovedit că pe măsura sporirii înzestrării muncii cu generatori tot mai puternici de energie mecanică și cu unelte de muncă tot mai perfecționate, sporește forța productivă a muncii, aportul ei la creșterea și dezvoltarea economică. Cu atît mai necesară este ridicarea gradului de înzestrare tehnică a muncii în țările care au pornit la înfăptuirea noii orînduiri de la o bază tehnico-materială insuficient dezvoltată, disproporționată și anarhic repartizată teritorial, așa cum este și cazul țării noastre.

Astfel, avînd în vedere gradul redus de dezvoltare a forțelor de producție și din necesitatea de a impune procesului creșterii economice a României un ritm accelerat, Partidul Comunist Român a acționat cu precădere, în direcția sporirii și modernizării bazei tehnico-materiale în pas cu cerințele tehnicii contemporane. Concepția Partidului Comunist Român privind rolul progresului tehnic asupra dezvoltării economice a țării noastre este viu ilustrată de înfăptuirea industrializării socialiste a țării, de creșterea cu precădere a producției mijloacelor de producție. Important este, în acest sens, că pe fondul creșterii producției globale industriale de 33 ori în perioada 1950–1980, producția grupelor A – producătoare de mijloace de producție a sporit de 47 ori. Și mai semnificativ este faptul că față de 1950, în 1980 industria construcțiilor de mașini – producătoare principală a fondurilor fixe – a fost mai mare de 137 ori, iar în cadrul acesteia producția electrotehnicii de 347 ori.

Atingerea unui puternic potențial material în fonduri fixe a fost posibilă prin realizarea unui amplu program de investiții și prin orientarea lor, cu precădere, spre sporirea, reînnoirea și modernizarea fondurilor fixe. Privind importanța menținerii unui ritm ridicat al dezvoltării, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că „Istoria milenară, îndeosebi ultimele secole de existență a patriei noastre, ne duc la constatarea că ceea ce a determinat progresul, formarea națiunii și a statului unitar, pînă la victoria socialistă, a fost gradul de acumulare, de creștere a bogăției generate naționale; numai pe această bază poporul nostru... a putut obține dezvoltarea economică-socială, a putut să-și întărească independența și suveranitatea”.

Orientarea cu precădere a investițiilor (între 70–80%) spre lărgirea și modernizarea fondurilor fixe necesare accelerării dezvoltării economice s-a concretizat în existența la sfîrșitul anului 1980 a unui volum de fonduri fixe de 8,27 ori mai ridicat decît în 1950, în existența, astfel, în economia țării noastre a unei bogății naționale în mașini, utilaje și construcții de peste 1 864 miliarde lei, ceea ce a schimbat harta economică a României socialiste.

Sporirea fondurilor fixe productive a făcut posibil ca pe o persoană ocupată volumul lor să sporească, în anul 1980 față

de 1950, de 3,37 ori, ceea ce indică o însemnată ridicare a înzestrării tehnice a muncii. Dar, pentru ca pe măsura sporirii fondurilor fixe să crească și contribuția acestora la dezvoltarea economică, este necesară punerea cît mai rapidă în funcțiune a noilor utilaje și instalații, reducerea investiției specifice și utilizarea cît mai eficientă a fondurilor fixe existente.

Relația dintre sporirea volumului fondurilor fixe și creșterea venitului național poate fi reflectată cu ajutorul coeficientului de dependență a dinamicii venitului național față de dinamica fondurilor fixe, considerînd că mijloacele de muncă au contribuit în totalitate, chiar dacă nu în mod direct, la sporul de venit național (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Evoluția coeficientului de dependență a dinamicii venitului național față de dinamica fondurilor fixe (coeficientul net al fondurilor fixe) în perioada 1965–1980*

Indicatori	Anii		
	1970	1975	1980
Dinamica fondurilor fixe	151	239	371
Dinamica venitului național	145	247	351
Coeficientul de dependență a dinamicii venitului național față de dinamica fondurilor fixe (coeficientul net al fondurilor fixe) rînd 1 : rînd 2	1,04	0,98	1,05

*) Sursa de date : Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1981. Direcția Centrală de Statistică p. 94.

Evoluția coeficientului net al fondurilor fixe pune în evidență faptul că sporul de venit național al țării noastre (cu excepția anului 1975), n-a urmat traiectoria sporului fondurilor fixe. Situația, fără a fi absolut favorabilă sub aspect economic, semnifică în realitate că promovarea neabătută a progresului tehnic a necesitat, în mod permanent și mai ales în ultimul cincinal expirat, eforturi sporite pentru înzestrarea economiei cu fonduri fixe ale căror efecte economice nu se manifestaseră încă pe deplin.

Gradul de dependență a dezvoltării noastre economice față de înzestrarea muncii cu mijloace tehnice iese mai pregnant în evidență, dacă urmărim evoluția consumului specific al fondurilor fixe pe unitatea de venit național (calculat prin raportarea volumului fondurilor fixe la volumul venitului național). Rezultatele calculelor, arată că pe unitatea de venit național consumul specific a fost de numai 3,46 lei în 1980, față de 3,54 lei în 1975 și, respectiv, 3,56 lei în 1970, reducere care demonstrează că sporirea înzestrării tehnice a muncii a avut un efect dinamizator asupra creșterii întregii economii. Rezultatele nu sînt, însă, pe măsura posibilităților. Tocmai de aceea tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia : „...trebuie să se asigure creșterea eficienței acumulării, a tuturor investițiilor, sporirea rentabilității economice și odată cu aceasta, creșterea venitului național, singura sursă a desfășurării neîntrerupte a reproducției lărgite, a ridicării neconținute a nivelului de trai al întregului popor”.

Nu întregul volum al fondurilor fixe din economie participă în mod direct și egal la producerea bunurilor materiale și a venitului național. De aceea, pentru a evidenția aportul fondurilor fixe la creșterea economică este necesară o analiză pe

structură a acestora. Datele statistice pun în evidență că în perioada 1965—1980, prin construirea și darea în exploatare a numeroase capacități și obiective dotate cu echipamente de înaltă tehnicitate, a fost posibil ca ponderea fondurilor fixe productive să evolueze de la 58,6% la 72,0% în total fonduri fixe, din acestea industriei revenindu-i circa 60%.

Modificarea structurii fondurilor fixe în favoarea industriei a fost determinată de faptul că, în timp ce volumul fondurilor fixe din întreaga economie a crescut în perioada amintită de 3,71 ori, în industrie sporul lor a fost de 5,04 ori, iar în construcții-montaj de 6,74 ori. La sfârșitul cincinalului în curs, industria urmează să dispună de un volum de fonduri fixe cu peste 40% mai ridicat față de cincinalul trecut.

Un aspect pozitiv, cu implicații directe asupra creșterii producției și productivității muncii, îl reprezintă faptul că în cadrul fondurilor fixe productive a sporit și s-a diversificat simțitor, mai ales partea celor active. Aceasta, deoarece în structura investițiilor destinate creșterii avuției noastre naționale, partea aferentă utilajelor a sporit de la 36,4% în perioada 1966—1970 la 47,4% în cincinalul trecut, în volum absolut creșterea a fost de 1,87 ori. Cu toată evoluția pozitivă a ponderii investițiilor în mașini și utilaje, țara noastră nu a atins încă cele mai bune niveluri de pe plan mondial în unele țări cum ar fi Austria, R.F. Germania, Anglia, partea fondurilor fixe active în structura investițiilor depășind 50%. Această situație se explică prin faptul că industrializarea în ritm înalt, diversificarea industriilor, repartizarea teritorială armonioasă, mai ales în condițiile pornirii de la o bază foarte scăzută, presupun investiții nu numai în mașini și utilaje ci și în construcții. În plus trebuie să avem în vedere și localitățile care în trecut erau lipsite de industrie proprie, și a căror dezvoltare a necesitat construirea de linii de comunicații, rețele electrice, platforme industriale, alte utilități care, deși nu contribuie direct la creșterea producției, rezolvă totuși sarcini economice, sociale și politice complexe și de perspectivă.

Creșterea până la dublare a fondurilor fixe în ramura de bază a economiei — industria, nu a însemnat neglijarea, sub acest aspect, a celorlalte ramuri. În agricultură, deși ponderea fondurilor fixe în totalul acestora s-a redus de la 13,5% în 1965 la 10,7% în 1980, ele au înregistrat o creștere absolută de peste 3 ori. Pe de altă parte, în cincinalul în curs, agriculturii îi vor fi alocate investiții cu peste 23% mai mari față de cincinalul trecut.

Pentru a determina gradul în care structura fondurilor fixe productive, în continuă modernizare, a influențat creșterea venitului național, considerăm necesar să analizăm în primul

vind evoluția coeficientului de dependență dintre ponderea fiecărei ramuri în venitul național și ponderea ramurilor în structura fondurilor fixe.

Calculule noastre reflectă faptul că eforturile privind dotarea tehnică tot mai ridicată a muncii cu mijloacele necesare în industrie, care în perioada analizată a deținut în structura fondurilor fixe partea cea mai importantă — între 31,8% și 44% în 1965 și 1980 — s-au materializat și într-o contribuție ridicată în structura venitului național (între 48,9% și 58,6% în această perioadă). Utilizarea cu eficiență sporită ar fi mărit aportul lor la dezvoltarea economică, situație valabilă nu numai în industrie ci și în alte ramuri cum ar fi: construcțiile, agricultura și mai ales în transporturi, unde s-a creat un important parc de mașini și utilaje sub forma mijloacelor de transport, care însă nu a fost utilizat la parametrii tehnico-economici corespunzători.

În calitate de factor extensiv al creșterii economice, fondurile fixe impulsionează sporirea venitului național și prin nivelul lor tot mai ridicat de modernitate, de tehnicitate și siguranță în funcționare. Avem în vedere faptul că, utilajele modernizate permit introducerea procedeelor avansate de fabricație, cu efecte pozitive privind ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, reducerea deșeurilor și rebuturilor, diminuarea consumurilor materiale și energetice pe unitatea de produs și a cheltuielilor de producție în structura valorii mărfurilor.

Utilajele modernizate permit, de asemenea, creșterea productivității muncii în ramurile producătoare de mijloace de producție, au un grad mai mare de siguranță în funcționare — fiabilitate, ceea ce permite prelungirea duratei lor de viață, satisfacerea într-o măsură sporită a necesităților economiei naționale cu același volum de fonduri fixe. Chiar și extinderea cu un singur procent a duratei medii de funcționare a utilajelor are drept corespondent creșterea proporțională a producției fizice, ceea ce la scara economiei naționale echivalează cu importante economii. Creșterea gradului de fiabilitate determină și reducerea timpului de staționare a utilajelor și scăderea costului reparațiilor. În esență, modernizarea și ridicarea gradului de tehnicitate a utilajelor permite economisirea muncii sociale și creșterea corespunzătoare a venitului național.

Angelica M. VRABIE
Galati

Alimentația populației

(Urmare din pag. 18)

echilibrată, corespunzătoare, are efectele cele mai pozitive asupra stării sale de sănătate.

În context, menționăm că un colectiv F.A.O.-O.M.S. a stabilit o clasificare a profesiilor în raport cu efortul fi-

această clasificare, au fost determinate nevoile nutriționale zilnice (vezi tabelul nr. 3).

Prin agregare, respectiv prin trecerea de la datele pe grupe de populație la datele pe ansamblul țării — prin luarea în considerare a condițiilor concrete din țara noastră, a structurilor de populație pe vârste, sexe și stare o-

Tabelul nr. 3
Nevoile nutriționale zilnice pe tipuri de activități — date F.A.O.—O.M.S. —

Felul activității	Necesar de calorii	Necesar optim de calorii (număr)		Necesar minim de proteine (grame)	
		bărbați	femei	bărbați	femei
Activitate ușoară		2700	2000	37	29
Activitate medie		3000	2200	37	29
Activitate forte		3500	2600	37	29
Activitate excepțională		4000	3000	37	29

zic, alcătuită din patru grupe (activitate ușoară, medie, activitate forte și activitate excepțională), cu particularizări pentru bărbați și femei. Folosind

cupațională — specialiștii în domeniul nutriției au ajuns la un necesar mediu zilnic de consum pe un locuitor de 2 700—2 800 calorii, nivel comparabil

cu cele determinate pentru populația din țările europene dezvoltate (potrivit estimărilor O.N.U. cuprins între 2 460 și 2 690 calorii).

Compararea consumului mediu zilnic efectiv situat în prezent în țara noastră la peste 3 300 calorii pe un locuitor, cu necesarul științific fundamentat de O.N.U. (menționăm și faptul că pentru țara noastră necesarul optim calculat de O.N.U. este de 2 650 calorii, iar pentru țările vecine variază între 2 500 și 2 630 calorii) indică în mod clar, că sub aspectul consumului global caloric, avem de-a face cu o depășire a cerințelor unei alimentații științifice. Legat de acest aspect, înținem să subliniem caracterul realist al Programului, regăsit și în faptul că trecerea de la alimentația efectivă — cu un anumit număr de calorii și o anumită structură a substanțelor nutritive — la realizarea alimentației științifice implică timp, în care conștientizarea fiecărui cetățean asupra utilității practicării unui consum în concordanță cu cerințele științei nutriției să conducă la modificări obiectiv necesare în obiceiurile și tradițiile de consum. Într-un număr viitor vom aborda și alte aspecte ale problemei.

Adeseori referirile la doctrina economică a lui J. M. Keynes s-au bazat pe o lectură rapidă sau sumară a lucrării acestuia „Teoria generală a folosirii minii de lucru, a dobinzii și a banilor” (1936), dînd naștere, fie unor tendințe de transformare a keynesismului într-o „nouă ortodoxie” (de dogmatizare a acestuia), fie unor modificări substanțiale a acestuia, din rațiuni politice sau metodologice – ceea ce nu mai justifică deloc calificativul de „neokeynesism” pe care și-l atribuiau unii dintre urmașii lui, pentru a beneficia în continuare de autoritatea de care s-a bucurat în mod real principalul exponent al dirijismului din literatura burgheză contemporană, timp de aproape o jumătate de secol. „Așa se explică faptul – constatat de A. Barrère – că există mai multe versiuni ale sistemului keynesist: cea din manuale care prezintă studenților un rezumat care se limitează la expunerea celor mai obișnuite instrumente de analiză; versiunea recuperatorilor care prezintă acest sistem ca pe un caz particular al sistemului tradițional („neoclasice” – n. ns.), în sensul că s-ar deosebi de acesta numai prin anumite ipoteze speciale și excepționale; versiunea practicienilor din domeniul afacerilor și al politicii economice care nu văd în acesta (în keynesism – n. ns.) decît o culegere de rețete practice; versunea teoreticienilor care se bazează pe o primă lectură și care rămîn sub impresia șocului inițial provocat de apariția Teoriei generale.”) Concluzia la care ajunge A. Barrère, pe baza comparației dintre keynesism și urmașii lui, este că „sistemul keynesist este rău cunoscut, rău interpretat și că se impune de urgență o nouă citire a acestuia, cu scopul de a fi nu numai cunoscut și apreciat mai bine, ci și de a beneficia de criticile pozitive care pot duce la îmbunătățirea și perfecționarea lui, cum s-a întîmplat cu toate marile sisteme.”)

În măsura în care problematica economică a lumii contemporane este abordată dintr-o perspectivă mai cuprinzătoare decît cea compatibilă cu societatea burgheză, concluzia lui A. Barrère ar trebui să fie urmată de întrebarea dacă keynesismul, corect înțeles, după multiple și minuțioase lecturi, și mai ales după dubla lui confruntare cu practica socială

DEZECHILIBRELE ECONOMIEI CAPITALISTE ȘI INSTRUMENTARUL PENTRU INVESTIGAREA LOR (II)

și criticile care i-au fost aduse în decursul timpului, poate constitui instrumentarul analitic adecvat și suficient pentru studierea și mai ales pentru remedierea dezechilibrelor din capitalismul contemporan la scară națională și internațională? Un răspuns convingător poate fi dat numai după ce vor fi înțelese punctele comune și deosebirile de problematică și metodă, respectiv de premise (infrastructură și suprastructură) metodologice, dintre gîndirea burgheză tradițională (de la J. B. Say la neomarginalism), îndeosebi gîndirea „neoclasice” și prelungirea ei contemporană (pseudokeynesistă), pe de o parte, și gîndirea keynesistă, neokeynesistă, postkeynesistă, eventual, cea ce economistul francez are în vedere prin noțiunea de transkeynesism, pe de altă parte.

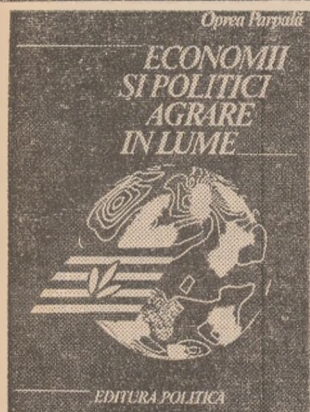
În practica economică contemporană se relevă tot mai pronunțat prezența dezechilibrelor în economia capitalistă contemporană, tendința lor de complicare și agravare. Recunoașterea și încercarea de explicare a acestora reprezintă o dovadă de realism din partea economiștilor, indiferent de orientarea sau curentul de gîndire economică din care fac parte. Larga audiență a teoriei economice keynesiste, ca și actualitatea ei pentru exponenții ideologici ai cercurilor guvernante din țările capitaliste dezvoltate decurg tocmai din această recunoaștere a dezechilibrelor din economia capitalistă și, desigur, din efortul depus pentru a le atenua și învinge, asigurînd astfel funcționarea în continuare și supraviețuirea

sistemului economic bazat pe inițiativă privată sprijinită de stat, în țările în care există un astfel de sistem. În aceste condiții, afinitățile metodologice și ideologice dintre gînditorii care reiau sau continuă studiul dezechilibrelor din economia capitalistă și doctrina economică keynesistă apar firești. Înainte sau chiar în pofida unei analize de fond a acestei afinități reale sau presupuse, unii dintre gînditorii burghezi contemporani, inclusiv membrii noului curent care abordează teoria dezechilibrelor, menționați la începutul acestui articol, semnaleză această afinitate autodenunîndu-se în mod expres neokeynesist.

Analizînd problematica pe care o abordează acești economiști și instrumentarul analitic pe care îl folosesc ei, A. Barrère consideră că atributul de neokeynesist pe care și-l arogă nu are acoperire reală. Argumentul lui constă în faptul că economiștii menționați păstrează bazele și cadrul teoretic al „neoclasicismului”, pe care l-a respins J. M. Keynes în anul 1936, și preiau numai unele elemente de importanță minoră din keynesism. Această nepotrivire dintre denumirea de neokeynesism și poziția teoretică în bună măsură tradițională a specialiștilor burghezi de dată recentă în problema dezechilibrelor, rezultă și din obiectivul metodologic pe care-l urmăresc ei și anume „contrarevoluția keynesistă” în sensul reîntoarcerii la sistemul teoretic „neoclasice” (walrasian), pe care J. M. Keynes îl considera nerealist.

Într-adevăr, într-o comunicare ținută în cadrul celei de a 87-a reuniuni anuale a Asociației Economiștilor Americani (1974), R. W. Clower și A. Leijonhufvud consideră că interpretările sistemului teoretic keynesist au exagerat importanța lui reală, că „modelul keynesist” de gîndire nu a abordat problema autoechilibrării economiei, că acest sistem de gîndire poate să ducă la erori și că, în aceste condiții, s-ar cere „fie o reformulare radicală a paradigmatelor analitice existente, fie – ceea ce ar fi în mod clar preferabil din aproape oricare punct de vedere – o interpretare proaspătă a ideilor consacrate (respectiv, burgheze tradiționale, deci „neoclasice” n.s.).⁹⁾ Economiștii americani aleg cea de a doua

FIȘE

● Cuprinzînd, în aria sa de investigație, ultimele două decenii (perioadă ce corespunde

celor două decenii ale dezvoltării proclamate de O.N.U.) precum și, ca prognoză, sfîrșitul actualului mileniu lucrarea „ECONOMII ȘI POLITICI AGRARE ÎN LUME” purtînd semnătura profesorului Oprea Parpală a cărui tipărire s-a realizat la EDITURA POLITICĂ, este consacrată unei probleme de maximă actualitate a lumii contemporane: agricultura. Desigur, despre agricultură s-a scris mult și din optici felurite, dar ceea ce conțera acestei cărți o notă de originalitate este faptul că ea prezintă cititorului, alături de situațiile concrete, de evoluțiile agriculturii, informații asupra politicilor adoptate într-o țară sau alta, – deci reacția în planul practicii sociale – precum și în planul efectelor acestor politici. În aceeași optică se înscrie și efortul autorului de a încadra problemele locale și naționale ale agricul-

turii în contextul agriculturii mondiale iar pe aceasta din urmă ca un subsistem al economiei mondiale. Apar relevante în acest sens capitolele de carte consacrate unor aspecte cum sînt: locul agriculturii în sistemul economiei naționale; problema alimentară mondială; criza alimentară; producția alimentară mondială; comerțul internațional și prețurile la produsele agricole; fondul funciar al agriculturii mondiale etc.

„Economia” materialelor refolosibile

● Evoluțiile imprevizibile înregistrate în ultimul deceniu pe piața mondială a materiilor prime și energiei au determinat apariția unui sector economic nou: piața materialelor secundare. Apărut dintr-o necesitate obiectivă, acest segment al economiei naționale care permite o

valorificare superioară a resurselor de materii prime este necesar să se extindă în continuare, apreciază Vladimir Jarkovsky în articolul „Ekonomická problematika druhotnych surovin” (Problemele economice ale materialelor secundare) publicat în numărul 5/1982 al revistei cehoslovace POLITIKA ECONOMIE. Numai că acest proces de dezvoltare, pentru a fi viabil, trebuie să răspundă unor criterii de eficiență. Din această perspectivă, apreciază autorul, se conturează o serie de probleme specifice. Una dintre acestea vizează sistemul de prețuri, stabilirea prețurilor la diferite subproduse fiind condiționată de mai mulți parametri: prețurile la materiile prime indigene și la cele importate în general și în mod particular pentru cele substituibile; costurile tehnologiilor pentru recuperarea materialelor secundare; costurile care privesc de crearea

alternativă, argumentând opțiunea lor prin aceea că orice teorie care dorește să descrie comportamentul unui sistem ca proces temporal trebuie să pornească de la înțelegerea modului în care este organizat comerțul. Ei susțin că o teorie macroeconomică nu ar putea face acest lucru, pretinzând, în schimb, că teoria statică a echilibrului economic general ar fi reușit să rezolve această problemă și, tocmai de aceea, ei se sprijină, pe această teorie.

Pentru stabilirea identității reale a teoriei burgheze recente despre dezechilibrele economice, A. Barrère consideră necesar să evidențieze două momente: întâi, cum revizuiesc adepții acestei concepții teoria economică neoclasică (walrasiană) și, în al doilea rând, ce preiau și ce ignoră ei din teoria keynesistă, respectiv în ce constă contrarevoluția keynesistă pe care o preconizează aceștia. În măsura în care îi preocupă problema dezechilibrelor din economia capitalistă, gânditorii menționați nu puteau accepta integral teoria echilibrului economic general a lui L. Walras, care avea ca punct de plecare imaginea ideală a unei economii în care schimbul de produse se desfășura în mod direct (sub forma de troc) și în care prin însuși mecanismul schimbului se ajungea în mod automat la echilibrarea cererii și a ofertei, ca și cum operațiunile s-ar fi desfășurat pe baza unor informații centralizate, urmărite de un licitator invizibil (le commissaire-priseur).

Dominați totuși de gândirea economică burgheză tradițională, economiștii din noul curent n-au putut renunța total la această schemă ideală și, de aceea, ei și-au propus numai să o apropie de realitate, deci să o revizuiască. În esență, această revizuire a constat în introducerea banilor în schema echilibrului economic general, banii fiind considerați numai ca mijloc de circulație („moneda banală sau de tranzacție”, cum se exprimă A. Barrère). În practică aceasta însemna, după părerea economiștilor americani analizați, dispariția viziunii de ansamblu pe care ar fi avut-o licitatorul imaginat de Walras, descentralizarea informațiilor, fragmentarea operațiunilor de vânzare-cumpărare, constrîngerii monetae asupra piețelor (piața muncii, piața pro-

ductivelor), care ar duce la „prețuri fixate” sau „false prețuri” (spre deosebire de prețurile de echilibru din schema lui Walras), respectiv imposibilitatea cunoașterii raporturilor reale în care ar fi trebuit să se schimbe mărfurile în condiții de troc (schimb în natură). Rezultatul de ansamblu al introducerii banilor la nivelul schimbului de mărfuri l-ar constitui tocmai dezechilibrele economice. Prin urmare, elementul esențial al revizuirii „neoclasicismului” a constat în introducerea banilor în mecanismul de funcționare a schimbului de mărfuri și în recunoașterea prezenței dezechilibrelor la acest nivel al activității economice. Principalul imprumut din teoria economică keynesistă îl constituie deci dezechilibrele din economie, pe care ei le numesc de tip keynesist, dar pe care ei le reduc numai la sfera circulației de mărfuri, îngustînd deci considerabil viziunea lui J. M. Keynes despre dezechilibrele din capitalismul contemporan.

În ciuda unor deosebiri de amănunt sau de nuanță, care există între autorii din noul curent de gândire economică burgheză, A. Barrère consideră că, în esență, toți deduc dezechilibrele existente în economia capitalistă din prezența banilor în sfera circulației, că după părerea lor factorul dezechilibrant din economie îl constituie banii în calitate de mijloc de circulație („moneda banală sau de tranzacție”). În felul acesta, economiștii din noul curent contrapun ipotezei ideale a schimburilor normale de mărfuri pe termen lung, realitatea schimburilor curente pe termen scurt, la prețuri diferite de cele de echilibru, deci în condiții în care nu există egalitate între cererea și oferta de mărfuri, denumind prețurile respective, din această cauză, „prețuri fixate” (în bani) sau „false prețuri” (pentru că ascund proporția reală în care ar trebui să se schimbe mărfurile dacă ar exista situația de echilibru economic).

Rezumînd concepția noului curent, A. Barrère scrie că „În consecință, echilibrul este imposibil pe o piață în care au loc schimburi curente și deci, dacă există schimburi curente, adică altele decît cele din starea de echilibru, există în mod evident și dezechilibre. Această evidență înseamnă că schimbul la „prețuri false” și dezechilibrul sint legate. Această

intrucit moneda de tranzacție este legată de schimbul la „prețuri false”, deoarece ea dă în orice moment puterea de cumpărare care n-ar putea să existe într-o economie ideală de troc decît în starea de echilibru. Moneda este legată de dezechilibre. Economia monetară este deci prin excelență o economie a dezechilibrelor”.¹⁰⁾

Încercînd să facă o apreciere de ansamblu a teoriei burgheze recente despre dezechilibrele din economia capitalistă, A. Barrère apreciază că meritul noului curent este de a prezenta „un studiu de ansamblu care, fără să scape unor contradicții profunde – care este sistemul care să nu aibe propriile contradicții? – apare de la prima vedere nu ca o serie de rectificări de amănunt, ci ca o propunere de sinteză. În această direcție el are fără îndoială un viitor asigurat. Și aceasta cu atât mai evident cu cît el dă celui care vrea să-l urmeze sentimentul de a se putea referi la dezechilibre, fără a fi necesar să devină keynesist, după exemplul lui Pierre Sraffa care dă unora posibilitatea de a adopta teoria valorii bazată pe muncă, fără a fi nevoiți să recurgă la tezele marxiste”.¹¹⁾ În lumina celor arătate rezultă că teoria burgheză a dezechilibrelor are o atitudine ambiguă față de keynesism: pe de o parte, ea recunoaște realitatea dezechilibrelor din economia capitalistă și deci importanța demersului teoretic keynesist (ignorînd, ca și J. M. Keynes, demersuri anterioare și superioare în aceeași direcție, printre care și cel marxist), iar pe de altă parte, nu poate renunța pe deplin la analiza burgheză tradițională a economiei capitaliste (schema decurgînd din teoria echilibrului economic general a lui L. Walras), și, implicit, nu poate accepta keynesismul („revoluția keynesistă”) în totalitate.

prof. dr. Sultana SUTĂ-SELEJAN

7) A. Barrère, op. cit., p. VI-VII.

8) Idem, p. VII.

9) R. Clower, A. Leijonhufvud: A Critical Look at the Keynesian Model: Theory and Application. The Coordination of Economic Activities: A Keynesian Perspective, American Economic Review, vol. LXV, Nr. 2, May 1975, p. 183.

10) A. Barrère, op. cit. 35-36.

11) Idem, p. 289-290.

unor unități de cercetare profilate. În același timp, V.I. subliniază că apariția pieței interne a materialelor reciclabile determină crearea unor legături noi între diferite unități, total diferite de cele clasice și poate influența, pe termen lung, structura economiei.

Instruirea și cerințele activității concrete

● Persistența unui nivel relativ ridicat al șomajului în Franța – în special șomajul juvenil –, se datorează, potrivit opiniei exprimate de Jean François de Martel în articolul „La formation professionnelle en France” publicat în numărul din 9 iunie 1982 în revista PROBLÈMES ÉCONOMIQUES – și unei evidente disproporții între structura profesională a populației active și rețeaua de specialități din economie. O anumită responsabilitate

în menținerea acestui decalaj ar reveni, potrivit opiniei lui J.F.M., și sistemului de învățămînt care nu este îndeajuns de bine orientat. Astfel, dacă s-ar proceda la identificarea unor relații mai stabile pe coordonatele instruire-activitate concretă ar putea fi conturate următoarele relații specifice civilizației industriale: sistemul „om-produs”, sistemul „om-mașină”, sistemul „mașină-produs”. Or, specific pentru epoca modernă și pentru viitor este sistemul „mașină-produs” în timo ce învățămîntul este structurat în funcție de primele două tipuri. Pentru a se realiza o mai bună armonizare între structura profesională și cerințele economice, susține autorul, se impune o cotitură hotărîtă spre acest ultim tip de proces productiv care pe planul instrucției presupune formarea și dezvoltarea capacității de acțiune cu date abstracte,

o cultură fundamentată temeinic, stăpînirea informaticii precum și o bună cunoaștere a limbilor de largă circulație.

Technological Forecasting & Social Change

An International Journal

● Revista „TEHNOLOGICAL FORECASTING AND SOCIAL CHANGE” publică studii semnate de autori din diverse țări în care sint aprofundate efectele unor tehnologii moderne asupra structurilor economice, sociale, politice. În aceeași manieră este alcătuit și numărul 4/1981 care înmănunchează mai multe arti-

FIȘE

cole ce prezintă concluziile unor așa-numite „studii de impact”. Astfel, un prim articol (The multiple perspective concept) argumentează viabilitatea unui concept nou, cu valențe operaționale, eficient în elaborarea deciziilor în domeniul tehnico-științific. Este vorba despre conceptul „perspectivelor multiple” care permite previzionarea efectelor unor acte de politică științifică asupra unui cîmp larg de domenii: psihologice, al mentalităților, al structurilor sociale precum și în sfera economicului. Alte studii cuprinse în revistă se referă la locul argumentelor istorice în adoptarea deciziilor politice, la modificări, sub aspectul comportamentului populației, în ce privește consumul de combustibil.

Puncte de vedere

COMPLEXITATEA CRIZELOR: CADRU ȘI ELEMENTE STRUCTURALE

DATORITĂ extremei complexități a fenomenelor de criză, care cuprind toate laturile vieții economice și social-politice, relațiile omului cu natura și aspectul psiho-cultural și ideologic al societății, terminologia legată de acestea a cunoscut o proliferare fără precedent. Într-un simplu studiu consacrat oricărui din momentele de criză care bîntuie lumea se folosesc nu mai puțin de 30—40 de termeni diferiți. Numărul acestora crește pe măsură ce în analiză sînt cuprinse, tot mai larg, fenomene din sistemele social-politic și natural-ecologic, pe lingă cel economic, și pe măsură ce aspectele crizelor sînt aprofundate și detaliate. O asemenea abundență de termeni nu numai că îngreunează înțelegerea contextului, dar poate crea confuzii. Pentru același fenomen se utilizează uneori o terminologie asemănătoare, diferită doar ca expresie; sau termenilor consacrați în literatura economică marxistă li se suprapun, fără ca cititorul să fie avizat, o serie de termeni preluați din literatura occidentală destinată analizelor de conjunctură.

Există în lume numeroase lucrări bazate pe un mare volum de fapte legate de criza economică. Întrucît însă studiile

Model de ierarhizare
a cadrului de manifestare a fenomenelor de criză în sistemul economic, social-politic și ecologic-natural

Cadrul de activitate umană	Sistemul *)	Elementele structurii sistemului în care se manifestă fenomenul de criză **)
Economic	Sistemul economic și structura sa.	Producția, forțele de producție Mecanismele economice Relații economice, de schimburi și cooperare Instituții economice Știința, tehnica și tehnologia
Social-politic	Sistemul social-politic și structura sa	Structura și formele de proprietate Structura socială, de clasă Relații și raporturi de forță Instituții politice
Natural-ecologic	Sistemul natural-ecologic și structura sa	Resurse de materii prime Resurse energetice Resurse de apă Solul și pădurile Resurse umane (Condiții pentru resurse alimentare)

*) Sistemul trebuie înțeles la cele trei nivele: internațional, regional și național; totodată, în funcție de formația social-economică: capitalist, socialist, intermediar sau de nivelul dezvoltării: țări industrial avansate, țări în curs de dezvoltare.

**) Fiecare element structural se divide în șiruri lungi de subelemente care se constituie în tot atîtea sedii ale crizelor.

asupra crizelor au fost efectuate, în majoritatea cazurilor, sub impulsul cerințelor de cea mai stringentă actualitate, acestea sînt deficitare sub raportul sistematizării termenilor, al generalizării conceptuale. Fără a nega sau diminua valoarea și profunzimea bibliografiei destinată crizelor, unele lucrări se axează pe domenii limitate, specifice unuia sau altuia din elementele cadrului multiplu în care se desfășoară, abordează cu predilecție diferite faze particulare ale crizelor periodice, aspectul valutar-financiar sau alte aspecte acute.

Tocmai de aceea, se simte nevoia, chiar și numai în scopuri didactice, ca terminologia vastă care exprimă concepte fundamentale să fie supusă unei clasificări, unei ordonări sistematice.

1 ÎN ACEST CONTEXT ca o ipoteză de dezbatere, prezentăm o schemă de grupare a cadrului și elementelor structurale care așază fiecare tip de criză în funcție de domeniul său de manifestare: cadrul economic, cadrul social-politic, cadrul natural-ecologic (vezi modelul alăturat).

Schema sugerează elemente structurale cuprinse în sistemele economic-social-național care constituie sediul crizelor.

Este larg răspîndită teza după care, crizele contemporane se manifestă ca o criză totală, atotcuprinzătoare, un fel de mega sau metacriză, că, de fapt, există un lanț de crize, adică „crize în criză”, după expresia unor specialiști. Într-adevăr, în epoca noastră ne confruntăm nu pur și simplu cu o criză anume, cît de cît definită și delimitată, ci cu un adevărat sistem de crize care par că izbucnesc în pofida oricărei ciclicități, la perioade tot mai scurte, alternînd sau suprapunîndu-se concomitent și cuprinzînd toate relațiile și mecanismele vieții, țînînd societatea într-un spasm aproape neînterupt. Aceste crize, în ciuda aparenței haotice, pot fi totuși, și sînt, ordonate potrivit unei ierarhii, repartizate în diferite grade de generalitate și repetabilitate, respectiv de specificitate, pe multiple nivele: mondial, regional sau național, ori toate la un loc.

2 CEA MAI DIRECTĂ și mai simplă grupare a crizelor este cea făcută după locul unde sînt generate și se desfășoară cu preponderență (unde își au sediul), atît în sistemul economic și sistemul social-politic, cît și în sistemul natural-ecologic, care constituie triplul cadru universal al existenței umane.

În conformitate cu aceasta, avem posibilitatea de a repartiza crizele în trei grupuri mari:

a) **Criza economică**, în principal criză a forțelor de producție (sau, în sens mai larg, a factorilor de producție), este generată, în prezent, alături de factorii cauzali clasici, îndeosebi de dinamica impusă de revoluția științifică și tehnică și se manifestă în toate elementele structurii sistemului economic mondial și cele ale structurii economiilor naționale. Crizele respective, acționînd sub forma unor dezechilibre și disproporții grave ale sistemului economic, dereglează cadrul economic al existenței umane. Principalii termeni legați de aceasta sînt: crizele de producție și cele ale structurii de producție, crizele utilizării capacităților de producție, crizele mecanismelor economice (atîtea crize cîte mecanisme sînt și chiar mai multe în funcție de subdiviziunile fiecărui mecanism), crizele relațiilor economice interstatale sau internaționale, crizele relațiilor economice interstatale sau internaționale, crizele instituțiilor

economice internaționale sau naționale (care se manifestă sub cele mai variate forme) și altele.

În legătură cu ordinea ierarhică pe care o presupune o clasificare a crizelor facem o remarcă :

— Criza economică mondială este o criză a întregului sistem economic al lumii și a tuturor elementelor sale structurale. Este termenul cel mai general în acest domeniu, cuprinde toate țările. Acest termen are un însemnat grad de similitudine cu termenul de criză a ordinii economice internaționale. Ambele se referă la elementele aceleiași structuri economice (forțe de producție, mecanisme, relații, instituții), însă cu o serie de deosebiri semnificative. Criza economică mondială, direct legată de caracterul ciclic al fenomenului, are perioade de flux și reflux și se manifestă permanent în domeniul structurilor de producție precum și al mecanismului structurilor de producție și al mecanismelor economice, care fac parte din elementele sistemului economic. Pe când criza ordinii economice internaționale are un caracter neciclic, odată declanșată, la un anumit stadiu al dezvoltării social-istorice, se poate manifesta și în perioadele de scădere a intensității sau chiar a absenței crizei economice mondiale, inclusiv în perioada de avânt economic. Între cele două fenomene există o autonomie relativă, dar și o puternică conexiune reciprocă, unul îl potențează pe celălalt. Criza ordinii economice internaționale se manifestă preponderent în domeniul relațiilor economice și al schimburilor internaționale, deși nucleul său îl reprezintă tot structurile de producție, fiind un efect generalizat al distorsiunilor structurale, al dezechilibrelor, al diviziunii internaționale inegale a muncii și al decalajelor economice între țări, fenomene care grevează din ce în ce mai mult economia fiecărei țări, devenind insuportabile pentru organismul economic la nivel mondial.

Acest tip de criză reprezintă cel mai deplin contradicțiile fazei finale a sistemului economic internațional format în sec. XVII-XIX, reflectă declinul acestuia și are o semnificație istorică de mare profunzime pentru viitor.

Crizele de producție, cele ale forțelor de producție, și alte fenomene de criză, legate de nivelul și structura producției, constituie factori cauzali ai întregului sistem de crize economice. De aici am putea deduce că există crize motor și crize derivate sau de efect al altor crize. Este de subliniat întrepătrunderea complexă a fenomenelor de criză și faptul că sistemele economice, ca și organisme vii, reacționează cu mare sensibilitate la orice factor de dezechilibru care apare într-unul din elementele sau subelementele și nivelele sau subnivelele sale.

Criza din interiorul sistemului de mecanisme economice se referă la crizele monetare, crize valutare (ale uneia din monede și valute sau ale mai multora), crizele financiare, criza creditelor; criza pieței și ale schimburilor de mărfuri, criza comerțului internațional, criza sistemului de prețuri, criza unui produs sau a mai multor produse pe piața mondială (de la criza oțelului la criza cafelei). Într-un cuvânt criza oricărui mecanism al sistemului economic care se află în stare de acută sau cronică de dereglare.

Criza instituțiilor economice este un efect al întregului sistem de crize enumerat și se referă la întreaga structură de organizare, conducere și decizie a activității economice.

Din cele arătate decurge că fiecare element și nivel al structurii economice poate constitui sediul de geneză și desfășurare a unei crize, care cuprinde un spațiu (nivel structural sau teritoriu geografic) mai mult sau mai puțin extins, ceea ce îi conferă un grad anumit de generalitate, mai mică sau mai mare.

Acest grad de generalitate duce la termeni ca : criza economică mondială, criza sistemului economic capitalist (respectiv criza economică dintr-o singură sau un grup de țări capitaliste), criza economiei țărilor în curs de dezvoltare (sau numai a unora din ele), precum și la diferiți termeni care reflectă manifestările de criză din economia țărilor socialiste.

În momentul de față crizele valutare financiare, inflația persistentă și dereglarea prețurilor constituie, prin caracterul lor spectaculos și exploziv, un punct nodal în sistemul de crize care reflectă actuala stare de dezechilibru a economiei mon-

diale. De aceea, ele apar frecvent ca obiect de studiu și preocupare activă și îmbracă o terminologie variată, fiind utilizate de sute de ori în literatura economică. Dar, din punct de vedere sistemic, gradul lor de generalitate este inferior, de pildă termenului de criză a mecanismelor economice, a căror parte componentă este și sistemul valutar.

O serie de termeni se nasc din nevoia de a da expresie combinării fenomenelor de criză în care se suprapun crize de tip ciclic cu crize neciclice sau crize specifice diferitelor elemente ale aceluiași sistem economic sau sisteme diferite. Acestea se situează la frontiera dintre crizele de producție și crizele mecanismelor economice sau alte tipuri de criză economică, cum sînt stagflația sau slumpflația și indică complexitatea și, totodată, specificitatea tipurilor de criză în economia contemporană.

Adesea se creează termeni diferiți pentru aceeași manifestare de dezechilibru economic sau termenii se schimbă, evoluează, în funcție de dinamica fenomenului circumscris, de creșterea gradului său de generalitate, modificarea în spațiu sau în timp, de trecerea de la un nivel sau un element al structurii economice la altul. Sînt, de asemenea, termeni care se nasc și mor periodic, ca și fenomenele ale căror oglindă ar trebui să fie.

b) **Criza social-politică** este termenul dat totalității fenomenelor de criză care cuprinde structurile sistemului social și politic internațional, structurile diferitelor formațiuni social-politice, organizaționale sau statale din lume și structurile sistemelor naționale. Marea diversitate a fenomenelor specifice duce, și în acest domeniu, la o mare diversitate a terminologiei. Termenii, ca și fenomenele pe care le reprezintă, sînt adesea contradictorii, altele complementari, au unul sau mai multe înțelesuri și sînt complicate din cauza influențelor pe care le exercită interese de clasă sau de grup, factorii ideologici și politici de moment, adesea în contradicție cu realitățile obiective.

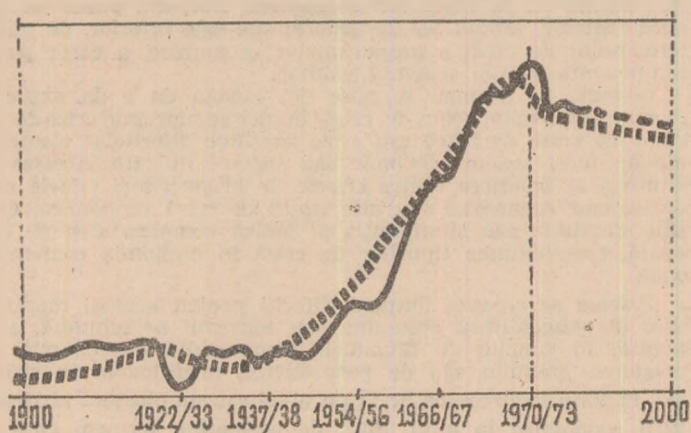
Terminologia crizelor social-politice redă, în esență, starea de criză, contradicțiile acute și dezechilibrele care cuprind elementele structurii sociale, de clasă, ale societății, ale relațiilor de producție (criza sistemelor de proprietate și alte crize ce rezultă din rămînerea în urmă a relațiilor de producție în raport cu dinamica forțelor de producție biciuite de impactul acestora cu cuceririle științei și tehnicii); ea reflectă neconcordanța vechilor relații politice din societate, a instituțiilor social-politice rezultate din ele, cu dinamica generală provocată de nașterea unor noi forțe sociale și economice, cu mersul implacabil al istoriei.

Așadar, crizele social-politice, generate de marile mișcări sociale, de revoluții profunde ca cele ale secolului XX sînt crize ale cadrului social al activității umane. În funcție de gradul lor de generalitate, o serie de termeni sînt legați de manifestarea crizelor revoluționare care cuprind sistemul social-politic. Cînd criza cuprinde totalitatea sistemului, ea se concretizează într-un termen general ca cea de criză a ordinii social-politice internaționale. Cu grad de generalitate mai scăzut se manifestă crizele relațiilor politice interstatale, provocate de noile raporturi de forțe, crizele intracomunitare, crize provocate de ascensiunea sau declinul unor imperii, de lupta pentru libertate a unor națiuni, criza regimurilor totalitare, declanșată de lupta pentru libertate și democrație, crizele de încredere în regimul social-politic, crize instituționale sau cele ale diferitelor instituții, crizele sistemelor de conducere și decizie sociale, crize de legitimitate, precum și crize ale diferitelor domenii specifice : criza culturii, criza învățămîntului, criza ideologiei dominante. Un tip de criză cu manifestări specifice zilelor noastre este criza sociopsihologică, criza de încredere în capacitatea conducătorilor de a decide în probleme majore ale societăților, criza psihosocială provocată de teama de război etc.

Crizele de acest tip se contopesc cu crizele economice și creează acea stare specifică momentelor istorice care impun mari transformări în structurile existente.

c) Cu așa numitele **crize planetare sau globale** ne aflăm în domeniul esențial pentru existența umană, cel al relației om-natură. Aceste crize sînt crize în structura sistemului natural-

Tendențele ciclului secular 1900—2000 și osă lițiile ciclurilor decenale

ecologic pe care se bazează întreaga activitate umană economică, socială și politică. Ele cuprind, deci, cadrul natural al vieții, sistemul de resurse naturale necesare producției, în special, și existenței umane, în general. În procesul exploatării resurselor naturii, omul le modifică atât cantitativ, cât și calitativ, lent și ireversibil, în funcție de nivelul dezvoltării tehnico-economice, de tipul de eficiență și randament oferite de tehnologia utilizată. În cursul acțiunii de însușire a resurselor apar alternativ perioade de raționalitate și de risipă în utilizarea lor. Toți acești factori ai acțiunii umane, conștientă sau, mai degrabă, inconștientă, duc la apariția fenomenelor de criză în relațiile om-natură, a penuriei acute sau cronice de energie, materii prime ș.a. Ca efect al acestora, umanitatea, în întregul ei, cunoaște o criză globală, criza de resurse: criza petrolului (termen la modă) și, în general, criza energetică, criza de materii prime, poluarea (care este o criză a mediului ambiant de limitare sau eliminare a unor resurse teoretic inepuizabile și larg disponibile ca apa, aerul ș.a.).

Criza demografică, generată de factori multipli, atât sociali cât și naturali, și cu efecte contradictorii, este, de asemenea, o criză a cadrului natural, dar cu urmări profunde asupra cadrului economic și a cadrului social al activității umane.

Unii autori cuprind în rîndul crizelor globale sau planetare și crizele valutare-financiare, numai pe baza caracterului lor universal. Dacă am acceptat această includere, termenul de criză a sistemului natural-ecologic s-ar lărgi în mod inutil, primind un grad de generalitate care depășește cadrul la care ele se referă și alterîndu-i conținutul specific.

3 ÎMBINAREA COMPLEXULUI DE CRIZE, care se manifestă în toate structurile celor trei sisteme: economic, social-politic și natural-ecologic, duce, pe un plan superior, la un nou grad de generalitate în ierarhizarea crizelor privite ca un sistem de fenomene. Un nivel al acestuia este cel pe care îl cunoaștem sub termenul de criza generală a capitalismului. El se referă la sistemul social-economic capitalist, în întregul său, preponderent pînă în octombrie 1917, cînd intră în fazele sale de declin. Un alt nivel al planului superior de care vorbim, situat deasupra celorlalte tipuri de criză, în vîrfurile piramidei sistemului de crize economico-sociale-politice, se află criza ordinii economice și politice internaționale. Ea înmănușează criza totalității sistemelor din care se compune cadrul de activitate omenească pe pămînt la un moment istoric dat, antrenează toate țările lumii și, cu mare acuitate, țările în curs de dezvoltare. Această stare totală de criză arată că societatea și sistemele sale de funcționare, organizare și relații au intrat în profundă contradicție cu ele însele. Un asemenea fenomen durează perioade deosebit de îndelungate și se repetă doar la mari intervale în istoria planetei. O ordine economică și politică poate cuprinde secole și chiar milenii.

4 ÎN LITERATURA ECONOMICĂ se întîlnește foarte frecvent termenul, de nuanță tehnico-economică, de criză structurală. El reflectă faptul că crizele își au sediul în structurile social-economice, cuprind diferitele nivele și elemente ale acestora. O

criză structurală cuantifică un anumit grad de profunzime, de esențialitate, de persistență și de continuitate. Pe planul fenomenelor de structură, ea este tipică și repetabilă, indiferent de condiții, atât în cadrul național, cât și în cadrul internațional.

5 O SERIE MARE DE TERMENI este destinată exprimării caracterului ritmic al crizelor, evoluției lor periodice, repartiției lor în timp. Sînt termeni referitor la crizele economice ciclice. De fapt, aproape totalitatea crizelor economice, așa cum o dovedește istoria, este ciclică. Așadar, alăturarea sau suprapunerea unor termeni ca criză generală, economică și politică, criză de producție, criză sectorială, criză de ramură, criză structurală ș.a. cu termenul de criză ciclică este legitimă, deoarece toate se manifestă cu un caracter de ciclicitate. Această ciclicitate este legată de modul și intensitatea cu care se desfășoară crizele în timp, de regularitatea cu care parcurg diferitele etape ale momentului istoric.

Modificările care au intervenit în ciclul economic al țărilor capitaliste nu neagă, ci confirmă ciclicitatea crizelor, caracterul lor de fenomen ondulatoriu. Ciclicitatea nu a dispărut, ci a devenit haotică, neregulată. Se confirmă că structura, inclusiv cea economică, nu este un simplu inventar de elemente componente, ci o schemă activă a relațiilor dintre părți care se comportă ca o constelație pulsatorie¹⁾, cu o mișcare internă proprie și o dinamică în timp și spațiu însoțită de momente de echilibru și momente de dezechilibru în lanț, ceea ce se transmite și asupra intensității cu care se manifestă fenomenele de criză, care nu sînt decît dezechilibre și discordanțe în funcționarea elementelor sistemului.

Diagrama crizelor, dacă ar fi una capabilă să sugereze mișcarea totalității crizelor în vasta lor diversitate (ca o mișcare oscilatorie-pulsatorie), suprapunînd ciclurile seculare pe cele decenale sau de diferite alte termene, nu ar putea fi decît o linie sinuoasă, cu zeci și zeci de inflexiuni, pe fondul unui trend alternativ ascendent-descendent, care se deplasează într-o direcție permanent urcătoare, sens al progresului general (vezi graficul alăturat. Schema nu este elaborată la o anumită scară ci este doar o reprezentare grafică orientativă).

Diagrama nu face decît să sugereze cu aproximație mișcarea pulsatorie a fenomenului economic, faptul că crizele ciclice (lungi sau scurte) sînt încadrate în dinamica generală a vieții economice și social-politice desfășurată în neîntreruptă contradicție dialectică ce-i este proprie, în care perioadele de criză sînt însoțitoarele legice ale perioadelor de avînt.

În acest cadru, avem de-a face cu unul și același fenomen de criză, de fapt un mînunchi sau flux de crize, exprimat sau nu prin aspectul său ciclic, care se petrece la diferitele nivele și în cadrul diferitelor elemente ale structurii sistemelor social-economice.

6 VASTA TERMINOLOGIE, legată de crizele economice și social-politice nu este, totuși, decît reflectarea teoretică incompletă a unor fenomene complexe, contradictorii și unitare, în același timp. Prolixitatea ei mai provine din modul diferit de abordare a problemelor atât de arzătoare pe care le ridică fenomenul de criză, din interesele sociale și economice antagoniste ale națiunilor și claselor sociale. Confuzia pe care pot s-o producă termenii prin care se exprimă aspectele controversate ale crizelor poate fi diminuată prin abordarea și reprezentarea sistemică a fenomenului, deci a crizelor ca sistem în cadrul sistemelor social-economice și natural, într-o formulă ca cea pe a cărei schiță sumară o prezentăm.

În acest cadru, rigoarea expunerii, precizia definirii fenomenului (ceea ce abia urmează să se realizeze prin viitoare dezbateri științifice) trebuie să se îmbine cu înțelegerea și perceperea elastică a sa. Deși crizele care macină sistemele economice, social-politice și natural-ecologice sînt tema cea mai vasionantă, actuală și controversată a teoriei economice contemporane, ele nu au beneficiat de studii cu suficientă putere generalizatoare, capabile să fixeze această vastă categorie economică într-un cadru real, clar, precis definit, măcar și numai pentru scopuri didactice.

dr. Andrei VELA

¹⁾ L. Grünberg, Structură, structuralitate, structuralism, în revista Lupta de clasă, 1969, nr. 5.

Priorități și orientări în politica economică

R. P. POLONĂ: APLICAREA REFORMEI ECONOMICE

UNUL DINTRE OBIECTIVELE reformei economice în curs de aplicare în Polonia, scrie publicația „Revue de l'économie polonaise“, constă în aplicarea unor principii și mecanisme de conducere a economiei, care să asigure o eficiență ridicată în gospodărire, exploatarea mai rațională și mai completă a mijloacelor de producție și a resurselor de materii prime și materiale, precum și o mai bună utilizare a forței de muncă, a capacității sale productive. Printre țelurile majore pe care și le propune reforma figurează: revenirea la echilibru pe piața internă și consolidarea acestuia; fuzionarea într-un sistem unitar a legăturilor de cooperare (coproducție) existente anterior; asigurarea unei poziții ferme pentru valuta națională poloneză — zlotul. În ceea ce privește rezultatele scontate ale aplicării reformei, aici pot fi menționate: o mai justă repartizare a veniturii național între diferitele categorii social-profesionale, realizarea unei strinse dependente a retribuțiilor individuale de cantitatea și calitatea muncii depuse, precum și de beneficiile obținute de către întreprinderea respectivă, de eficiența gestiunii sale.

Se apreciază că principiile adoptate în domeniul conducerii economiei cre-

ază condițiile pentru satisfacerea nevoilor fundamentale ale tuturor membrilor societății, în contextul situației economice complexe și dificile din Polonia. Cele mai urgente necesități ale populației, ca și mijloacele necesare pentru satisfacerea lor, au fost incluse în așa-numitele programe operaționale, în număr de 14. Este vorba aici de programe referitoare la: livrarea și destinațiile ingrașămintelor chimice și a pesticidelor; aprovizionarea agriculturii și industriei cu mașini și piese de schimb; extracția și transporturile carbunelui; producția articolelor de îmbrăcăminte; producția și aprovizionarea pieței interne cu carne și grăsimi; dinamizarea exporturilor; transporturile urbane; gospodăria comunală ș.a. În întreprinderile cuprinse în aceste programe, la fel ca și întreprinderile aflate în cooperare cu ele, beneficiază de prioritate în domeniul aprovizionării cu materii prime, materiale, combustibili și energie.

După cum relevă publicația amintită, o condiție esențială a desfășurării adecvate a reformei economice o constituie edificarea cadrului juridic corespunzător. Ea a fost inaugurată în decembrie 1981, prin adoptarea de către Seim a legilor referitoare la întreprinderile de stat și la autogestiunea per-

sonalului; prin aceste legi a fost definit noul statut juridic al întreprinderii de stat, care devine o unitate autonomă, ce se bazează în activitatea sa pe autogestiune și autofinanțare.

O serie de decrete-legi adoptate de către Seim în februarie a.c. se referă la planificarea economică și socială, la domeniul prețurilor, la înființarea Oficiului pentru întreprinderile de comerț exterior, la gestiunea financiară a întreprinderilor, la sistemul de impozite, la domeniul dreptului bancar și la statutul Băncii Naționale a Poloniei. Potrivit legii privitoare la planificarea economică și socială, de pildă, Comisia de planificare își va concentra în viitor activitatea asupra obiectivelor strategice ale planului de dezvoltare a economiei naționale, în timp ce planificarea în detaliu, la nivelul unităților, va intra în atribuțiile întreprinderilor înseși; convergența orientării planurilor elaborate de întreprinderi cu cea a planului central de stat urmează a fi realizată cu ajutorul unor pirghii economice.

Un însemnat număr de legi cu caracter economic au intrat în vigoare de la 1 iulie a.c., în timp ce altele — cum sint, în primul rând, cele referitoare la agricultură, la sectorul cooperatist și la consiliile populare — se află în curs de pregătire. Totodată, au fost stabilite măsuri de îmbunătățire a structurii economiei naționale (îndeosebi prin modificarea unor proporții în cadrul producției industriale), a căror aplicare eșalonată va permite ameliorarea situației în agricultură, ridicarea eficienței gestiunii în economie și întărirea cooperării cu țările socialiste.

N. P.

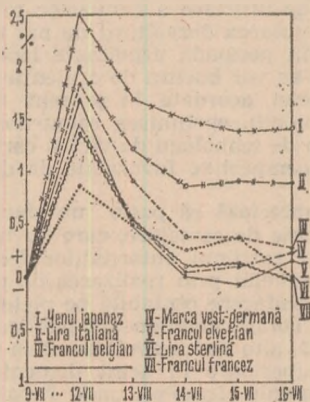
EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 12-16 IULIE 1982, dominantă evoluțiilor de pe piața valutară internațională a fost dată de deteriorarea poziției dolarului S.U.A. față de majoritatea valurilor occidentale, cu precădere sub acțiunea factorilor de natură să influențeze mișcarea dobânzilor la fondurile în moneda americană.

La începutul intervalului analizat, cursul dolarului a marcat o slăbire pronunțată, în urma publicării datelor privind restrângerea masei monetare în S.U.A. cu circa 3,7 miliarde dolari, mult dincolo de cotele anticipate, fapt interpretat de majoritatea operatorilor de decizie ca o confirmare a unei reorientări în politica autorităților monetare centrale americane în direcția relaxării creditului.

Ulterior, poziția dolarului față de celelalte valuri occidentale a marcat o revenire treptată, fără însă să atingă nivelurile înalte atinse la finele săptămânii anterioare. Procesul a fost determinat în principal de anticiparea unei posibile creșteri a masei monetare în S.U.A. și de accentuarea încordării în Orientul Apropiat. Cursul lirei sterline față de dolar a marcat inițial o apreciere sensibilă (cu circa 0,9 puncte procentuale în prima zi a intervalului analizat, comparativ cu nivelul atins la finele săptămânii anterioare), pentru ca ulterior să revină la cotele din ziua de referință de 9 iulie a.c., de 1,72 dolari/liră. Mișcarea cursului lirei sterline s-a aflat sub influența unor factori cu acțiune contrară, pe de o parte a reducerii nivelului dobânzii de bază de către cele 4 mari bănci engleze de cârmă, iar pe de altă parte a publicării datelor privind accelerarea creșterii producției industriale în luna mai și încetinirea ritmului inflației.

Mărea vest-germană s-a apreciat față de dolar, la nivelul întregului interval, cu circa 0,22 puncte procentuale (de la 2,4955 mărci/1 dolar în ziua de referință la 2,49 mărci pe dolar la 16 iulie a.c.). Evoluția cursului acestei valuri a fost influențată negativ de publi-

Evoluția principalelor valuri occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 12-16 iulie; bază: 9 iulie 1982.

carea datelor privind accentuarea creșterii costului vieții în R.F. Germania și a costurilor la producător în luna iunie a.c. În același timp, cursul a fost influențat de vânzările de dolari efectuate în ultimele 3 zile în fixing de Banca Federală, pentru a susține poziția valutei naționale. Poziția francului elvețian față de dolar s-a îmbunătățit marginal la nivelul întregului interval, cursul apreciindu-se cu circa 0,15 la sută (după ce în prima zi a săptămânii aprecierea fusese de circa 1,7 la sută față de ziua de referință). La finele intervalului analizat francul elvețian era cotelat la 2,1230 franci/1 dolar. Cursul francului francez se situa în ultima zi a săptămânii, la 6,9375 franci/1 dolar (comparativ cu 6,9350 franci/1 dolar în ziua de referință), în principal sub influența mișcării dobânzilor. Poziția yenului japonez față de dolar s-a consolidat sensibil, în principal ca efect al anunțării, de către reprezentanții autorităților monetare centrale din această țară a intenției de a proceda la majorări ale dobânzilor.

Evoluția dobânzilor la fondurile în principalele eurovalute s-a prezentat după cum urmează (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe 6 luni din zilele de 9 și 16 iulie a.c.): eurodolari 15,1075 și 15,1875 la sută, euromărci vest-germane 9,4375 și 9,25 la sută, eurofranci elvețieni 6 și 5,5 la sută, eurolire sterline 12,6875 și 12,5625 la sută.

La ultimul fixing de la Londra din ziua de 16 iulie a.c. prețul aurului s-a situat la 347 dolari/uncie

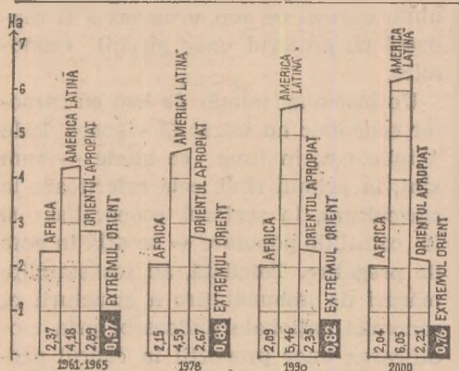
Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Tendințe divergente in agricultură

ÎN CURSUL deceniilor al șaptelea și al optulea țările în curs de dezvoltare au depus eforturi apreciabile pentru extinderea suprafețelor cultivate, concomitent cu îmbunătățirea agrotehnicilor utilizate, care a asigurat două treimi din creșterea recoltelor. Or, chiar dacă ponderea populației active ocupate în agricultură a scăzut întrucâtva — de pildă, de la 66% în 1970 la 60% în 1979 — în valoare absolută aceasta a sporit, respectiv de la circa 700 la aproape 750 milioane de persoane, se arată într-un studiu F.A.O.

Această evoluție a determinat — după cum se vede din graficul alăturat

Suprafața cultivată
revenind pe un lucrător în agricultură *)

* Datele se referă la 90 de țări în curs de dezvoltare (fără R.P. Chineză)

(Sursa: F.A.O.)

— micșorarea suprafeței cultivabile ce revine în toate zonele în curs de dezvoltare (exceptând America Latină) pe un lucrător ocupat în agricultură, tendință care, conform previziunilor, se va menține și în următoarele decenii. Inșă această evoluție și fărâmițarea progresivă a terenurilor agricole de care este deseori însoțită au importante repercusiuni asupra randamentelor la culturile agricole, asupra gradului de folosire a forței de muncă din agricultură, asupra nivelului de trai al populației rurale.

În țările dezvoltate — unde populația activă din agricultură a scăzut atât în expresie relativă, cât și absolută — se manifestă în continuare tendința inversă, pe un lucrător ocupat în agricultură revenind în 1978 (în medie) peste 9 ha față de circa 6 ha la începutul deceniului al șaptelea, cu efecte în general favorabile asupra creșterii productivității muncii în acest sector al economiei.

Importanța dezvoltării adecvate a infrastructurii

ÎN CONDIȚIILE creșterii continue a complexității legăturilor și fluxurilor din cadrul economiei naționale a Uniunii Sovietice, o problemă tot mai stringentă devine dezvoltarea corespunzătoare a infrastructurii, modernizarea acesteia. Aceasta se referă atât la sectorul transporturilor și telecomunicațiilor, cât și la rețeaua de depozite și silozuri, la serviciile informaționale, la industria prestărilor de servicii pentru economie ș.a. — unde, pe baza utilizării metodelor matematice (îndeosebi a

modelării), a calculatoarelor electronice etc. — se elaborează soluții și proiecte cu eficiență sporită.

În domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, de pildă, a căror importanță rezultă fie și din faptul că teritoriul U.R.S.S. se întinde de la vest la est pe o distanță de 10 mii km, iar de la nord spre sud — de 5 mii km, sînt alocate în acest an investiții însumînd 30,7 miliarde ruble (cu 5,8% mai mult decît în 1981). În următorii cinci ani se prevede să se construiască noi căi ferate (în lungime totală de circa 4 mii km), zeci de mii de kilometri de căi rutiere, peste 60 mii km de conducte pentru țiței și gaze, să se extindă rețeaua aeroporturilor.

În plin proces de restructurare se află în prezent gospodăria de depozite, la baza sistemului urmînd să stea mari organizații interramuri (uniuni), pentru livrări, a căror creare permite reducerea efectivului micilor organizații de desfacere, îmbunătățirea deservirii beneficiarilor, diversificarea serviciilor prestate acestora. În domeniul prelucrării producției agricole, se urmărește, de pildă, ca distanța de transport a produselor agricole perisabile să nu depășească limita — rațională — din punct de vedere economic — de 400 km.

După calculele economiștilor sovietici, investițiile în infrastructură nu sînt mai puțin avantajoase decît cele efectuate în producție, deoarece permit eliminarea — în termene relativ scurte — a unor însemnate pierderi și, deci, contribuie la mobilizarea de noi resurse.

Strategia canadiană in cercetare

REFERINDU-SE la strategia aplicată în Canada în domeniul cercetării științifice și a dezvoltării (C—D), strategie menită să asigure țării o poziție fruntașă în sectoarele de avangardă ale industriei, publicația **Scarch** arată că ea are un caracter selectiv. În cadrul ei se pune accent pe următoarele orientări: economia canadiană dispunînd de bogate resurse naturale, activitatea de C—D va urmări menținerea și întărirea competitivității sale în privința valorificării acestor resurse; strategia științifică își propune să asigure aplicarea largă a descoperirilor așteptate din înfăptuirea unor ample proiecte științifice în deceniul viitor, ridicarea gradului de utilizare a resurselor existente, stimularea dezvoltării de noi tehnologii (în perioada următoare biotehnologiile se vor bucura de o atenție similară celei acordate în prezent microelectronicii), sprijinirea ramurilor care dispun de tehnologii de vîrf și care prezintă perspective favorabile de dezvoltare.

Se apreciază că peste un sfert din proiectele de cercetare, care au beneficiat de sprijinul autorităților federale s-au încheiat prin realizarea de produse cu desfacere rentabilă pe piețele externe. Totuși, menționează publicația amintită, alte țări dezvoltate obțin rezultate superioare în acest domeniu (ca de exemplu, Israelul, unde fiecare dolar investit în activitatea de cercetare și dezvoltare din industrie a asigurat anual venituri din export de 6—8 dolari).

R.F.G.: șomaj intelectual

ÎN TOT MAI NUMEROASE țări capitaliste dezvoltate șomajul afectează categorii profesionale din ce în ce mai largi, inclusiv cadrele cu studii superioare. Făcîndu-se ecoul acestei evoluții alarmante într-o țară ca R.F. Germania, cunoscutul săptămînal **Die Zeit** releva recent că la finele anului trecut pe listele celor înscrși la Oficiul federal pentru plasarea brațelor de muncă figurau circa 76 mii de titulari ai unei diplome universitare sau absolvenți ai unei școli tehnice superioare, în majoritatea lor în vîrstă de 25—35 de ani. O treime dintre ei așteptau de șase luni și chiar mai mult să găsească un post corespunzător calificării, ținînd seama că în acea perioadă oficiul respectiv nu avea înregistrate decît 19 mii de oferte de posturi pentru candidați cu studii superioare.

Pe de altă parte, autorii unui studiu elaborat de Institutul de cercetări asupra pieței muncii au ajuns la concluzia că în R.F.G. „deficitul global în materie de locuri de muncă“ se va agrava în cursul deceniului actual pentru posesorii de diplome universitare. Aceștia din urmă nu reprezintă decît 7% din populația activă a țării și — abstractie făcînd de sentimentul de frustrare — pînă găsesc un post corespunzător ei au posibilitatea să lucreze ca șoferi, magazioneri etc., dar — comentează publicația amintită — nu trebuie omis efortul material și de timp consumat pentru pregătirea acestor specialiști, care riscă treptat să se descalifice.

Imperativul reimpăduririi

CONFORM unor evaluări publicate în **Earthscan**, anual în lume se consumă peste un miliard mc de lemn de foc. În numeroase zone ale lumii, și îndeosebi în țările în curs de dezvoltare, se resimte o penurie crescîndă de lemn de foc. Se apreciază că acest fenomen afectează în prezent o populație de un miliard de oameni și va afecta circa 2,3 miliarde în anul 2000.

La aceasta contribuie și defrișarea susținută, în ultimele decenii, a unor întinse suprafețe împădurite, ceea ce are grave repercusiuni asupra echilibrului ecologic pe planeta noastră. Se citează de pildă, cazul Africii, unde anual se defrișează în medie aproape 10 milioane ha de terenuri împădurite și păduri tropicale, atât în scopul obținerii de lemn de foc și lemn industrial, cât și al cultivării de noi pămînturi.

După opinia ecologilor, cea mai sigură cale de preîntîmpinare a agravării situației în acest domeniu o constituie intensificarea lucrărilor de reimpădurire a unor vaste zone, al căror sol este supus altfel eroziunii de către factorii naturali. Pornind de la experiența pozitivă a unor țări (de pildă, R.P. Chineză), Programul Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător a elaborat un program de acțiuni în care se prevede luarea pînă în 1985 a eforturilor de reimpădurire, astfel ca în perioada de pînă în anul 2000 să poată fi stopată distrugerea în continuare a pădurilor existente pe glob.

GLOSAR

Evaluări românești
ale avuției naționale

GRUPAREA elementelor avuției naționale s-a făcut în trecut după alte criterii decât în prezent. S-a acordat atenție în primul rând resurselor naturale, respectiv au fost evaluate acele resurse care aduceau venituri; pe baza veniturilor considerate ca o dobândă a capitalului (fondul de funciar sau minier) se evaluau terenurile agricole și rezervele minelor în exploatare.

Economiști de seamă ai țării noastre au făcut evaluări ale avuției naționale, pe categorii de bunuri, începând cu resursele naturale care reprezentau mai bine de o treime din valoarea totală a avuției.

Astfel, I.N. Angelescu a evaluat în 1915 și 1929 în primul rând terenurile agricole și pădurile, care fuseseră evaluate mai înainte de către M. Șerban, N. Xenopol și D. Creangă. În evaluarea lui N. Xenopol, acestea sînt cuprinse în grupa proprietăților funciare rurale.

Alte categorii de bunuri cuprinse în evaluarea lui I.N. Angelescu sînt proprietățile ciadite urbane și rurale, fondul industrial și comercial și averea întreprinderilor statului. I.N. Angelescu n-a cuprins în evaluarea sa domeniul public al statului (drumurile, podurile, străzile etc.), deși recunoaște că ele reprezintă „o mare avuție națională”. În schimb, el a evaluat fondul minier în exploatare, care fusese evaluat și de N. Xenopol (salinele, minele de cărbuni și terenurile petrolifere). N. Xenopol a evaluat în 1915, pe lângă elementele menționate mai sus și clădirile statului și monumentele precum și bunuri care nu produc nici un venit (cum le denumește) ca: mobilier, obiecte de artă, vehicule, nave, stocul monetar etc. N. Georgescu-Roegen a cuprins în evaluarea sa din 1939 elementele menționate mai sus, cu excepția fondului minier, iar L. Turdeanu face pentru anul 1940 și o evaluare completă a resurselor de energie, a minereurilor și altor bogății ale subsolului, alături de celelalte elemente grupate în: avuție privată și avuție publică, ultima cuprinzînd patrimoniul întreprinderilor statului și al exploatarea comunale și averea serviciilor administrative ale statului și ale administrațiilor locale.

O reconstituire a majorității elementelor componente ale avuției naționale se poate face pe baza datelor cuprinse în remarcabilele lucrări ale lui Roman Moldovan, Virgil Madgearu și Victor Jinga, apărute în 1939, 1940 și respectiv 1945.

În cadrul avuției naționale, la noi nu au fost cuprinse, în trecut, două elemente de o mare importanță: resursele umane și o parte din potențialul creativ al națiunii (au fost cuprinse, uneori, numai operele de artă și monumentele).

N. Georgescu-Roegen consideră că este foarte greu să apreciem, din punct de vedere economic valoarea talentelor literare și științifice ale unui popor, dincolo de contribuția lor la sporirea avuției naționale sub forma progresului artelor și tehnicii.

dr. Lucian TURDEANU

Cooperare

tehnico-științifică

Maria Baboi, Iași -- Reuniunea de la New Delhi din 3-6 mai a.c. a Grupului celor 77, consacrată cooperării tehnico-științifice între țările membre, s-a încheiat cu adoptarea unui mare număr de recomandări dintre care menționăm: alocarea anuală de către fiecare țară în curs de dezvoltare a cel puțin 1% din produsul său național brut pentru dezvoltarea cercetării tehnico-științifice, încheierea de acorduri de cooperare între instituțiile naționale pentru știință și tehnologie din aceste țări, elaborarea și realizarea de programe comune de cercetare, înființarea de centre regionale pentru sprijinirea dezvoltării cooperării tehnico-științifice între țările în curs

de dezvoltare, desemnarea Centrului internațional pentru știință și tehnologie din India al țărilor nealinierte, ca centru internațional pentru știință și tehnologie al țărilor nealinierte și în curs de dezvoltare, avînd ca scop facilitarea dezvoltării cooperării științifice și tehnologice între aceste țări etc.

La reuniunea de la Alger (din 10-13 mai a.c.) s-a procedat în primul rînd la examinarea necesităților de import și a capacităților de export în vederea identificării posibilităților de largire a schimburilor comerciale între țările în curs de dezvoltare în domeniul bunurilor de echipament. În al doilea rînd s-a făcut un schimb de informații asupra proiectelor de investiții în domeniul bunurilor de echipament și s-au recomandat măsuri pentru înfățișarea cooperării în acest domeniu. În al treilea rînd au fost examinate dificultățile pe care

țările în curs de dezvoltare le împlinșă în eforturile lor pentru a-și creșă capacități proprii de producție în sectorul bunurilor de echipament și pentru a-și spori exporturile în țările dezvoltate. Dintre principalele recomandări ale reuniunii de la Alger menționăm pe cele privind organizarea de seminarii și de expoziții pentru diferite sectoare ale industriei bunurilor de echipament, elaborarea unui inventar al nevoilor și posibilităților țărilor în curs de dezvoltare în producerea de bunuri de echipament, stabilirea unor acțiuni de cooperare între organisme naționale de engineering, institutele de cercetare și organizmele de standardizare, îmbucirea progresivă a furnizorilor tradiționali de piese de schimb din țările dezvoltate prin furnizori din țările în curs de dezvoltare.

Eficiență
energetică

Robert Dima, Brașov -- Despre sporirea rolului bazei energetice proprii în acoperirea necesarului de energie al țărilor socialiste, inclusiv al R.D.G., am avut ocazia să scriem în nr. 8 și 9 (din 26 februarie și 5 martie a.c.) ale revistei noastre. Cu același prilej am abordat și aspecte ale atenției sporite de care se bucură economisirea energiei în cadrul strategiilor de dezvoltare a țărilor respective în actualul cincinal. Revenim totuși cu câteva însemnări pe tema care vă interesează.

Abordînd această din urmă problematică, revista *Die Wirtschaft* relevă reducerea consumului specific de lignit în R.D. Germană pe o marcă producție industrială marfă de la 1.004 kg în 1980 la 0,995 kg în 1981 și 0,985 kg în acest an, iar a consumului specific de energie electrică de la 0,250 kWh în 1980 la 0,243 kWh în 1981 și 0,235 kWh în anul curent. Paralel se urmărește reducerea costurilor în producția de energie și combustibili, în ciuda condițiilor geologice mai grele de exploatare, cu ațit mai mult cu cit pentru anul 1985 se prevede extragerea a 295 milioane tone de lignit. În viitorul mai îndepărtat, scrie revista, necesarul de energie primară al R.D.G. va fi acoperit în proporție crescîndă cu ajutorul centralelor nucleare-electrice.

Canal navigabil

Anca Preda, Brașov -- Un studiu amănunțit elaborat sub egida Comisiei

Economice O.N.U. pentru Europa și terminat la sfîrșitul anului trecut apreciază că realizarea căii de legătură navigabile între Dunăre, Oder și Elba la care vă referiți, poate fi considerată ca „o operație justificată, realizabilă din punct de vedere tehnic și avantajoasă din punct de vedere economic”. Ea ar stabili practic legătura între sistemul de căi navigabile din Europa centrală și apuseană, apărut ca urmare a racordării bazinelor Senei, Escautului, Rinului, Oderului și Vistulei, pe de o parte, și cel format de Dunăre și afluenții săi, pe de alta.

Traseul legăturii proiectate urmează direcția unei mari axe a traficului de mărfuri național și internațional, realizat în prezent în primul rînd pe căile ferate și în mai mică măsură pe șosele. În ce privește transportul multimodal (pe nave cu transbordare în vagoane de cale ferată), el este frînat de costul ridicat al transbordărilor și de capacitatea insuficientă a porturilor fluviale existente (a căror extindere ar necesita mari investiții).

În prezent, datorită lipsei unei legături navigabile între cele trei fluvii, capacitatea lor rămîne insuficient folosită, în vreme ce anumite secțiuni de cale ferată și șosea sînt supraaglomerate.

Potrivit experților C.E.E./O.N.U., volumul previzibil al traficului de mărfuri pe rețeaua navigabilă proiectată s-ar ridica la 80 de milioane de tone pe an. Lucrările ar putea fi încheiate într-un interval de timp cuprins între 10 și 25 de ani, costul total al investiției — care ar servi unor scopuri multiple, nu numai transportului — fiind estimat la circa 4,5 miliarde de dolari.

Intrucît traseul proiectat al canalului Dunăre-Oder-Elba urmează în cea mai mare parte cursuri de apă deja canalizate, prejudiciile ce vor fi aduse mediului inconjurător de realizarea sa sînt apreciate ca fiind minime.

Convertibilitate

Dan Aurel Angelescu, Sighișoara -- 1) Întrebarea pusă de dumneavoastră privind condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca o valută să devină liber convertibilă ne-a fost adresată și de alți cititori. Elementele fundamentale ale răspunsului la o asemenea întrebare le puteți găsi consultînd recent apăruta enciclopedie „Moneda” (autor dr. Costin C. Kirîtescu) în care noțiunea de convertibilitate este explicată pe larg.

2) Despre perspectivele pe termen scurt și mediu ale evoluției ratei dobînzilor pe plan internațional ne-am ocupat în nr. 21 din 28 mai a.c. al revistei noastre.

Petrol

Marcel Moraru, Călărași -- Producția mondială de petrol a scăzut anul trecut cu 6,5%, la 2,859 miliarde de tone. Pe zone geografice, producția s-a redus în Orientul Apropiat (cu 14,3%), în America de Nord și în Orientul Îndepărtat (cu cite 2,3%) și în Africa (cu 28%), sporînd în Europa occidentală (cu 6%), în America Centrală și de Sud (cu 5,8%) și în țările socialiste europene (cu 0,9%).

Pe continentul nostru, după U.R.S.S. (609 milioane de tone extrase anul trecut) pe locurile următoare s-au situat Marea Britanie (89 milioane de tone) și Norvegia (23 milioane de tone). România a produs anul trecut 11,6 milioane de tone (față de 11,5 milioane în 1980). În lume niveluri similare ale extracției s-au înregistrat în 1981 în Brazilia și în Malaezia.

Consum rațional

Marian Vieru, București -- Volumul anual al consumului de apă al populației și economiei naționale a U.R.S.S. nu depășește 300 km³ (din care 40 la sută în industrie). Deși aceasta nu reprezintă decît 7-8% din ansamblul resurselor reînnoibile de apă potabilă ale țării, din cauza repariției lor teritoriale înegale balanța aprovizionării cu apă a devenit încordată într-o serie de regiuni din sudul Ucrainei și R.S.F.S. Ruse, în republicile unionale din Transcaucazia și Asia Centrală, în Kazahstan.

Pentru a stimula utilizarea rațională a resurselor de apă de către întreprinderile industriale, inclusiv reciclarea apelor uzate, începînd cu acest an în Uniunea Sovietică — după cum arată publicația *Ekonomiceskaia gazeta* — s-a introdus un evantai de tarife (per mc de apă), diferențiate pe zone, consumul de apă peste normele fixate fiind taxat la un nivel de cinci ori superior tarifului de bază. Cuantumul tarifului pentru întreprinderi, care variază — de la caz la caz — între 0,10 și 2,72 copeici/mc, este stabilit ținîndu-se seama de cheltuielile de amenajare și întreținere a fiecărui sistem hidrografic precum și de volumul global al alocațiilor statului destinate studierii, evaluării și protejării resurselor de apă.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 29 din 23 iulie 1982

17 ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C.R.

- Îmbogățirea teoriei și practicii construcției socialiste (Mihai Chioreanu) 1
- Strategia dezvoltării intensive, armonioase a economiei românești (C. Enache) 3
- Independența energetică în procesul creșterii economice (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 5
- O politică a păcii și colaborării între popoare (Petre Tănăsie) 7

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Investiții. Prioritate punerii în funcțiune la termen a noilor capacități de producție (Al. Tache) 9
- Posibilități pentru reducerea consumurilor energetice în industria chimică (Pompiliu Iobi, Eugen Fercală) 10
- Bătălia recoltei în plină desfășurare (Ovjdii Popescu) 12
- Revitalizarea unor activități agricole eficiente. Creșterea iepurilor, o importantă sursă de venituri (Gh. N. Iosif) 13
- Exigențe în exportul de utilaj petrolier (Adrian Olariu) 15
- Alimentația populației pe coordonatele îmbunătățirii structurale (Aurel Vainer) 17
- Eficiența integrării învățămîntului — cercetare-producție (Maria Georgian) 19

CONDOCERE-ORGANIZARE

- Responsabilitatea reprezentanților oamenilor muncii în organele colective de conducere (Remus Micu) 20
- Creativitate, calitate, competitivitate (Alexandru Balazs) 21

TEORII-IDEI

- Utilizarea deplină și eficientă a fondurilor fixe — componentă a trecerii la o nouă calitate (Angelica M. Vrabie) 22
- Școli ● curente ● economiști. Dezechilibrele economiei capitaliste și instrumentarul pentru investigarea lor (II) (Sultana Sută-Selejan) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Complexitatea crizelor: cadru și elemente structurale (Andrei Vela) 26
- Tendințe-conjuncturi. R.P. Polonă — aplicarea reformei economice 29
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- Improvement of theory and practice of the socialist building-up (Mihai Chioreanu) 1
- Strategy of the intensive and harmonious development of the Romanian economy (C. Enache) 3
- Energetics independence in the process of economic growth (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 5
- A policy of peace and collaboration among peoples (Petre Tănăsie) 7
- Exigencies in the exports of oil equipment (Adrian Olariu) 15
- Population's nutrition on the coordinates of the structural improvement (Aurel Vainer) 17
- Schools ● trends ● economists. Unbalances of the capitalist economy and the instrument for their investigation (II) (Sultana Sută-Selejan) 24
- Complexity of the crises: framework and structural elements (Andrei Vela) 26

DANS LE NUMÉRO

- Perfectionnement de la théorie et de la pratique de la construction socialiste (Mihai Chioreanu) 1
- Stratégie du développement intensif, harmonieux de l'économie roumaine (C. Enache) 3
- Indépendance énergétique dans le processus de croissance économique (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 5
- Une politique pour la paix et collaboration entre les peuples (Petre Tănăsie) 7
- Exigences dans les exportations d'équipement pétrolier (Adrian Olariu) 15
- L'alimentation de la population sur les coordonnées de l'amélioration structurelle (Aurel Vainer) 17
- Ecoles ● courants ● économistes: Les décalages de l'économie capitaliste et l'instrument d'investigation (II) (Sultana Sută-Selejan) 24
- La complexité des crises: context et éléments de structure (Andrei Vela) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Улучшение теории и практики социалистического строительства (Михай Чиoreanu) 1
- Стратегия интенсивного, гармоничного развития румынской экономики (К. Енаке) 3
- Энергетическая независимость в процессе экономического развития (Думитру Циукур, Константин Попеску) 5
- Политика посвященная миру и сотрудничеству между народами (Петре Тănăsie) 7
- Требования в области экспорта нефтяного оборудования (Адриан Оларю) 15
- Питание населения, на координаты структурного улучшения (Аурел Вайнер) 17
- Школы ● течения ● экономисты. Диспропорции в капиталистической экономике и инструментарий для их изучения (II) (Султана Сутă-Сележан) 24
- Комплексный характер кризисов: рамки и структурные элементы (Андрей Вела) 26

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentului săptămînal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonincău-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurăm continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28-30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR”.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicele, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat despăgubește cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întimplale la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca : incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

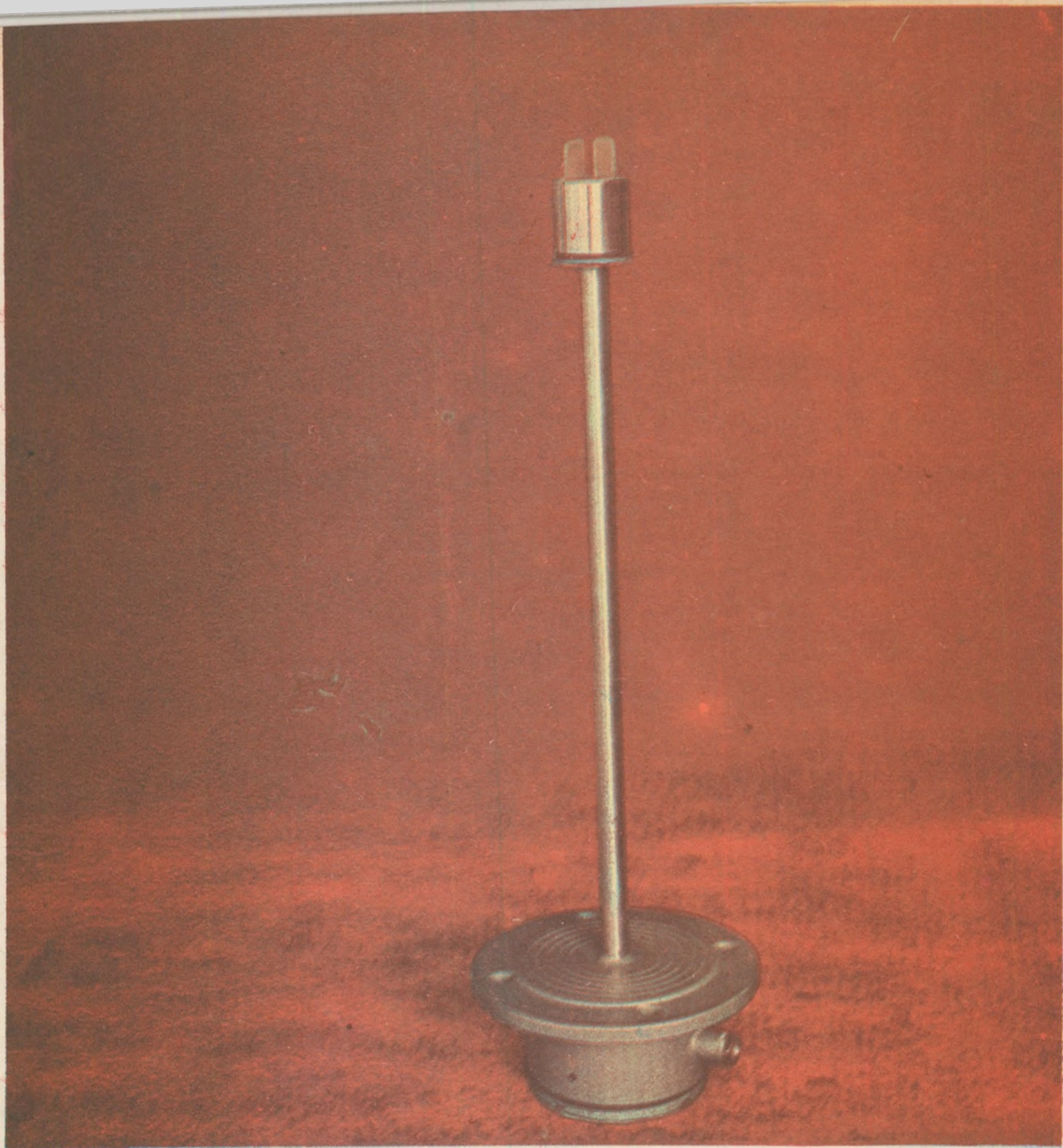
În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe un an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

ÎNTRERINDERA DE TRADUCTOARE ȘI REGULATOARE DIRECTE

PAȘCANI, str. Moldovei, nr. 17 bis, jud. Iași

Vă oferă următoarele familii de produse:

- Detectoare electromagnetice de debit ($\varnothing 25 + \varnothing 800$)
- Adaptoare electronice pentru detectoare electromagnetice de debit
- Diafragme
- Detectoare electromagnetice de debit tip spadă
- Reglatoare directe de temperatură
- Reglatoare directe de presiune
- Ventile electromagnetice
- Traductoare electronice de nivel
- Semnalizatoare de nivel pentru substanțe granulare
- Pompe pentru verificat manometre
- Manometre diferențiale cu tub „U”
- „SERVICE” — pentru detectoare electromagnetice de debit și adaptoare
- Pentru relații suplimentare telefonați la nr. 981/62 515/150 sau 61 512/151.

În prezentul număr vă prezentăm mai detaliat familia :

TRADUCTOARE ELECTRONICE DE NIVEL

Produsele din această familie sînt destinate măsurării și reglării nivelului unui material de umplere din rezervoare, buncăre, silozuri etc., între două limite stabilite anterior sau sesizării unor nivele prestabilite. Familia este formată din 2 variante constructive :

- indicator electronic de nivel ;
- sesizor electronic de nivel.

Indicatorul electronic de nivel cu funcțiile de măsurare și reglare a nivelului poate fi folosit la automatizarea proce-

sului de umplere și golire a diverselor recipiente. Este compus din :

- blocul traductor, montat pe recipient, format din sonda de măsură și un convertor capacitate/curent ;
- blocul de măsură și reglare a nivelului montat la distanță pe panoul de comandă.

Funcționarea aparatului se bazează pe variația capacității electrice dintre peretele rezervorului, în care se controlează nivelul și sonda metalică izolată, introdusă în rezervor. Variația de capacitate este transformată de convertorul capacitate/curent într-o variație de c.c., care poate fi dusă la distanță, amplificată și măsurată în blocul de măsură și reglare. Prin intermediul unui circuit logic se obțin la ieșirea blocului de măsură și reglare 2 semnale corespunzătoare nivelelor minim și maxim stabilite anterior.

Sesizorul electronic de nivel se utilizează pentru sesizarea unor nivele prestabilite.

Este format din :

- traductorul electronic care sesizează pătrunderea între armăturile unui traductor montat în exterior ;
- blocul de comandă, format dintr-un circuit de comandă care acționează un releu al cărui contactor (NI + ND) poate fi introdus în schema de automatizare a rezervorului ;
- blocul de alimentare.

Legătura între blocul traductor și carcasa care conține blocul de alimentare și comandă este asigurată cu o teavă (prin care trece un cablu cu trei fire), a cărei lungime depinde de înălțimea rezervorului și nivelul care trebuie sesizat